

CONSTANTIN ZĂRNESCU 65 O SĂRBĂTORIRE NECESARĂ

Dumitru VLĂDUȚ

În 24 martie 2014 Constantin Zărnescu împlinește 6 decenii și jumătate de la naștere, aflându-se într-un moment de tonic elan creator. Tot anul în curs el împlinește 4 decenii de la debutul său editorial prin romanul *Clodi Primus*, debut de o maturitate uimitoare. Sesizându-l, Laurențiu Ulici scria cu o intuiție nedezmințită de vititor: „În contextul acesta de tineri epici, Constantin Zărnescu (*Clodi Primus*) pare să fie apariția cea mai promițătoare. De la Constantin Zărnescu ne putem aștepta la cărți importante pentru literatura de mâine”. Într-adevăr, de atunci acest autor care a scris peste 18 cărți în domenii diferite: roman, nuvelă, teatru, eseu, publicistică, reportaj, a dat cărți importante pentru romanul românesc, pentru teatrul nostru postbelic, pentru brâncușiologie și cercetarea istoriei ori imaginii lui Vlad Țepeș. Vâlcean din Zărnești-Lăpușata, localitate aflată lângă aceea a lui Virgil Ierunca, de care îl leagă și o rudenie prin mamă, cu studii la Liceul „Al. I. Cuza” din Horezu, el a rămas marcat din acei ani, cum o mărturiseste, de fiorul religios necesar scrisului, ca și de un atașament față de istoria și spiritualitatea locurilor la care revine constant după atâția ani. Stabilît la Cluj unde a urmat studii universitare filologice strălucite, a devenit o individualitate inconfundabilă a vieții literare și culturale din capitala transilvăneană unde a și oferit creații de relevare a spiritului ardelenesc, neezitând să exploreze ori să pună însă în relief și valori spirituale din Vâlcea ori Oltenia în general, pe lângă cele naționale.

Există câteva domenii unde s-a manifestat deplin spiritul său creator și în care a rămas un scriitor de succes. Mai întâi este romanul prin care Constantin Zărnescu s-a instalat confortabil între prozatorii de viguroasă originalitate din ultimele trei decenii ale secolului (și mileniului) anterior. Critici literari de autoritate de atunci și de azi i-au evidențiat mereu împlinirile românești, prozatorului vâlcean părănd, la un moment dat, chiar un răsfațat al criticii. Chiar romanul de debut *Clodi Primus* din 1974, ce avea ca protagonist un tânăr atins de surzenie, infirmitate care, pe de o parte îi reduce capacitatea de a percepe lumea exterioară, iar pe de alta îi accentuează aria de cuprindere intuitivă a aceleiași realități prin cuvânt și imaginație, era de natură să declanșeze pasionate analize critice, cu soluții chiar divergente, semn al polivalenței acestei creații prin care trăiește în timp o operă cu adevărat împlinită valoric. În vreme ce unii vedeau un roman sartrian (Marian Popa), alții identificau în existențialismul textului mai mult un „stil” decât o alcătuire de adâncime sau chiar îl negau, precum Laurențiu Ulici, mitivul fiind acela că personajul nu caută să compenseze un handicap, ci să-l cultive, să-l exploateze pozitiv prin discurs și fantezie creatoare. S-a văzut în roman (Mircea Muthu) și o „meditație asupra cuvântului recuperator și problematizare a aspirației faustice”, s-au identificat unele inflexiuni ironice și parodice, similitudini în câteva episoade onirice cu realismul fantastic al prozatorilor latinoamericani, ori cu realismul prozei ardelenesti în altele, reușitele în construcția personajelor și adevărea stilistică.

A urmat romanul *Meda, mireasa lumii* (1979) care propune tipologii ori ipostaze ale feminității prin protagoniste studente, având ca numitor comun frumusețea. Individualitățile, portretele erau diferite, reprezentând și reflexe ale unei generații aspirând spre puritate spirituală. Romanul integra dimensiunea sărbătorească, ceea ce îl determina pe un critic important precum Cornel Ungureanu să afirme că „Literatura senină a lui Constantin Zărnescu face figură originală în proza de azi, prea plină de personaje crispate, înăcrite de eveniment sau schematizate de reflecția excesivă”.

zate de reflecția excesivă”.

Ieșirea la mare (1985) este o parabolă românească despre zbulciumul sufletesc provocat de înlănțuirea amănunțită a unor fapte excepționale, într-o lume labirintică, pe dos, care mai poate fi salvată, căci „ieșirea la mare” este încă posibilă. Au existat critici care au identificat în această creație chiar o parabolă asupra condiției umane și istoriei, în egală măsură a textului povestirii. Ioan Holban, de pildă, afirma într-o analiză consacrată romanului în „România literară”, nr.46 din 13 noiembrie 1986 că „*Ieșirea la mare* nu este o epopee a faptelor, cât a cuvintelor, pentru clujean lumea, spațiul fiind numai întrucât sunt discurs(...); lungul discurs al monahului Constantin, cel care vede totul, martor al spectacolului sublim și grotesc, grandios și caricatural al lumii pe dos, adună povești și întâmplări nemaiauzite, romanul devenind un text al convergenței miticului cu realul, al fabulosului cu adevărul istoric, investigate ori numai sugerate prin procedee specifice romanului realist, parabolic, istoric și fantastic. *Ieșirea la mare* este un text epic unde se trădează legile povestirii pentru a le afirma pe cele ale discursului asupra istoriei și condiției umane”. Deși narațiunea este fragmentată, interzicând prin aceasta posibilitatea rezumării unui epic în succesiune, textul se coagulează prin unele imagini-simbol, iar discursul naratorului-martor înregistrează evenimentele datorită perspectivei sale privilegiate.

Romanul *Teii înfloresc pentru Irina* (1992), apărut inițial în 1984 în foileton în „Tribuna”, este o istorisire la persoana întâi despre inițierea în eros, adolescentul apărând ieșit „ca prin minune din labirintul neștiinței amoroase, apoi sexuale”. Protagonștii inițierii sunt „un fecior ignorant și naiv și o fată dulce, neștiutoare”, preambulul cărții afirmând și o „înțelepciune” a inițierii: „Și, totuși, odată și odată, dragostea tot trebuie să se desfășoare, să se deschidă, să înceapă... Nu-i așa?”.

Un roman deosebit de celelalte anterior unde ficțiunea domină, este ampla evocare *Ziua zilelor* din 2002, devenit în edițiile ulterioare *1 Decembrie 1918 - Ziua zilelor*, consacrată înfăptuirii Marii Uniri de la 1918. Ampla evocare se alcătuiește din relatările unui participant activ la evenimentele de atunci, un dascăl de țară, „un român, un om simplu, anonim”, Traian Bazilescu, document înregistrat, ne asigură autorul în ultimul capitol al cărții pentru veridicitate, în ziua de „18 Noiembrie 1991, orele 11, a.m. - în chiliile Catedralei Unirii, din Alba Iulia. Păstrat în arhivele «Tribunei»” (p.309). Protagonștii relatărilor, aflat la 91 de ani, a cunoscut ca soldat mobilizat în armata împăratului austro-ungar dezastrul de pe frontul din Galiția, de pe cel de la Piave din Italia, disoluția imperiului, starea de decădere din cele două capitale: Viena și Budapesta, ca și din tot restul închisorii popoarelor, a luat parte la întâlnirea de la Arad a delegației maghiare conduse de Oskar Jaszi cu delegația română a Consiliului Național Român, unde s-a decis desprinderea de stăpânirea centrală, a mobilizat românii din satele ținutului său, a fost ales primar și a participat nemijlocit la Unirea de la 1 Decembrie 1918 de la Alba Iulia. El este posesorul unei cantități enorme de fapte, relatările lui sunt mereu pasionate și credibile. Ceea ce impune în romanul lui Constantin Zărnescu este puterea de a reda personalitățile politice ale epocii în manifestările lor în vârtejul evenimentelor, cu toate caracteristicile lor inclusiv cele omenești, în crearea atmosferei, a emoției sufletesti însuflețite a tuturor celor ce creează istorie.

Foto: Ionel Vitoc

Patimile lui Dracula (2004), următoarea creație narativă a lui Constantin Zărnescu, este un roman-puzzle postmodern, alcătuit din narațiuni universale din douăzeci de limbi despre Vlad Dracula Vodă. Prozatorul înclină a crede că Vlad Țepeș Dracula este mai elocvent și atractiv ca personaj istoric decât acela pe care l-a consacrat literatura și cinematografia. Într-o foarte frumoasă și comprehensivă prefață la ediția din 2013 de la Editura Tipo Moldova, criticul Ioan Barbu observa cu perspicacitate: „Astfel, opul lui Constantin Zărnescu, *Patimile lui Dracula*, structurează viața și acțiunile unei personalități istorice exemplare, însă «cu două fețe»: una reală, iar cealaltă «catifelată», umbroasă, fantastică, neguroasă, după arhetipul mitului roman-mediteranean al zeului Ianus. Un roman-epopeic, trans și post-modern, mozaicat, fragmentat, «puzzle», supus unor varii interpretări critice. O operă trans-modernă deschisă”.

O nuvelă cu titlul *Să nu te lași scris* (1993) are ca idee boicotul istoriei, eroii fiind români simpli din Oltenia aflată sub ocupație habsburgică.

Constantin Zărnescu s-a impus ca un nume de referință în genul dramatic prin piesa *Regina Iocasta*, apărută în revista ieșeană „Arlechin” în 1981, tradusă în mai multe limbi străine, cu premieră absolută abia în 1991 la Târgu-Mureș și care s-a bucurat de o primire entuziastă din partea

criticii teatrale, ca și de Premiul de Dramaturgie al Festivalului Național de Teatru „I.L. Caragiale” din 7-12 noiembrie din același an de la București. Un eseu strălucitor al lui H. Steinhardt publicat în revista „Vatra” cu titlul *Regina Iocasta sau frica de adevăr. Ori adevărul ca urgie și foc purificator existent și în volumul său Monologul polifonic*, studii de exegeză asupra piesei datorate unor specialiști precum Mircea Ghițulescu sau Valentin Silvestru subliniau valoarea de excepție a acestei creații teatrale a lui Constantin Zărnescu. Autorul opera o mutație adâncă în prezentarea mitului Labdacizilor, frecventat din literatura Antichității până la André Gide, Jean Cocteau și Jean Giraudoux. Regina Iocasta, scoasă din umbra lui Oedip și adusă în prim-plan, ajunge cea dintâi în posesia adevărului, devenind un personaj tot atât de tragic și măreț ca acesta. S-a observat că piesa are un substrat psihanalitic mai degrabă de natură jungliană decât freudiană, iar lecția ei

afirmă că adevărul pe care protagonștii îl întâlnesc, dar amână mereu să îl pronunțe, „nu poate fi îndelung înăbușit” (N. Steinhardt). Pare-se că autorul, cum observa Mircea Ghițulescu, „a citit mitul nu numai dincolo de infailibila *moira*, ci și dincolo de psihanaliza freudiană”, pentru că aici „Iocasta, atât de încercată de păcatul incestului, devine, sub protecția lui Dionysos, o preoteasă a tainei, în opoziție cu Oedip, un nefericit al adevărului, alergând, ignorant, în abisurile acestuia la porunca lui Apollo”. Valoarea literară vine îndeosebi din intriga abil condusă, din dramatismul tensionat, sprijinindu-se de asemenea, cum observa Val Condurache, pe „simboluri poetice cu valoare de mit și pe structuri narative de excepțională forță de evocare”.

O piesă ulterioară este *Dracula în Carpați* (2002) în care a realizat un amestec de creație cultă și invenție fantastică eminate populare. Potrivit afirmațiilor sale, autorul a fost tentat de „o structură (și formulă) poetică, încât piesa de teatru (drama istorică) să se poată metamorfoza, după principiul, și el *postmo-*

(urmăre în pag. 4)

NAPOLEON BONAPARTE ȘI APOCALIPSA MILENIULUI III

(Fragment)

I - STEAUA CU CINCI COLȚURI

FILOLOGUL:

- Poate să existe scriitor, care nu-și cunoaște bine limba?

BONAPARTE:

- Limba? Limba unei națiuni trebuie învățată în școală? Atunci pentru ce am ajuns în prezent dacă doisprezece ani trebuie să-ți înveți limba maternă. Pentru ce atâta perfecționare, dacă în fiecare zi scrii și citești, ascuți și vorbești. Copilului îi ajunge șapte ani să o învețe. Se perfecționează în școla primară, atât de necesară și suficientă. Apoi, omul nu face altceva decât să o perfecționeze prin oralitatea existentă și obiectivele ei! ...Da, sunt scriitori, deja, copiii de treisprezece - cinsprezece ani!

INTERPRETUL ARTIST:

- Mozart a compus și cântat la cinci ani!

BONAPARTE:

- Și nu era scriitor...și nici compozitor!

INTERPRETUL ARTIST:

- Cum nu? doar scria pe note! scria la pian! Este o diferență între litere și note? între litere și semne? Desenul!? Însemnul a fost prima realitate a lumii.

BONAPARTE:

- Nu contează decât efectul, comunicarea. În curând scriitorii nu vor mai câștiga o pâine, trebuie să o facă, chiar ei. Să muncească orice ca să compenseze, scrisul. Internetul îi va obliga la scris fără bani. Vor fi sclavii internetului, tineretului, scrisului pe laptop! vorbind pentru sine: de fapt întreaga suflare matură și bătrână a lumii va fi supusă, ca în epoca sclavagistă, acestui tineret.

FILOLOGUL:

- Nimeni nu a trăit din scris.

INTERPRETUL ARTIST:

- Nici din cântat! ...știți povestea „Greierul și Furnica”.

DIDEROT:

- Ba eu cred că scrisul a fost motorul lumii civilizate, dominată de fatalitate.

PETRACHE POENARU:

- Vax! Nu ai carte, nu ai parte! Dar desenul este primul între arte. Prima, și cea dintâi descoperire a omului. Înaintea cuvântului. Întâi și-a desenat-ampretat mâna pe peretele de la Altamira sau din altă parte, și mai apoi a definit desenul, spunându-i,

mână!...Nu mai zic de linia care desparte întunericul de lumină din prima zi a Facerii. Limba este cel mai subtil lucru și ea a perfecționat creierul. Așa cum eu am perfecționat pana de gâscă și cerneala, inventând stiloul; tocul cu rezervor!...Așa a apărut pistolul, mitraliera, toate cu rezervor. Desenul tehnic e unicul limbaj prin care oamenii din diferitele emisfere pot comunica productiv. Asta este una din marile descoperiri ale lumii! Una dintre minuni.

FILOLOGUL:

- Ce se întâmplă astăzi cu limba? Se scriu cărți și limba parcă nu-i a noastră. Greșelile sunt multe.

INTERPRETUL TEHNOLOG:

- Înainte, un scriitor își scria manuscrisul; acest manuscris pleca la zece inși-tovarăși de scris-tipografi care îl rescriau în tipar. Manuscrisul se transforma în produs. Urma o tehnologie obligatorie. Produsul apărea în urma unui proces de creație, urmând un proiect. Producerea unei cărți însemna un proces industrial-tipografic. Spun, acum, urmașii tipografilor de altă dată, datorită asprelor canoane ale tiparului, nerespectate... - Cum a fost posibil așa ceva? să fie făcute așa cărți, unicate, adevărate exemplare-arte!? de calitate! - Uite ce limbă, ce acuratețe, ce știință a limbii avea Eminescu! Caragiale! Ce scriitori erau odată, de pomină, uite ce cărți au scris! fără greșală.

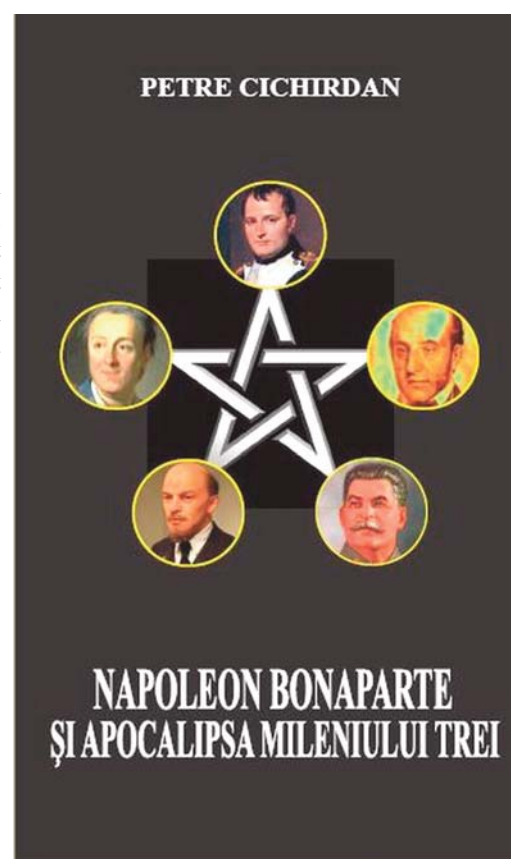
Astăzi calculatorul scurtcircuitează tehnologia, autorul - scriitor, devenind și corector, și tehnoredactor, și librar. Astăzi cartea este hoby, și nu industrie.

BONAPARTE:

- E bine, e rău, că din limba voastră ați făcut o știință? știința de a reda grafic și prin cuvinte tot ce se aude? în nici o limbă nu există posibilitatea asta, decât în limba inventată de unul ca Gheorghe Lazăr sau colegul nostru Petrance Poenaru.

PETRACHE POENARU:

- Latina stă la baza limbii noastre; latina care este cea mai matematică limbă! dar, nu excludem, nici situația inversă: limba noastră să stea la baza limbii latine.

BONAPARTE:

- Destul cu aceste dizertații puerile despre limbă. Cuvântul îl ridică pe om și tot el îl coboară.

Important, la limbă, este conținutul, și nu forma; sunt atâtea proverbe (1): Limba dulce mult aduce sau: Mai bine să-ți alunece piciorul decât limba; Înțepătura unui cuvânt e mai rea decât o lovitură de lance; Limba slobodă mult te vatămă; Boul se leagă de coarne, omul de limbă; Cine-și pune frâu la limbă, își pune capul la adăpost; Limba oase n-are, dar atinge unde doare. Gata, ne-am săturat de săbii, răni și războaie.

„Viitorul este al inteligenței, industriei și păcii” (2).

„Trecutul aparține forței brutale, privilegiilor și ignoranței” (2).

PETRACHE POENARU:

- Regele David a fost primul reformator al lumii, după ce Moise a întemeiat-o. Da, da, nu-i uit pe Avraam și pe Iacov...Întotdeauna există trecut și viitor; când viitorul nu mai există, moartea este vie și trăiește în noi.

BONAPARTE:

- Regele David a schimbat omenirea, a inventat poezia, cântatul din gură și din instrument. Atunci a fost posibil, că el a inventat gândirea, supușii săi, neavând liber la gândire. Gândire, chiar și în rău. Ai văzut de ce a fost în stare David în luptă cu Goliat; dar și în relația cu Batșeba; iată, sânge și dragoste! Dumnezeu n-a crâcnit! Nu contau oamenii, popoarele, ci numai cei care se întrupau cu El.

„Schimbarea lumii nu se face schimbând conducătorii, ci punând în mișcare masele”

PETRACHE POENARU:

- Am vrut și noi la 1848 să schimbăm lumea, dar capitalismul încă nu se afirmase, din care cauză nu aveam o clasă prea educată...Abia după mica Unire s-a întâmplat ceva, iată, Alexandru Ioan Cuza cumpără acțiunile de la ocnele de sare, din Ocnița, inițiind capitalismul, în Oltenia mea. (...)

(Roman publicat în octombrie 2013, pdf, www.culturaarsmundi.ro)

ODISEEA SĂRUTULUI

(Fragment)

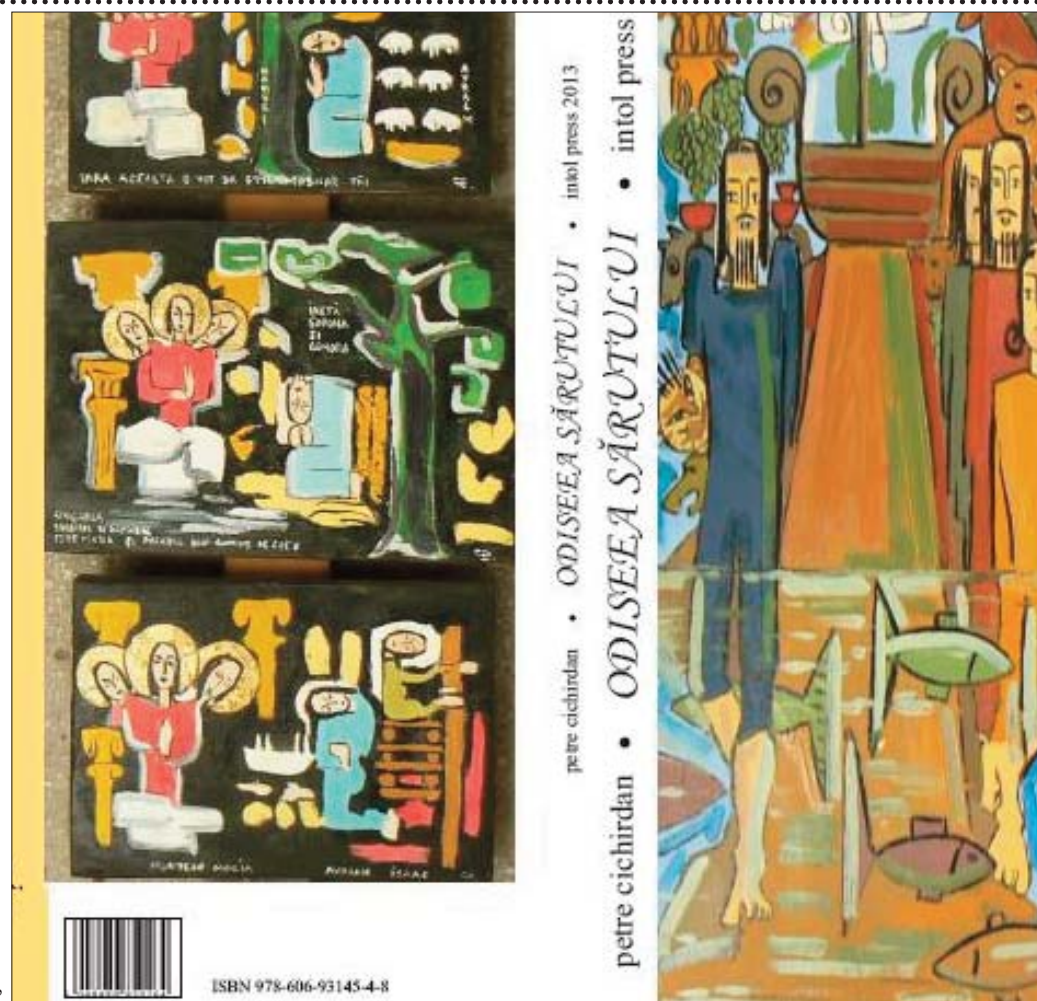
LA REVOLUȚIE, CUM ERA ȘI
FIRESC AU RĂSĂRIT ARTELE

Toți au devenit artiști
la revoluție
timpul s-a dat înapoi
clasele au trebuit
să dispară
au fugit secretar
cu secretară
au devenit
toți actori
toți
care n-au fost nici artiști
nici actori

au devenit artiști și artiste
timpul acum este al lor
este liber
ești liber să cânti și să plângi

băieți și fete din stradă
au devenit toți
șoferi și profesori
doctoranzi și oameni de afaceri
ce afacere!
școala a devenit o afacere
glumă a devenit profesia
meseria a dispărut
profioniștii sunt peste tot
arta nu mai are meșteșug
artele-s pe drumuri
puzderie
ca fetele cu ațe între fese
...
și încă ceva
la revoluție s-a strigat
ca niciodată
parte de rugăciune uitată
că cel din urmă va fi cel dintâi
eida
asta da revoluție!
(...)

(Volum de poezii publicat în octombrie 2013, pdf, www.culturaarsmundi.ro)

CONTRAPUNCT, ADICĂ DESPRE ORTOPEDUL DE LA HIDROELECTRICA!(UNDE NU-I CAP, VAI DE PICIOARE!)

Mihai SPORIȘ

Spunem aici, astfel, o poveste Sadevărată care s-a întâmplat și acum se reia, cu aceiași actori și probabil aceleași consecințe.

Au fost odată o mulțime de hidrocentrale despre care se duse vestea în popor că produc energia electrică cea mai ieftină, folosind curgerea apei prin instalații și construcții special amenajate să poată fi folosite pe durata a cât mai multe vieți de oameni. Așa și era! Dumnezeu dădea apa, oamenii pregătiți special și amenajările hidroenergetice făceau energia, Guvernul îi stabilea prețul și energia produsă era cu adevărat cea mai ieftină dintre cele produse în sistemul electroenergetic național al României. Dar panta rhei, adică și vremurile, sistemele, doctrinele... curg și ele, se schimbă paradigme, politici, morale, interese.

Prin 2012, Hidroelectrica își avea de mult numele că este o vacă lesne de muls pe care, pe bază de contracte, bine făcute, o mulțime „băieții deștepți”, demult băgați în față (repetăm, aceștia fiind cu acte în regulă, făcute cu clar teme juridic, ca niște băieți deștepți!) de mult mai „deștepți” politicieni, transpartinici, aflați în locuri vulturești pentru prada de sub cerul lor destul de înalt. Da! Hidroelectrica a devenit, de prin 2000 (vezi HGR 625!) o societate comercială care remonopoliza un sector al energiei, în contrast cu măsurile anterioare de reformă, cu filozofia pieței de energie: vaca de muls. Politizarea făcută managementului structurii, unde au fost cocoțați neica nimeni, șmecherași recunoscuți, cu carnet de partid, s-a făcut în interese, evident partizane, care

însemnau și încă tot asta înseamnă: bani și facilități pentru partid, cu care să se obțină voturile unei puteri... Ajunși la putere, ambasadorii politici din economic, ameții de promovările nevisate altfel, transmit amețeala în toate structurile, mulse, anemiate și lăsate fără indicatori de eficiență...

Prin 2012, an electoral, un mare politician, s-a gândit să dea o lecție „băieților deștepți” și să facă demonstrația voinței politice pe care alții, evident adversarii, nu au demonstrat-o. În căldurile electorale, folclorul este „marfă” și la el „pune botul” tot partizanul dar și neinformatul... Și-a ales, pe sprânceană oratorul (acesta contează în orice campanie!), dintre oameni apropiați ca vârstă și profesie și i-a încredințat operațiunea scoaterii din insolvență, a prea mulsei de toți (inclusiv de proprietarul ei, Statul Român, prin reglementările aiuritoare! Vezi noile taxe cu apa brută, amortizările, politica ANRE, etc.)

Observând însă, că abia se ținea pe picioarele ei, a fost desemnat pentru operația de resuscitare un doctor ortoped. Mare greșală! Pacientul suferea grav cu capul! Avea nevoie de un doctor cu cap, pentru operația pe creier, adică asupra sistemului de conducere de la vârf! Acesta era grav bolnav și suferea de... interes politic. Atunci a zis ortopedul desemnat, văzând amețeala, că are el capete de rezervă și a inventat o echipă care să selecționeze noile capete și... ce să vezi?, și astea erau tot cu carnet de partid, mai prost pregătiți și mai recunoscuți în istoria lor pentru învârteli (unii intrați în folclorul local, alții chiar cu referințe pe la INTERPOL!). Rezultatele s-au văzut imediat! Unii din vârful de sus au și pus priceperea lor în slujba... cauzei! Se vede treaba că ortopedul nici la picioare nu se prea pricepea. Le-a pus unora picioare prea scurte, mâini prea lungi. N-au putut fugi prea iute de la locul faptei și au fost prinși. Oricum ortopedul și-a făcut operația, lumea este mulțumită că a scăpat de... băieții

deștepți (asta crede ea, naiva!), recolta electorală a fost culeasă, se poate încasa nu mărunțul comision (a se citi onorariul, cotă parte din ceea ce a muls din drepturile istorice ale picioarelor!) ci și dreptul de-a mai opera paralyticul, punându-i proteze noi, când de fapt aici este nevoie de neurochirurg care să opereze creierul bolnav de interese politice. Cât despre băieții deștepți? Ori au fost pe mână cu ortopedul, ori sunt cu mult mai deștepți decât acesta în jocul în care transpartinicii, posibili frați cu toții, sunt nu doar actori ci chiar autori dramatici, spre paguba picioarelor care duc în cârcă totul. Dar ca... acarul Păun, să nu fie o pățanie fără susținere, capul, prietenul nostru care se dă bolnav, trebuie să rămână ascuns! Picioarele sunt de vină, au constatat-o experții cu mult înainte!. Le va pune în ordine Procust. Le va rețea ortopedul, din nou, cu măiestrie, că el știe meserie. Le va pune iar la post negru, va elimina ceea ce este tânăr, ceea ce mai gândeste singur și cu folos, va duce prin centralizare totul în capul bolnav de sus, pentru ca anemiarea picioarelor să fie totală și colapsul cerebral... soluția finală. Va pune Tesa în procesul direct productiv, cum crede el că te poți pricepe la toate, că formarea profesională se face prin voință politică, indiferent de vârstă și câte alte trăsături demne de societatea cunoașterii în care informația neexersată moare în mai puțin de trei ani. Ortopedul nostru, ca și gădele din evul de mijloc, se crede atotștiutor ori, premeditat face pe prostul, știind că banii nu au miros, chiar dacă își omoară pacientul dat spre vindecare.

Și am spus povestea așa, fără cal și fără șă pentru că din spatele calului și din fața celui ce scuipă când vorbește, te ferește! Nu ne ferim din fața oamenilor de bună credință care pățimesc pentru că viața lor le este otrăvită de minciună, arbitrar și de lipsurile provocate, fără discernământ, nu de sfetnicul dreptății, ci de avocatul... în contrapunct, nămit să fie așa!

Salonul Artiștilor-Persoane cu Handicap – ediția a XI-a:

ARTA – FEREAȘTRĂ A SUFLETULUI

Marian PĂTRASCU

În seara zilei de 27 februarie 2014, la Galeria de Artă „Constantin Cerăceanu” din Râmnicu Vâlcea, s-a deschis cea de-a XI-a ediție a Salonului de Artă al Artiștilor-Persoane cu Dizabilități, organizată de către Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea (CJCPCT) în parteneriat cu Societatea Națională Independentă a Persoanelor cu Handicap Vâlcea (SNIPH), Societatea Națională a Surzilor – Filiala Vâlcea, Societatea Națională a Nevăzătorilor – Filiala Vâlcea și Fundația „Soul to Soul” din Râmnicu Vâlcea. Participarea a fost una numeroasă, pe lângă persoane cu dizabilități fiind prezente la manifestare și membrii ai Societății Culturale „Anton Pann”, ai Forumului Cultural al Râmnicului,

alte persoane interesate de artă și cultură. Oficialitățile locale au fost reprezentate de către doamna subprefect Aurora Gherghina. Au expus Robert Angheloiu, Adelina Ardeleanu, Bogdan Ardeleanu, Sorin Duican, Florin Duțulescu, Mirela Ghiță, Alin Ionescu, Ileana Ionescu, Gabriel Medvedov, Diana Mitulescu, Bogdan Olteanu, Dana Rădău, Paul Stănișor, Rodica Vișinescu, Ilie Vilcioiu și Dumitru Zamfira. Exponatele au cuprins lucrări de pictură, sculptură, artă decorativă și artă populară (cioplitori în lemn). Au fost expuse de asemenea unele obiecte vechi țărănești adunate cu pasiune de către Dumitru Zamfira, președintele SNIPH. Salonul a fost deschis de către doamna prof. Elena Stoica, director al CJCPCT.

Prima parte a manifestării a fost dedicată literaturii și muzicii.

Au recitat din creațiile proprii Ilorian Păunoiu, Laura Vega, Paul Stănișor și Dana Rădău. Ilorian Păunoiu, poet și eseist deja consacrat, posesor a 8 volume publicate (7 de poezie, unul de eseuri) și pe cale de a deveni membru al Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Pitești, ceea ce-i dorim din toată inima fiindcă merită pe deplin, a vorbit asistenței despre cel de-al nouălea volum al său care urmează să apară la Editura „Reîntregirea” din Alba Iulia. Este vorba de volumul de eseuri intitulat „Agapologia – logodna iubirii cu libertatea” în care autorul abordează cele două mari teme – iubirea și libertatea, din perspectivă creștin-ortodoxă. Și pentru a vă convinge de valoarea sa scriitoricească vă prezentăm în continuare o „mostră” din creația sa poetică, pe cea care poartă titlul „Poezie – logodna mea”:

Mi-e dor de tine, poezie –
Iubita mea de-nsingurare –
Ca de-o departe fericire,
De-o reinventată zare.

Tu mi-ai dat stările de bine
Și grația mi-o dai mereu,
Prietenă ce nu trădează,
Prietenă lui Dumnezeu.

Sunt cavalerul veseliei
Și-al umilinței uneori,
Tristețea mea-i cea mai frumoasă
Când tu mă împregnezi cu zori.

Iubita mea ești poezie,
Rămân etern mirele tău,
Mireasa mea de totdeauna
Să nu mă lași când îmi e greu!

Logodna noastră-ntru cuvânt
Revarsă-n lume frumusețe,
Ești cerul meu și bun pământ
Pe-ale secundeii mii de fețe.

Ce știu frumoasele din lume?
Sunt cântărețul veșnic tânăr,
Le cer băta de la o pleoapă,

Sunt șoimul ce le stau pe umăr.

Metafora e prada mea
Și sărutarea de sprânceană
Și sentimentul meu profund
Și lacrima de Cosânzeană.

Și Doamne, cât e de frumos
Când îngerul mă-mbrățișează,
Când stelele răsar de jos
Și când pășesc în după-amiază.

Și când mi-e sete de cuvânt
Și de sărutul galaxiei

Și de privirea de copil
Și de-nceputul bucuriei.

Și de ninsoarea de petale,
De prima ta îmbrățișare
O poezie, casa mea!
În tine nimeni nu mai moare.

Eu sunt atât de fericit în tine,
Dar ce meschine-s alte stări,
Aleșii doar te-nțeleg bine
Și-ți cad în roua de mirări.

Și nu mai pot să mă opresc
Din zborul meu ce-acum se face
Și simt sublimul omenesc
Dar și cerescul plin de pace.

Azi eu trăiesc ardoarea clipei
Și zborul cel de albatros
Și împlinirea din ursită
Și-o adiere – chiparos!

Mi-e dor în fiecare zi de tine
Și știu că și ție ți-e dor,
Iubirea mea – o poezie!
Învăț-mă cum pot să mor.

Demnă de remarcat prin sensibilitate și simțirea recitării, în ciuda handicapului de care suferă (surditate), a fost și poezia Danei Rădău intitulată „Crucea”: „Cruce-n casă./Cruce-n masă, Cruce-n jur-prejur de casă./Cruce-n așternutul meu/De la bunul Dumnezeu./Înger bun păzește-mă./De rele ferește-mă./Sus, la poarta Raiului/Stă Măicuța Domnului/Cu-n potir de-argint în mână/Și tot plânge și suspină./Vin înger și o întreabă:– De ce plângi, Măicuță dragă?– Plâng că lumea este rea/Și-a uitat ce e iubirea./A uitat de Dumnezeu/Și merge din rău în rău./Nu-i e frică că trăznește/Și pe toat-o nimicește!”. Laura Vega a recitat în stilul însuflețit, caracteristic, două frumoase poezii patriotice, creații proprii iar Paul Stănișor tot două poezii cu tentă filozofico-mo-

ralizatoare, de asemenea creații proprii. Rodica Vișinescu a încântat asistența cu vocea-i suavă, plină de sensibilitate, interpretând cu „play back” trei piese muzicale pe texte poetice de Alexandru Horezeanu (unul) și George Țârnea (două), muzica în stilul folk aparținându-i iar acompaniamentul la chitară fiind asigurat de Daniela Ionescu.

Partea a II-a a manifestării a fost consacrată prezentării expoziției de artă plastică care a fost asigurată cu competență critică și har discursiv de către Mioara Comănescu-Plop, referent la CJCPCT Vâlcea și coordonatorul proiectului de artă plastică. Exponatele au fost selectate și aranjate pe autori în mod profesionist dar și cu mult bun gust. S-a remarcat evoluția artistică a

unor artiști consacrați precum Dumitru Zamfira, Gabriel Medvedov, Paul Stănișor și Diana Mitulescu; de altfel, Diana Mitulescu, cea care a expus artă decorativă deosebit de atrăgătoare, este studentă în ultimul an la Facultatea de Teologie din Pitești – Secția „Artă sacră”. De remarcat au fost și frumoasele colaje din hârtie creponată realizate de copiii de la fundația „Soul to Soul” coordonați de Rodica Vișinescu. Mi-au mai atras atenția în mod deosebit obiectele cioplite în lemn aparținând lui Ilie Vilcioiu, cu atât mai mult cu cât el suferă de o afecțiune destul de gravă (boala Parkinson). În mod sigur, pasiunea lui artistică, alături de credința în Dumnezeu, îl ajută foarte mult să treacă peste toate neajunsurile cauzate de boala sa.

S-a putut constata cu ușurință faptul că manifestarea, devenită tradițională în peisajul cultural vâlcean, a evoluat calitativ an de an, actuala fiind de o aleasă ținută culturală și datorită paletei largi de domenii abordate: literatură, muzică, pictură, artă decorativă, sculptură, artă populară. Meritul acestei evoluții aparține doamnei prof. Elena Stoica, secondată de fiecare dată de Mioara Comănescu-Plop, specialistă în critica artei plastice și ea însăși o artistă apreciată, și prietenului meu Dumitru (Mitică) Zamfira, președinte-fondator al SNIPH care, cu tact și perseverență a făcut din sediul societății un loc în care persoanele cu dizabilități (și nu numai) pot să-și valorifice talentele artistice în toate domeniile, dar și un loc unde problemele lor sunt ascultate și unde, de cele mai multe ori, sunt și rezolvate. Reamintim, că la aceeași adresă

funcționează și o sală de fitness și fizioterapie cu toate facilitățile necesare acestor modalități de întreținere și terapie. Periodic, aici se desfășoară campanii de câte două săptămâni de fizio- și electro-terapie, campanii organizate în colaborare cu Fundația „Pater Pio”, fundație care asigură personalul terapeutic specializat. Membrii cotizanți au acces neîngrădit trei zile pe săptămână la sala de fitness și fizioterapie. De curând, a fost reactivat Cenaclul Literar „Petale”, care-și va desfășura întâlnirile lunar la sediul SNIPH Vâlcea.

Se cuvine a adresa mulțumiri Primăriei Municipiului Râmnicu Vâlcea care ne sprijină în mod constant activitatea, precum și CJCPCT, personal doamnelor Elena Stoica și Mioarei Comănescu-Plop pentru interesul pe care-l manifestă pentru punerea în valoare a talentelor artistice existente printre persoanele cu dizabilități. Nu în ultimul rând, mulțumirile noastre se îndreaptă și către niște sponsori generoși – cele două cluburi ROTARY și S. C. Magic Tic-Tac S.R. L. din Râmnicu Vâlcea. De asemenea, merită aprecierea noastră pentru hărnicia și devotamentul său, „omul bun la toate” al SNPH Vâlcea – doamna Maria Ion.

VASIAN MIRCESCU

SUB AURA PĂRINTELUI
STAREȚ GALACTION ZELIG

Peste-un colț de rai
ce lin coboară noaptea !
Clopotele bat în
ritmul viu, ceresc...
Un ecou de-aramă
preasfințește partea
locului acesta
de Rai pământesc...

Sunetul răzbate
prin păduri, pe cale
și reverberează
dangăt lin, duios,
anunțând prezența
vie peste vale...
loc de-nchinăciune...

„LACUL CEL
FRUMOS”

O, ce „Lac Frumos” e
sfânta mănăstire...
așezată tainic
pe pământ și-n Cer!
Turla ei semeță-i
spre-a o da de știre
Dar o și-ntrține
ca pe-un sfânt mister...

Un mister adus din
neagra neștiință...
tot urcând poteca
spre un nou Sion...
Că aici ne-ndrumă
spre dreapta credință
Părintele - stareț
bunul GALACTION...

Preot GALACTION ZELIG

(Stareț Sfânta Mănăstire Lacul Frumos)

8-11 martie 2014 - la fața locului

În lumea aceasta tainică și dulce,
Prin mii de vise noi călătorim
Și- odată, sub o mare cruce,
Pe veșnicie ne oprim.
Oprește-te din când în când
Și uită-te la lună!
Și -ascultă trecerile ei,
Că multe au să-ți spună.
Oprește-te din când în când
Și uită-te la soare!
Și-adu-ți aminte de ziua aceea
Când n-o să-ti mai răsara.
Oprește-te din când în când
Lângă- un mormânt și- o cruce
Și - adu-ți aminte de ziua aceea
Că într-o zi aci te vor aduce.
Oprește-te din când în când
În drum numai cu tine
Și vezi ce duci din lumea- aceasta

În lumea care vine.
Oprește-te din când în când,
Spre Dumnezeu te-îndreaptă,
Că nu știi după care ceas
Sfârșitul te așteaptă.
Când nu cunoaștem umbrele
apelor,
Ce- ascund în sânul lor
Și apa șuvoaielor
Cum se leagănă în nor...
De nu se rupe norul
Sub greul lor potop
Și se desface ploaia
Ca roua, strop cu strop.
Când nu cunoaștem al nașterilor fel,
Echilibrând pământul și viața de pe el...
Când totul ți-e de neașteles în jurul tău,
De ce spui, stărpitură,
Că nu e Dumnezeu?!"...

(continuare din pag.1)

derm: «ars combinatoria» în operă lirică, text liric – și operă-rock, în limba română”. Dramaturgul a valorificat într-o sinteză sui-generis idei din cronicile și documentele istorice românești și străine, din narațiunile și legende despre Vlad Țepeș, din istorisirile despre contele fantastic Dracula existente în multe țări, oferindu-ne în ansamblu imaginea unui cavaler ocrotitor și iubit care a salvat Europa de pericolul musulman. În crearea fantasticului a preluat o seamă de sugestii din folclorul pe această temă (atmosferă, spațiu, personaje, credințe, procedee expresive), integrând chiar mici bijuterii populare, precum și din lettrismul româno-francezului Isidore Isou ori din Gherasim Luca.

Cercetarea istoriei și imaginii lui Vlad Țepeș Dracula alcătuiește un teritoriu distinct, suficient de întins al creației rezistente în timp a lui Constantin Zărnescu. Celor două opere beletristice: *Patimile lui Dracula* (2004) și *Dracula în Carpați* (2002) li se adaugă un eseu erudit, *Principele Dracula, doctor Faustus și Machiavelli*, apărut în anul 2002 care este o mărturie a efortului și pasiunii autorului vâlcean pentru acest excepțional personaj al istoriei românești. El cercetează într-o primă parte apropierea și diferențele între două mituri medievale esențiale, cel al principelui Dracula și cel al doctorului Faustus, arătând formarea și iradierea lor prin explorarea biografiei personajelor istorice, a mentalității colective a vremii, a realităților politice și religioase, a textelor narațiunilor populare și literaturii europene culte despre cei doi eroi, iar în partea a doua identifică similitudinii între acțiunile și faptele istorice ale lui Vlad Dracula și gândirea politică a lui Machiavelli. Autorul identifică două ipostaze ale lui Vlad Țepeș, o ambivalență a personajului prin urmare. Prima ipostază e aceea „a unui geniu al războiului, ilustru principe și comandant de oști, înfrângându-l pe însuși Cuceritorul Constantinopolului, înalt cavaler și Apărător al Țării sale și al Creștinătății răsăritene, valențe și faimă teribile, irefutabile” (p.52), în subconștientul colectiv el fiind, de

CONSTANTIN ZĂRNESCU 65 ...

asemenea, „un strașnic pre-naționalist sau, mai exact spus, un patriot ce și-a urmat, în timp potrivit, strălucitoru-i destin”. A doua ipostază este cea fantastică, demonică, a eroului tulburător, neguros, mefistofelic, nu mai puțin spectaculos decât primul tip de geniu. Căutând apropieri și diferențe pe care le identifică printr-un deosebit spirit de finețe, autorul află și note comune nobile care îi unesc pe cei doi eroi sau cele două mituri medievale: „Principele Dracula și Doctorul Faustus nu sunt nici sfinți, adică «spirite privilegiate» cum le-a numit Jean Délumeau, nici simpli creștini, ci făptuitori legiuitori înnoitori, civilizatori, exemplari, ființe unice, greu de încadrat și de integrat” (p.93).

Surprinzătoare și nu mai puțin subtile sunt similitudinile stabilite în partea a doua între acțiunile și faptele istorice ale lui Vlad Țepeș Dracula și gândirea politică a lui Machiavelli. Apropierea între acțiunile și faptele celor doi oameni politici sunt stranii și provin și din obsesia despre independența cu orice preț a țărilor lor, în condiții externe și interne total neprielnice.

Cercetarea vieții și operei lui Brâncuși este de asemenea o realizare certă, marcată prin mai multe cărți, a creației intelectuale a lui Constantin Zărnescu. Începutul l-a făcut în 1980 prin volumul *Aforisme și textele lui Brâncuși* în care a reunit pentru prima dată opiniile despre artă ale sculptorului român, concentrate în maxime și aforisme. În două studii ample, care flanchează antologia de texte, eseistul reexaminează relațiile între teoriile lui Brâncuși și arta sa, interpretează și descifrează, plecând tot de la ideile artistului, complexul sculptural de la Târgu-Jiu, considerat „una dintre minunile lumii”. La vremea sa, această carte, care acum se află la a șasea ediție, a fost una de mare succes, mai mulți critici identificând numaidecât un brâncușiolog competent și pasionat. Ulterior Constantin Zărnescu a revenit cu două cărți de analize proprii, de originală viziune și comprehensiune asupra vieții și operei sculptorului român. Prima este *Brâncuși și civilizația imaginii* apărută în 2001, în care are în vedere creația

sculptorului din perioada 1907-1918, evidențiind revoluția înfăptuită de acesta în artele plastice prin reprezentarea ochiului, simbol polyvalent, revoluție care va da naștere după Al Doilea Război Mondial noii civilizații a imaginii. A doua este *Codul operei lui Brâncuși*, apărută în 2007, care reunește conferințele despre sculptor, studiile, articolele și eseurile publicate de autor din 1976 până în 2007. Multe dintre aceste contribuții ale lui Constantin Zărnescu au drept țintă evidențierea influenței civilizației țărănești a lemnului din zona carpatică asupra sculptorului, ca și prioritatea acestuia în istoria avangardelor europene prin introducerea încă din anii 1907-1910 a unor simboluri înnoitoare în sculptură sau a unor concepte. Preocupările de brâncușiologie ale lui Constantin Zărnescu se întregesc prin două antologii care trebuie semnalate cu necesitate: *Brâncuși, cioplitorul în duh* (2001), care cuprinde aforisme și texte pentru uzul elevilor și al studenților, precum și *Brâncuși și Transilvania* (2001), care adună studii, articole semnate de specialiști și diverse texte lirice din acest spațiu dedicate artistului.

Participant activ la Revoluția Română din decembrie 1989 la Cluj, când s-a aflat alături de liderii acesteia, având și brevet de luptător, a publicat în 2005 volumul *Revoluția română din 17-22 Decembrie 1989*, alcătuit din reportaje și articolele semnate atunci sau din intervențiile de la Radio-Televiziunea Națională ori Televiziunea din Cluj. Este una din ipostazele scriitorului cetățean Constantin Zărnescu participant la evenimentele esențiale în viața cetății menite a instaura binele, fapt vizibil și în romanul evocare anterior *1 Decembrie 1918 – Ziua zilelor*.

La cei 65 de ani pe care îi marchează în această lună, Constantin Zărnescu și-a construit așadar o identitate a altitudinii intelectuale de neclintit dată de prestigiul și greutatea unei opere, validată de critica literară românească majoră identificabilă în enciclopedii, dicționare academice și literare importante, sinteze critice, cărți ori atât de multe studii, articole, eseuri ș.a. Îi urăm multe cărți și de acum înainte!

LA MULȚI ANI ! Timișoara, 14 martie 2014

TARPAN CU GALOP ÎN ZIGZAG

Adina DUMITRESCU

Acum să nu vă imaginați că mă cred un tarpan în galop. Aș rămâne la coada hergheliei dezlănțuite! Nici că aș fi un tarpan în toată puterea cuvântului. Musculatura membrelor posterioare m-ar da de gol, coama rară și chișița îngroșată la fel, vioiciunea ochilor m-ar da iarși de gol, idem lipsa copitelor late și din tot tarpanul ar rămâne un mare gol, așa cum a rămas și golul de astfel de animale din Câmpia

Română, Dobrogea sau Ardeal. Da, dar a rămas urma copitei lui în dioramele Muzeului Antipa, așa cum și numele meu va rămâne undeva pe-un răboj, catalog, voiam să zic Dar cel mai pregnant mi-a rămas răsul din barba rară pe care tot caut s-o extermin cu o pensetă lunar, minunându-mă. Bien que nu se raser! Ce Dumnezeu, o iau de la cap în straietele bărbatului post-primordial? Nuuu! Ajung minten la capăt!

Așadar, fără să fiu „el” nici pe departe, pe prispa imaginată stau cu capul ținut între palme și-mi apare întâi nor de praf, apoi o săgeată, apare capul primului tarpan în galop printre scaieți, ciulini și graminee sălbatice. Urmează grosul hoardei de după vârful săgeții, gros ce crește, se lățește spre coadă. Vine spre mine „comeata” aducând după ea sunet invers proporțional apropierii de mine, care vas' zică, se amplifică! Ei, și dacă se amplifică, e musai să capete din partea mea un răspuns, un recul sau un feedback, cum se zice. V-ar supăra dacă acesta ar fi un hohot de râs sau mai multe? (Speranțe taică, speranțe!). Știu la ce vă așteptați, doar români suntem, suferim de morbul fricii, dar trebuie neapărat să băgăm capul între umeri și să așteptăm drobul de sare? S-o mai dăm la întors, chiar dacă nu direct la răs, măcar la câteva vorbe, acolo, dar ca între prieteni.

E miezul zilei, momentul în care deja am schimbat câteva perechi de ochelari. Dimineață, nu prea devreme, am pus pe cei de distanță cu +1,5 să văd știrile, politichia și vremea, la bucătărie pe cei cu +2, idem prin baie, iar prin bucătărie, apoi +2,5 la calculator să-mi citesc emailurile, iar +2 pe stradă, prin piață, prin magazine pentru cumpărăturile zilnice, numai că aici am agățat de bluză pe cei cu +3 pentru citirea prețurilor și etichetelor. Ajunsă acasă iar +2 pentru aranjarea produselor cumpărate, fiecare la locul lui, schimb iar cu +3 să mă uit bine în cuptor dacă e făcut sau nu blatul pentru tartă, caut pe băjbăite pe +3 pe care nu știu unde i-am pus, fac învârtita într-un picior, or fi aceștia, nu, nu sunt, aceștia sunt ai Angelei care-i în vizită la mine și ea cu trei perechi in-dis-pen-sa-bili! Urmează sârba-n căruță pe teritoriu limitat, sunt ca un tarpan dezorientat fie de strigătele vânătorilor, fie de vreun linx pierdut și el prin stepa fără urma stejarului pufos. Îmi zic: iată-mă și la dansuri populare, fără să bag de seamă! Nu mi-ar prinde mai bine câțiva pași de rok-en-roll în figuri ca pe vremuri, un twist sau o rață, acolo, un pinguin cum își zice azi rața? - aș fi mai câștigată, aș face mișcare mai multă! Și mai bine mi-ar prinde îndoierile baiaderii, dar nu în dansul de brațe, palme

și gât, ci în cel al mișcării pe orizontală a șoldurilor, să-mi mențin elasticitatea, numai că am căpătat o așa teamă de vecini și de privirile balcoanelor corespondente înălțimii, de nu se poate! Mulți văd, puțini pricep sau mai de grabă nu pricep, dar comentează. Doamne, apără de imagini prost înțelese, de vorbena doi peri, de blesteme, de oratorii cu busola pierdută, dar și de injurii! Mă credeți o puritană? Nu, în nici un caz, chiar mai folosesc și eu, „depandă” de caz, de situație. Parcă tarpanul, nu! Că doar știm bine cu toți că era un animal integru, necastrat și când o lua în zigzag scotea nechezatul acela specific, dar vorba aceea: naturalia non sunt turpia!

- Dânsul, tarpanul, o fi purtat ochelari?
- Na-ți-o, că doar nu era cal, era doar moșul acestuia sau în cel mai bun caz, ruda săracă a eqvidei ce însoțea pretutindeni cazacul.

- Și-n.....kazacioc?
- Doar ținea marginile, adică isonul. Bătea copita.
- Ca...mă-nțelegi, Carmen?
- Aceea era castanieta. Cas-ta-nie-ta! Ce Dumnezeu, Angi, ești dusă cu pluta sau stai prost și cu auzul? Știam că doar ochelarii îți joacă și ție feste. Casta sta sau niet, nu sta! Fenta! Adică, făcea feste.

- Poveste?
- Poveste, poveste, chiar suntem de poveste!
- Ei, v-am convins că sunt un tarpan virtual-adevărat? Nu merge una cu alta? Dar sania cu Moș Crăciun cu tot, cum merge? Ce, nu merge? Zboară?

Mai poți pune vreo bază pe Angi? Nu mai poți! S-o urc pe spatele meu, s-o port? Stând ea de atâția ani doar la căpătâiul Veturiei cea sărită de 80 de ani și a Flaviei (Goană) – așa-i zic, Goană, că veșnic fuge să umple bucătăria și camera pentru Dănuț „să aibă ce să mănânce micuțul când vine de la București”, dânsul, Dănuțul având puțin peste 45 de ani, stând deci atâția ani printre ele, au ajuns să semene nevoie mare, nu știi care-i una și care cealaltă. Dacă o iau în spate, dă din picioare! Mai bine-mi pun șaua. Goală! Uite-așa, să aibă cine s-o bată! Mă doare sufletul pentru Angi, dar ce pot face mai mult decât dăruindu-i câteva zile pe anotimp pentru a se pune cât de cât pe picioare? Mă cam boscorodește, a început tipicăreala de la 70 de ani, numai că mă fac și eu că nu văd nimic. Doar la scris, nu ne mai potrivim! Nu mai are răbdare să citească nimic, iar comentariile de altă dată s-au dus pe Apa Sâmbetei (ce, vă mirați că am scris așa? Tot așa scria și pe tăblița indicatoare din partea stângă a mănăstirii, pe acolo pe unde se ajungea la Nicodori-motel. Așadar, ca de obicei îmi rămâne tot mie onoarea descrierii gândurilor tarpanului original în care vreau să mă întrupez, că numai eu scriu despre cai verzi pe pereți. Doar de voi reuși! Oare? Vom vedea!

Reluare... stau eu pe „prispă” și aud un vuiet. Din ce în ce mai puternic. Mândrețe de herghelie parcă se îndreaptă spre mine. Vârful de lance, capul și trunchiul au culoarea șoarecelui, iar coama i-e neagră. Flutură-n vânt! Repede, repede intru în el, adică în sufletul și gândurile tarpanului. „Mă simt obosit. Galopul? Ei, galopul, hoarda mă obosește, fiecare cu gândurile lui, fiecare cu

țelul lui împlinit sau neîmplinit, având toți un singur reflex, acela de a se ține de herghelie, adică de turmă, adică de mine. Parcă înainte nu simțeam greutatea altora, fugeam de mâncam pământul, de-aia se și țineau lanț, apoi grup sau grupă. Acum mi se face frică din ce în ce mai des, ce, să dau de vreun pârleaz? Trebuie să mă uit bine, să nu mă-mpiedic. Ia să fac eu un pas spre dreapta așa cum am văzut într-un maneaj în curtea unui cneaz, Igor. Igor bre, Igor! Îl fac. Herghelia înaintează bezmetică, apoi încetinește dar nu se oprește, crește-n lățime. Unii tarpani se uită cu greu înapoi. Până la urmă își vor găsi conducătorul, nu mă-ndoiesc, sunt doar atâția alergători buni, numai că au fost luați prin surprindere. Mă întorc la ale mele. Găsesc un frunzar și mă trag la umbra lui. Trebuie să mă pun pe picioare ca lumea, că doar n-are cine să-mi limpezească gândurile. Și ele curg înspre mine.”

Chestia cu tarpanul e doar o găselniță. Nu-s numai coaptă bine, sunt chiar pe trecute și mă așteptam ca tot omul cu scaun la cap, să mă cunosc bine. Ți-ai găsit-o! Nici acum nu știu dacă sunt sinceră, duplicitară sau fac fețe-fețe în funcție de... De-asta vreau să mă compar cu tarpanul. Acela era un animal sălbatic, dar era, cum s-ar spune, umblat. Nu dăduse încă de fandoseala ipei domestice-n rut sau de fața armăsarului pur-sânge, nu-și dilata nările că n-avea pentru cine, nu-și scutura coama proaspăt șesălată. N-a purtat samarul, nu și-a ascultat samsarul, era liber și pur. Nemodificat. Și apoi, nici nu era prost ca oaia, era isteț, sprinten, vijelios și viteaz. Nu și-a lăsat copita drept amprentă pe nicio clisă. Numai că pica des la vânătoare, de, ce să-i faci, iar copita! O avea prea lată, îl încurca printre smârcuri, că de-aia a și dispărut, de-aici i s-a tras. Omul ca omul, ca vânătorul, a știut de unde să-l apuce cu arcanul și iute l-a mâncat, o fi făcut și Krenwurstchen ca să-l mănânce! Un tarpan, o dropie, na! A avut tarpanul o doză mare de integritate, a fost curajos, impetuos, numai că vezi? Repet. A dispărut, pe când alte animale, nu. Nuuu! Acela trăiesc mult și bine! Și-a mai avut el un defect (calitate?). A fost prea bun, prea protector. Credeți că numai cel din fruntea hergheliei? Numai cel care-i conducea pe ceilalți în galop? Dar restul, cum de se lăsa condus? Au avut încredere-n el, deci erau buni și ei, nu se temeau, nu se codeau, ci-l urmau.

Iau repede o coală de hârtie și scriu: ÎNSUȘIRI. Enumăr – sălbatic, pur, liber, neatârnat, integru, curajos, impetuos, isteț, sprinten, vijelios, viteaz, bun, nefățarnic. Acum e acum, ce scriu, defecte sau calități? Dacă scriu „calități”, vin alții după mine și trec „defecte”. Parcă o parte din mine ar striga și ea „defecte”, dar nu de oricare, ci majore, că acum gândiți-vă și voi, ce poate să-nsemne cernita de la marginea pieții și vieții, ocolitoarea, speriată sau sperietoarea? Dar nu vă grăbiți! Mai e ceva nespuse, nespecific tarpanului – preaplinul afectelor, ducerea lor până-n iluzie, confuzie, perfuzie zilnică de romantism, teribilism, infantilism, feminitate perimată, desuetă, cochetărie de midinetă, statuie gotică dimineața și romană noaptea, adică pe românește, învelit-dezvelit, adică tichia de mărgăritar a chelului. Asta sunt, „așa se scrie, așa se citește”! O tarpana de tarpan cu galop în zigzag!

CENACLUL „TUDOR DUMITRU SAVU” DIN CĂLIMĂNEȘTI

NICOLAE GHINOIU: OPERATIUNEA EDELWEISS

CAP.1
MUSAFIRUL NOCTURN
(fragment)

O seară de toamnă târzie a anului 1949.

Biciul aspru al viscolului înspicat cu plesne de zăpadă, lovea hain și nemilos crestele munților Lotru, din Carpații Meridionali. Era cum spune românul, o vreme să nu dai afară din casă nici un câine. Ion venise așa cum îi era obiceiul să mai vadă din când în când, dacă vremea rea nu făcuse stricăciuni stânei pe care o moștenise de la tatăl său, care acum era pustie fără forfota obișnuită din timpul verii, când totul era plin de viață.

Acum stâna arăta jalnic, așa tăcută parcă suferind și ea ca o ființă de vitregia naturii care era stăpână atotputernică.

Pentru că înserarea era și așa destul de neguroasă, din cauza furtunii și a ninsorii, iar întunericul se apropia repede, nemaiavând timp să se întoarcă în sat, baciul Ion se pregăti

gospodărește, pentru a-și petrece noaptea în sălașul stânei, care îi era ca o a doua casă.

Afară viscolul ce băntuia înălțimile, își făcea de cap. Cu toate acestea, deși vâjâitul lui era tot mai puternic, în noapte se auzi zgomotul unui motor de avion și ciobanul se întrebă ce nebun avea curajul să zboare pe o astfel de vreme. Își pregăti meticolos culcușul, mai înteeți focul din vatră, punând câteva buturugi ca să țină toată noaptea și stinse felinarul, așteptând să se cufunde într-un somn liniștitor binemeritat, pentru că a doua zi avea multe treburi de făcut.

Deși afară nu se schimbă nimic, în adăpostul stânei era cald și te simțai în siguranță. Târziu după miezul nopții, se făcu auzit lătratul lui Brumărel, câinele credincios care îl însoțea pe cioban în toate drumurile sale și era șeful necontestat al celorlalți câini, care păzeau turmele în timp ce pășteau pe pajiștile din munți. Tocmai când se pregătea să iasă pentru a vedea ce se întâmplă și ce stârnise câinele, în încăperea pătrunse parcă picat din cer, fapt

întru totul adevărat, un necunoscut, îmbrăcat cu totul altfel decât muntenii de prin partea locului. Deși surprins de această stranie apariție, în toiul nopții, baciul își stăpâni emoțiile și intenția unei primiri pe măsură. Așa că se coborî din pat și în modul cel mai natural cu putință, își întrebă musafirul nocturn:

- Ce vânt te aduce pe aceste meleaguri domnule? Fără a-l pune la socoteală pe cel de afară?

- Bade, tare sunt necăjit, am plecat să caut niște leacuri tămăduitoare, pentru soția mea care este bolnavă fără speranță, fiindcă am auzit că numai în munții aceștia se găsesc, la începutul toamnei.

- Și ce plante ai cules?

- Păi am auzit de la unii cunosători că afinul galben, armurariul sau mușcata de munte ar fi numai bune pentru suferința ei. Așa că tot umblând, prin locuri, unde numai sălbăticiunile își fac veacul, cu speranța că voi găsi leacurile tămăduitoare, am pierdut noțiunea timpului, iar acum a venit noaptea

și viscolește groaznic afară, după cum poți vedea și dumneata. Așadar fi bun și dă-mi rogu-te voie să înnoptez aici până dimineată. Mă voi mulțumi să stau lângă foc ,fără să-ți fac nici cel mai mic deranj. Obișnuit cu vizitele sporadice ale unor drumeți răătăciți, ciobanul răspunse:

- Cum aş putea să te gonesc afară pe o vreme căinoasă ca asta, omule? Nu-l mai aud nici pe Brumărel, poate că s-a speriat și el de urgia vremii de afară, mai cumplită ca niciodată, și s-a făcut covrig în cotlonul căinilor. Ține cojocul ăsta, învește-te bine și dimineată ne-om vedea fiecare de treburile noastre.

- Îți mulțumesc din suflet și la plecare te voi răsplăti cum nici nu visezi. Târziu după miezul nopții, după ce s-a convins că gazda adormise, răpus de oboseala de peste zi, străinul se apropie de patul acestuia și cu o mișcare scurtă, îl trimise pe bietul om pe lungul drum al veșniciei. Astfel și-a primit acesta răsplata pentru gestul său de omenie, dar în același timp și pentru enorma greșală, de a adăposti un necunoscut în toial nopții sub acoperișul său.

După ce-și duse la îndeplinire prima parte a planului, străinul,

cu toată furia viscolului, sau tocmai de aceea, luă corpul celui pe care îl omorâse, îl ridică în spate cu ușurință și ieși afară. Parcurse cât a putut de repede o distanță de aproape o mie de metri, până la o prăpastie pe care o văzuse mai înainte și după ce goli buzunarele mortului, îl aruncă în hăul de la picioarele sale. Spre bucuria sa ,ucigașul găsi într-un portofel modest, actul de identitate al acestuia, pe numele Pop Ion, o adeverință de absolvire a cinci clase elementare, mai multe chitanțe și alte mărunțișuri. Aruncând victima în prăpastie ,criminalul se gândea că până în primăvară aceasta să fie devorată de sălbăticiunile ce cutreierau munții, după aceasta zâmbi satisfăcut. Se întoarse repede la stână, fără nicio frică sau grijă că ar putea fi văzut de cineva, vremea rea fiindu-i un aliat puternic. Se ocupă apoi cu cea mai mare grijă de ascunderea parașutei și a echipamentului, reținând numai strictul necesar pentru viitoarea etapă a misiunii sale în România. Puse într-un rucsac o busolă, harta zonei cu detalii amănunțite, lanterna, și o sumă de bani în lei și valută. Își verifică apoi cu grijă pistolul și muniția, după care își permise câteva ore bune de somn.

Se sculă dis-de-dimineată, încrezător în steaua sa norocoasă și după ce îndepărtă toate urmele trecerii lui pe acolo, porni într-o direcție numai de el știută, astfel că la primele ore ale dimineții, pe o uliță a unui sat de munte, putea fi văzut un drumeț ca mulți alții ,care treceau pe aici cu rucsacul în spate, venit cine știe de unde, să admire, frumusețile naturii. Furtuna se potolise și nimic nu se compară cu aerul sănătos de munte încărcat cu ozon și cu liniștea care venea ca o adevărată binecuvântare peste toate așezările.

După o săptămână, la postul de miliție al comunei veni un localnic să anunțe că vărul său Ion, nu s-a mai întors de la stână. Șeful postului împreună cu ajutorul său ,au făcut primele cercetări, însă în afara câinelui mort nu au găsit nimic suspect. Dispărutul parcă intrase în pământ. Neavând alte rude în afara vărului său care îi anunțase dispariția, milițienii au lăsat-o mai moale cu ancheta spunându-i acestuia că se vor ocupa în continuare de cercetări, dar din cauza terenului accidentat și a lipsei personalului de specialitate, va fi destul de greu, așa că trebuie să aibă răbdare până la sosirea specialiștilor în astfel de cazuri.

PAULIAN BUICESCU

EROULUI NAȚIONAL AUREL VLAICU

Din pânțele maicii sale, Vlaicu a fost destinat Pentru premii în invenții (nume, aureolat!) DOMNU' i-a dat minte multă și - atâtea gânduri curate Ca la noi, dar și afară, să învețe multă carte.

La Orăștie și Sibiu, silitor ca nimeni altul A finalizat Liceul, dar și Bacalaureatul. La Budapesta și la München, studiind să zboare-n cer, I s-a conferit - pe merit - Diploma de Inginer.

La Opel, Inginer, invenții! (mi-ar lua mult timp să le aștern...) Concursuri cu monoplane, la Viena și Aspern. La București, Sibiu, Brașov, Ploiești, Lugoj dar și Blaj La Alba, Mureș, Orăștie, Arad, Iași, fără picaj!

A avut și sufletiștii, ce i-au fost prieteni buni: Vlahuță, Iosif și Gârleanu, Bârsan, Haret, mari români. Traian Vuia, ca și ASTRA, după puteri l-au ajutat Armata noastră și Guvernul, cât au putut, au finanțat.

A ,, treispea " zi din Răpciune, pilotând peste Carpați S-ajungă la Orăștie, lângă ASTRA și-ai lui ,, frați" ,, Vlaicu 2 " nu-l mai ascultă (fiind mult îmbătrânit) Și Aurel Aviatorul, la Bănești, s-a prăpădit...

An de an, la noi în Țară, pios, e comemorat Acest Erou al României, ,, pionier " în zbor,, înaripat" Pentru mulți tineri, e exemplu și reper de neînfrânt Ca să-nvețe să-și ia zborul, să se desprindă de Pământ.

Multă lume de pe Terra, sincer l-a apreciat Școli înalte, multe Foruri, cu Diplome l-au premiat Și la noi, înaltul For, care e Academia! Dar peste toți și peste toate, românii și România!

CONSTANTIN GEANTĂ

AD ETERNITAS

Pe firul apei
Peste somnolența
mileniilor.
Renăscut
Babilonul
Durează
Eternități
De papirusuri.

Oh, râsul lui Ra
Și piramidele aztece!

Grădinile Semiramidei
Vor înfrunta
Măreția tinei?
ATING O RAZĂ

Ating o rază
Prin valuri
Castele și temple

Se înalță.

Ating o secundă.
Mileniile în vis
Se năruiesc.

Același gând
Durează
Netrăite amiezi.
Alt înțeles...

GABRIELA ELENA MANDA

ȚARA MEA

Țara mea
Este locul în care
Am învățat
Să spun prima dată
Mamă,
Este locul
În care am învățat
Să cânt
Și să mă rog.

Este locul în care bunicii
M-au învățat ce înseamnă
Istoria și sfințenia unui
neam.

Este locul
Unde doarme-ngropat
Fiul meu.

Este cântecul martirilor
Înălțat spre libertate.

TIBERIU ZAMFIR

RE-VERSURI

Retrăiesc în amintire
Aste pagini din album
Și atâtea fericire
Ce departe-mi pare-acum
Un regret de mă-nfioară
Nu mai are niciun rost
Însăși viața de la țară
N-a rămas precum a fost
Să vă povestesc ceva
Copilăria mea
Frumoasă mai era

Copilăria mea
Serile de farmec fin
Zilele cu cer senin
Diminețile de vis
Noapțile din paradis
Un regret de mă-nfioară
Nu mai are niciun rost
Însăși viața de la țară
N-a rămas precum a fost
Retrăiesc în amintire
Aste pagini din album
Și atâtea fericire
Ce departe-mi pare-acum

ELENA TROCAN

LASĂ-MĂ SĂ IES

Lasă - mă
să ies
din burta asta
avidă de reproșuri con-
tinuie
care-mi măcelăresc
atât de barbar
fiecare clipă
a Regretului
de a te ști

- departe -
umăr vrăjmaș
al trecerii
peste apele tulburi
ale promiscuității....
Lasă-mă
să ies, așadar,
ca să mă - ntorc mereu
cu aripile frânte,
Totdeauna spășită
Lângă Tine

GEOGETA TRETLIȚCHI

STOL DE PĂSĂRI

N-am putut să-ți prind viață,
Frâul tău de-argint să-l țin.
Și-așteptându-ți altă față,
M-ai învins câte puțin.

Gheara ta de foc și noapte
Mi-ai înfipt-o în grumaz.
Ca să simtă cum se zbate,
Fiecare zi de azi.

Visele se-ascund grăbite
Când de zori se-ndepărtează.
Iar pe gânduri risipite
Stol de păsări se așează

UMBRA

Calcă înainte, sau
apare înapoi.
Plecăm sau

ne întoarcem,
Lipită stă de noi.
Și umbre ne-o ating,
fără de voia noastră,
Rânind-o, dar n-o sting.
Iar alții pe trotuare
O calcă în picioare.
Două umbre purtate
de lumina din astre,
prind clipa fericirii
se-mbrățișează-n flori.
Dar n-au scăpat privirii...
Într-o zi ea dispare...
Și căutând-o timpul,
Va răscoli zadarnic
Și marea și nisipul;
Și-apoi s-o odihni
pe marele cadran,
ce-i spune veșnicie...
Unde dispare umbra?...
Numai soarele știe.

CONSTANTIN POENARU

PLOAIA DE LA AMIAZĂ

Ploua, ploua
în moara putrezită
și ploaia ne intra sub guler
înfiiorându-ne spinarea

Ploua, ploua
când a intrat în moară
femeia-aceea tânără, femeia
s-a așezat cu noi pe prag
și s-a-nvelit cu sacii roși
de șobolani

Femeia-aceea nu plângea
dar ploaia îi intrase-n ochi

și părul ud - miros de fân,
de mere și tutun avea

Ploua, ploua
o, doamne, cum ploua
în moara putrezită
și cât de liniștit dormea
femeia-aceea
pe pragul ros de șobolani
sub ploaia de amiază crudă,
ploaia,
când noi cu toții așteptam
morarul dintr-un al tărâm
să vină.

CALUL ROȘU LA SCĂLDAT

Albă, câmpia se năruie-n somn
cum pâlcuri de stele-n fântâni logodite
e ora când bivoliile trec înspre baltă
îngropând porumbii sub copitele lor

Calul roșu noaptea la scăldat
a scăpat din frâu în vărzărie
cum aș da, o, doamne
să mă simt iar iarbă-n fânărie

Ceasornicele noastre tac însă de-o lună
lumina din priviri s-a stins de-un an
fluieră vântul prin buzunare
pentru iubire nu mai am nici un ban.

UN ÎNGER ÎN FEREAȘTRĂ

Azi noapte
m-a căutat un înger
bătându-mi cu aripa
în geam.

Eram singur în casă,
ca o scoică
ce-așteaptă refluxul
pe țărnul pustiu
al unei mări înghețate.

Netulburat, îngerul
a bătut și-a doua oară.

Dar eu fugisem din mine,
lăsându-mi doar trupul
prizonier
necuprinselor plaje.

Într-un târziu
îngerul a plecat
la fel cum venise,
însă parcă mai trist
și mai singur
decât mine.

ARS POETICA

ULTIMUL
LEOPARD

Un foc de vreascuri mi-este viața
Și ca pe o lumânare vreau s-o ard,
Lumină cu lumină, pe-altar de iarbă
Și cântare crudă - eu, ultim leopard.

BRÂNCUȘIANA 2014

Petre CICHIRDAN

Între 19 și 20 februarie 2014, la Tg Jiu și Craiova a avut loc manifestarea de anvergură a gorjenilor, „Brâncușiana”, aflată la cea de a X-a ediție. Sesiunea de comunicări științifice „De la Hobita în universalitate: Brâncuși la Craiova” s-a desfășurat pe 19 la Tg Jiu, iar pe 20 a continuat la Craiova, la Colegiul Tehnic de Arte și Meserii care poartă numele marelui sculptor, și care deține un muzeu de toată splendoarea în care aflăm și lucrările artistului, atunci, elev ... Pavel Șușară, inspirat și strălucind ca o „Oglindă de Veneția” s-a fotografiat între ramele de oglindă, excepționale, sculptate de elevul Brâncuși.

În data de 18 februarie, când s-au primit delegații, dimineața, am asistat la conferința - prelegere „Constantin Brâncuși”, la sala de lectură a Bibliotecii Județene, din Tg Jiu, susținută de cel mai cunoscut brâncușolog în viață, Gheorghe Mocioi. Am reușit să înregistrăm o parte din această conferință pe care v-o redăm, în sumar, și dumneavoastră...

BRÂNCUȘI A STUDIAT O TEMĂ, REZULTÂND ZECI DE VARIANTE

Gheorghe Mocioi: ...Brâncuși a trebuit să facă cunoștință cu Rodin. În același timp și-a făcut, atunci, mulți prieteni, inclusiv tineri parizieni, dar mai ales, ca el, din altă parte...nu neapărat români! Dar cei care au reușit să învețe în atelierul său (al lui Brâncuși), au simțit dărnicia maestrului din Carpați în transmiterea de har! ...cea mai răsărită personalitate fiind, fără doar și poate, Mihaela Petrașcu cea care l-a propus pe Brâncuși să facă monumentul de la Tg Jiu! eleva sa! și bine că l-a recomandat fiindcă și așa, el, încă de prin 1920, 22 dorea să facă o sculptură dedicată românilor chiar la Hobita. Ceruse să i se aducă un vagon de piatră cu care vroia să facă o poartă...la Hobita! Grupul de oameni, din sat, în frunte cu preotul și un anume Diaconescu, nu au reușit să aducă piatră, dar mai târziu, iată, la recomandarea Mihaelei Petrașcu și acceptul Haretiei Tătărașcu a reușit să facă Poarta, acest element de de-schidere către viitor chiar la Tg Jiu, în cadrul lucrării monumentale, Calea Eroilor! (...) Când vorbim despre Brâncuși, contemporan al nostru, trebuie să spunem că el a abordat puține teme, dar a insistat în multe variante și versiuni, la fiecare! zeci și zeci de lucrări s-au născut din oricare temă...Fiecare ciclu, finalizarea acestor variante s-a făcut printr-o esențializare a realității. Aceasta a fost calea prin care Brâncuși s-a deosebit de toți contemporanii săi. Nu știu câți ani trebuie să treacă, sute de ani poate, ca să vină alt sculptor de talia sa și să aducă un plus de nouitate...și care să schimbe definiția artei! După cum bine știți procesul pe care l-a avut în America a condus tocmai la recunoașterea operei de artă, una care avea trăsăturile specifice lui Brâncuși... Pasărea inspirată tot din arta românească, din folclorul nostru, este opera dată de Brâncuși de cea mai înaltă esențialitate! Brâncuși a fost un om care și astăzi, parcă, este printre noi, dar dacă l-am pune să vorbească, nu ne-ar spune mare lucru...Le răspundea la toți: „Du-te, privește-o, și vei vedea ce-am vrut să spun”!...Ei, dar ce a făcut prin esențializarea aceasta? A transformat opera de artă, materială, în ceva imaterial, în cuvânt!...într-o comunicare, o gândire, într-o expresie! Când a ajuns la finalul celor trei serii de Păsări: *Pasărea măiastră*, *Pasărea de aur* și *Pasărea în văzduh*, atunci a spus: „Zborul, ah ce fericire!” De fapt ce a reprezentat aici?... tot o realitate, altfel reprezentată, și folosindu-se de gândire!...El a pus în fața privitorilor de artă, nu neapărat un imaginar obișnuit artei academice, ci, dinpovrivă, a creat un alt imaginar al artei! (...) Mie mi se pare că așa cum ziua de naștere a lui Eminescu este Ziua Culturii Române, ar fi indicat ca ziua de naștere a lui Brâncuși să fie dedicată ca zi a sculpturii...Ar fi Ziua Sculpturii legată de Brâncuși, dar și a celor care crează noul în artă! Brâncuși este omul care a plecat dintre noi, s-a dus să facă toate școlile care să-l înzestreze cel mai bine...apoi s-a înălțat ca o psăre peste toți!

UN INSTITUT ȘI UN MUZEU „CONSTANTIN BRÂNCUȘI” LA TG JIU!

Miercuri, 19 februarie în Sala Maură din Palatul Prefecturii, Tg Jiu, Primarul Florin Cărciumaru a deschis lucrările Sesiunii

Adina Andrițoiu

de comunicări științifice din cadrul „Brâncușiana 2014”, după care au luat cuvântul prefectul județului, Alin Vasile Văcaru, și, la sfârșitul discursurilor de primire al autorităților, președintele Consiliului Județean Gorj, Ion Călinoiu. A moderat Pavel Șușară, critic de artă, prezentă fiind tot timpul, atentă, directoarea Centrului „Brâncuși” din Tg Jiu, Adina Andrițoiu!...toată lumea, la unison, a apreciat și laudat comportamentul, efortul și bunăvoința acestui minunat specialist și om!

Florin Cărciumaru: (primarul Tg Jiu)

Cred că prin toate documentele pe care le veți prezenta și susținerile pe care le veți face, veți îmbogăți baza noastră de date privind viața și opera lui Brâncuși, noi vom fi atenți, vom nota, vom colecta toate acele idei care să mărească această arie de date...Avem în intenție să construim un hotel „Constantin Brâncuși” și în aceeași clădire să dezvoltăm un institut de cercetare a vieții și operei acestuia, dar și un Muzeu „Constantin Brâncuși”...În ce ne privește lucrurile sunt destul de avansate vizând obținerea de fonduri, dacă Ministerul Culturii prin specialiștii lui va fi de acord, acest corp se va ridica lângă muzeul de artă. Am considerat că această amplasare este cea mai apropiată de Ansamblul „Calea Eroilor”...Cum spunem, prin efortul domnului prefect, al domnului președinte al Consiliului Județean, prin efortul domnilor parlamentari sperăm să realizăm tot ce ne-am propus. În calitate de primar nu pot decât să vă asigur de tot sprijinul meu pentru desfășurarea acestui simpozion, și, cred, trebuie să facem mult mai mult decât până acum, să fim demni de numele lui Constantin Brâncuși!

Alin Vasile Văcaru: Domnule primar al municipiului Tg Jiu, domnule președinte al Consiliului Județean Gorj, doamnelor și domnilor invitați și participanți, bine ați venit în orașul în care Constantin Brâncuși a lăsat o operă inestimabilă...Fie că vorbim despre Coloana Infinită, Poarta Sărutului sau Masa Tăcerii, toate acestea dau o notă aparte acestui oraș...Când vorbim de Constantin Brâncuși, nu putem să nu ne gândim la uriașa sa personalitate sau la viziunea sa creatoare, de aceea suntem onorați să participăm la aniversarea a 138 de ani de la nașterea părintelui sculpturii moderne și, totodată, avem datoria să prețuim și să promovăm aceste bogății inestimabile pe care ni le-a lăsat de-a lungul timpului! Datoria noastră, a autorităților, este să punem energie și strădanie în slujba acelorași idei, aceea de a prețui aceste opere, de a le promova internațional pentru ca Tg Jiu să devină un oraș cultural mondial!...

Ion Călinoiu: ...Stimați și dragi invitați, bine ați venit acasă, la Brâncuși, în orașul nostru, martor-prezență indiscutabilă a celui mai mare eveniment cultural, monumentalistic, al secolului XX...138 de ani de la nașterea autorului! Constantin Brâncuși spunea: „Nu vom fi niciodată destul de recunoscători față de pământul care ne-a dat totul”. ...În egală măsură putem spune, noi, oltenii, că nu vom fi niciodată destul de recunoscători pentru tot ce ne-a dat și ne-a lăsat Constantin Brâncuși! Dar, suntem obligați, și față de moștenirea pe care ne-a lăsat-o prin satul său natal, Hobita!...Brâncuși este al nostru prin naștere, școală și opera sa... Aici, la Tg Jiu, Brâncuși a lăsat capodopera sa de valoare universală. Și tot Constantin Brâncuși spunea: „Trebuie să încerci necentenit să urci foarte sus, dacă vrei să vezi mai departe”!...Sunt convins că nu este o vorbă numai înțeleaptă, ci mai mult, un sfat, un îndemn ca să ducem această experiență, a sa, mai departe, căci ea-opera sa- ne dă unicitate în lume! Marcăm 138 de ani de la nașterea lui Constantin Brâncuși și trebuie să spunem că am făcut pași importanți pentru a promova și valorifica această moștenire. Ansamblul este la un pas pentru a fi înscris în patrimoniul UNESCO! Să valorificăm ce ne-a lăsat aici la Tg Jiu în responsabilitate și mai ales pentru continuitate! Să ne reamintim ce remarcă a avut Brâncuși când a venit ultima dată în România: „V-am lăsat săraci și proști, v-am gasit și mai săraci și

proști”...Este de datoria noastră ca o asemenea remarcă să nu mai fie făcută, niciodată!

DE LA HOBITA ÎN UNIVERSALITATE: BRÂNCUȘI LA CRAIOVA

Sorana Georgescu - Gorjan:

(*Brâncuși la Craiova*) ...Vreau să vă prezint portretul bunicului Ion Georgescu - Gorjan, executat de Brâncuși în 1902, când a locuit la el în casa de pe strada Madona Duda nr. 23, deasupra prăvăliei « La steaua colorată » « în timpul cât și-a efectuat serviciul militar fără încalzare ». Acest « bust în ghips întâmpină vizitatorii cu o privire deschisă și calmă, mărturie a talentului artistului de a desluși sufletul oamenilor în ochii lor ». Este o lucrare frumoasă care în acest moment se află la Muzeul de Artă din București. De multe ori am fost la muzeul de Artă să-l văd pe bunicul... Odată am constatat că era trecut negustor (așa cum a fost) și altă dată am constatat că era trecut...inginer! Sigur că le-am semnalat eroarea, iar această greșală avea să se adevărească, întrucâtva, mai târziu, prin tatăl meu care era deacum inginer, și care a realizat împreună cu prietenul său, Brâncuși, Coloana de la Tg Jiu !...Discursul a continuat cu prezentarea lucrării înscrise în simpozion și publicată în revista „Brâncuși”, nr 2...

Ștefan Stăiculescu: (*Brâncuși între modestie și geniu*) Ștefan Stăiculescu a fost

invitat să își țină prelegerea la început, între monștri sacri ai brâncologiei, deoarece domnia sa face parte din fondatorii Centrului Brâncuși, a acumulat atâtea experiențe brâncușologice între marii artiști ai țării-oamenii de cultură, cunoștințe încă de prin 1976! Ștefan Stăiculescu, și de astă dată, pe lângă materialul de excepție publicat în revista „Brâncuși” nr.2 și revista CULTURĂ *Avălceană*, nr. 94, a fost foarte scurt și a punctat câteva idei esențiale pentru cei ce conduc destinele Centrului, dar și ale orașului Tg Jiu!...Hotărârea 18 din 1994: toate școlile din Gorj să aibe două ore pe săptămână, prezentând materia „Conceptul Brâncuși”-concept al universalității! A mai adăugat: eforturile d-lui primar Florin Cărciumaru, de la început, alături de ideea Centrului, trebuie apreciate, laudate... A remarcat Ștefan Stăiculescu spiritul managerial al edilului din Tg Jiu, care a știut să-și încurajeze subordonații din Centru: „eu nu mă pricep, dar voi, care sunteți specialiști, să mă informați, să-mi solicitați, să mă convingeți și eu vă aprob ceea ce trebuie!”

Ilie Berindei: (*Brâncuși la Craiova*) O

lucrare interesantă, în care sculptorul Ilie Berindei povestește cum a executat în 1975 o replică la „Piatra de hotar” sculptată de Brâncuși în ultima sa parte a vieții și care este unica lucrare „filosofico-politică” (asupra caraterului de „unic” credem noi, că, și „Burghezii din Calais”- lucrarea lui Rodin are un caracter similar-în altă direcție- n.n) din lume executată de C Brâncuși ca protest față de dezmembrarea țării prin Tratatul de la Viena din 1940-Pactul Ribbentrop Molotov...frumos sublinia sculptorul Berindei (care este și autorul monumentului lui Avram Iancu din Cluj Napoca-cel de lângă Catedrala ortodoxă) și care în 1982 a plecat din țară! ...”Piatra de hotar dintre țările vecine trebuie să poarte simbolul sărutului și nu forța armelor!” O altă idee expusă de Berindei a fost aceea că revoluționarii români nu sunt numai cei din 1989, și, încă din 1970 revoluționarii au fost cei care și-au riscat viața și au părăsit România, ducând din exterior o luptă aprigă!...Mi-am amintit și eu (cel care scriu) că în 1980 la București, lângă sora mea, în Giulești, doi frați de 17 și 18 ani au fugit în vest, trecând, noaptea, Dunărea, înotând!!

Constantin Zărnescu: (*Craiova în*

opera și aforismele lui Brâncuși) « Există, când vorbim despre orașul Craiova- Locul în care Brâncuși s-a născut pentru a doua oară o relație profundă, structurală, privind talentul (și creativitatea sa), geniale, între învățătură (și tehnicile învățate), și truda încrâncenată a lui Brâncușă, ce nu au fost subliniate și susținute de istoricii de artă, decât lacunar, cumva *en passant*. Și, chiar și atunci, au trebuit să vină specialiști din

Europa, sau de peste ocean, care să încurajeze descoperirea și recuperarea acelor *nemaipomenite, memorabile și esențiale relații* între artă și tehnologie». - Este o mare bucurie ca să fiu astăzi aici, n-am să vă țin cuvântarea pe care sper că o completez mâine, oral, nu o voi citi ca și când aș ține un curs, o voi susține mâine la Craiova!... este vorba de „Craiova în opera și aforismele lui Constantin Brâncuși”. Ceea ce pot să vă spun eu, acum, este că sunt extrem de emoționat și toate s-au schimbat în sufletul meu de ieri până astăzi, când l-am văzut aici de față pe maestrul Mihail Șora. L-am cunoscut în 1983 la Craiova, la Colocviul Național de Teatru, prezentat fiind de Marin Sorescu și de domnul Florea Firan. Erau acolo Mircea Ciobanu și am fost extrem de fericit că s-a publicat un material despre acele colocvii, care mai apoi s-au interzis. Era vorba despre opera lui Brâncuși, iar domnul Șora a vorbit despre toleranță în Aforismele lui Brâncuși, fiind vorba de a „încăpea” pe cineva în viața ta, când dă faliment. Fiul tău dă faliment, se întoarce în viața ta, cum îl „încapi”? Un vers care îi plăcea lui Noica extraordinar..., cum „încăpem noi pe cineva”? Pentru că toleranța, dacă tot ne luăm după drepturile omului și trecem la fapte, nu mai ști ce mai înseamnă. Din punctul meu de vedere sunt extrem de fericit pentru că domnul Mihai Șora a venit între noi, astăzi.

Coborând din Ardeal, spre Petroșani, apărând un pic de soare, apoi ajungând în Târgu Jiu, Ștefan Stăiculescu, așteptându-mă la gară, în drum spre acest loc aud că „plouă”, că există amenințări de „ploaie” dinspre guvernare, amenințări cu demisia (amenințările de cu o seară înainte la adresa conducerii de la Tg Jiu în legătură cu întreținerea Porții Sărutului!), eu, între timp, tocmai făcusem un autograf către o doamnă care și-a dat demisia cu două ore mai târziu decât era anunțată pe media... Eu ce să mă fac, eu sunt intelectual, am făcut acest autograf ieri dimineață, acum lucrurile stau altfel. Cum să trăim între atâtea șocuri (de știri n.n) de aseară și până acum! Dar este extrem de interesant să vă spun că, ieșind din mediul academic, și participând, așa, la conferințele acestea audio-vizuale, trebuie să fim atenți, să fim interesați, pentru că ne filmează Cichirdan!... Ce va ieși, dacă noi stăm cu capul plecat în jos, și suntem ca dascălii aceia din vechime cu vată în urechi? Ce observ aici, extraordinar, fiind așezat cu fața la soare și văzând cu un singur ochi, da, chiar așa, din cauza Revoluției Române-când am rămas cu un ochi, mă simt bine că văd barba lui Mihai Țopescu, văd fruntea lui Ion Popescu Brădiceni, văd ochii lui Zenovie Cârlogea și-i mai văd pe acești români celebri! toți cât sunt aici! dacă s-ar face o statistică aici, acum, este grosul celor care formează cohorta brâncușologilor...Pe lângă cei menționați, îi văd, îi simt alături pe Sorana Georgescu, Gh Mocioi, Magda Buce-Răduț, Lucian Gruia, Pavel Floresco, Claudia Voiculescu, Gh Grigurcu, Vlad Ciobanu, Sorin Lory Buliga, Dumitru Mălăe...Nu mai vorbesc de domnul Florea Firan, care conduce „Scrisul Românesc” și nu există număr să nu aibă ceva de Constantin Brâncuși, la fel cum și Petre Cichirdan duce în spate canonul culturii vâlcene și are numere întregi închinare lui Brâncuși, ca și Mihai Sporiș care are o carte de eseuri închinată sculptorului gorjean.

Revenind la extraordinara personalitate a lui Brâncuși să o amintim pe Otilia Cosmuță-Bölöny care a fost secretara lui Anatole France până la moarte și care știa opt limbi, căsătorită cu ambasadorul Ungariei la Paris în timpul României Mari, Gyorgy Bölöny, femeie numită în unele scrisori, de către Brâncuși, „Baba dracului”. Această femeie a scos niște memorii, publicate în 1942, și a spus acolo o frază pe care i-am și dat-o doamnei Soarana Georgescu-Gorjan ca să o folosească... „Cred că colonia română a fost cea mai interesantă din viața mea (...) românii sunt mai cumpătați și mai onești chiar și decât unii francezi.”

Iată, lângă mine este cel mai cunoscut și cel mai serios brâncușolog, cu care am copilărit, legați de Tg Jiu, Ion Mocioi. Suntem fericiți de câte ori îl întâlnim și sper că și el simte la fel. Avem în sală doi oameni, Petre Cichirdan și Mihai Sporiș, care de câte ori, acolo în Vâlcea, organizează ceva, nu există sub 200 de oameni în sală...

Mihai Șora

Luiza Palanciuc: (*Alfabetul Brâncuși*) Ceea ce am urmărit cu acest film care are trei ore și mai bine, nu o să dăm decât o jumătate de oră, încercăm să ne adresăm celor capabili să înțeleagă discursul lui Mihai Șora... «Academicianul Mihai Șora, un adevărat simbol al culturii românești, a marcat într-un mod particular prin personalitatea sa charismatică întreaga manifestare. În tandem cu distinsul filosof și eseist, Luiza Palanciuc a realizat filmul *Alfabetul Brâncuși*, în care Mihai Șora abordează într-un mod inedit opera brâncușiană și înțelesurile acesteia, asociind

fiecărei litere a alfabetului câte o lucrare sau o semnificație a operei maestrului» (Brâncușiana 2014, CentrulBrancusi.ro, 25 februarie 2014).

Petre Cichirdan: (*Brâncuși, Brâncuși și sacralitatea antică*) - În primul rând doresc să vă mulțumesc, dumneavoastră, organizatorilor, pentru invitație, pentru posibilitatea de a face parte din grupul acesta de elită, și alături de artiștii plastici gorjeni.
- În al doilea rând, încă de la început, dați-mi voie să-mi ex-

prim protestul față de șicanile autorității naționale, care se manifestă de ieri, pe media, la adresa autorităților locale din Tg Jiu, pe care le acuză, fals și în necunoștință de cauză, de proastă gospodărire și întreținere a ansamblului Calea Eroilor...în timp ce țara întreagă „geme” de chiciuri monumentale instalate, cu aprobarea dumnealor, a Ministerului Culturii-Legea monumentelor de for public, peste tot, cu socluri de beton placate cu faianță lipită cu maclavais... Rușine să-i fie României pentru această activitate de monumentalistică, și ea, cu lege...unică! Nicăieri în România și în lume (acolo unde am fost) nu am văzut o îngrijire mai bună, a unui ansamblu monumental, ca la Tg Jiu (mai mult, în ziarul Jurnalul.ro din 19 noiembrie 2011, Calea Eroilor este confundată cu alea pietonală din centrul orașului n.n din 11 04 14)!

- Văzând tematica afișată, «...Brâncuși la Craiova» ne felicităm că am adus ziarul *CULTURAvâlceană* pe ianuarie 2014, în care doctorul Gheorghe Mămularu, din Călimănești, publică relația dintre Brâncuși și dr. Gerota, începută la Craiova și continuată la București!

- Astăzi de dimineață, la micul dejun, grupul nostru de la Vâlcea: M.Sporiș, Șt. Stăiculescu, subsemnatul, în care îl includem și pe Constantin Zărnescu, a hotărât să propună plenului de astăzi, aurirea! Coloanei infinite. Dacă 0.001grame aur ar fi donate de fiecare român, s-ar strânge suficient material prețios pentru placarea Coloanei cu aur! Ce-ar însemna Tg Jiu cu Coloana lui Brâncuși, nu alămită, ci îmbrăcată în aur! Și-așa ea devine pe zi ce trece un punct de atracție al lumii, dar aurită, fiind!...Acest punct de atracție, împreună cu șoseaua transalpină, cea mai frumoasă și reușită din lume (o spun americanii) ar fixa Gorjul întruna dintre noile minuni ale lumii-iar Tg Jiu ar deveni orașul de aur! Dacă în 1916 târgii și-au apărât orașul de cotropitorii germani, pe acest loc al tripticului brâncușian, în viitor ei vor trebui să-și apere Coloana, Poarta și Masa de mării negustori ai omenirii!

- Dați-mi voie doar câteva idei să amintesc despre cele două lucrări trimise simpozionului, din care a fost publicată doar una, *Brâncuși*, și pozele de la amândouă!...Brâncuși, ca toți mării oameni gânditori ai timpurilor a fost puternic ancorat în antichitate, tripticul de la Tg Jiu, regăsindu-și iconografia pe cioburile dacice aflate în colecția Muzeului «Gheorghe Petre» din Govora. Pozele însoțitoare lucrării «Brâncuși și sacralitatea antică» se regăsesc în lucrarea «O preistorie a nord-vestului Olteniei» de Gheorghe Petre Govora, Editura «Petras», Râmnicu Vâlcea, 1995. Vedeti, cum cioburile de oale din lut ars, dacice, sunt pline de Coloane și clepsidre-scaune identice, aproape, cu cele din tripticul Calea Eroilor!...În a doua lucrare, *Brâncuși*, publicată în revista «Brâncuși» nr. 2, Anul I, 2014, susținem: «Spiritul lui Brâncuși este mai aproape de matematică și geometrie decât de poezie și narațiune...Sigur, clar, este foarte aproape de filosofie. (...)

Modulul *mârgea* (octoedru curb) de forma pe care o are este concepută de Ștefan Georgescu-Gorjan, as al tehnologiei începutului de secol XX, ca atâția români (Podul lui Saligny-de la Cernavodă, Turnul Eiffel, Calea ferată de la Oravița sunt opere ale inginerilor români)!...În atelierul sculptorului sau în schițele lăsate, nu există un asemenea modul. Există doar cel care a dat naștere coloanelor din lemn: elementul X - scaun sau pedestal, și care a dat naștere la coloana din lemn cu două, trei, cinci, șapte module...Modulul X nu putea fi montat pe coloană căci el ar fi generat un sistem static nedeterminat care ar fi dus la instabilitatea coloanei (trei grade frontal și patru grade axial, total 7- spațiul tridimensional nu permite decât șase)! Mârgeaua lui Gorjan preia patru grade axial și unul frontal!...Coloana se autocentrază, are unger (fonta) și devine stabilă. Secțiunea *mârgelei* se compune din două triunghiuri isoscele (care i-asigură simetria) și care au caracteristică (primul parametru!), baza egală cu înălțimea.

Rezultă că înălțimea mârgelei este de două ori grosimea! A existat ideea genială, ca înălțimea Coloanei să fie egală cu înălțimea Columnei lui Traian (act de naștere al poporului român sub ocrotirea Sfântului Apostol Petru)! de 30 metri, iată, al doilea parametru! Și al treilea parametru este cifra 16 (de la 1916-anul crâncenelor lupte...Iată, 30m : 16 = 1.8m ... 1.8m : 2 = 0.9m ... 0.9m : 2 = 0.45m ...Rezultă: miezul gros de 0.45m (1), lățimea mârgelei de 0.9m (2) și înălțimea de 1.8m (4). După cum vedeți: dimensiunile nu rezultă datorită unui « număr de aur: 1-2-4 », în fapt primii trei termeni dintr-un șir aritmetic-un termen este dublul precedentului, ci din cu totul alte rațiuni...istorice: 30 și 16! și 0.45 din rezistența materialului... Atunci pe loc, la inaugurare, Brâncuși a cerut ca între Masa Tăcerii și Poarta Sărutului să fie instalate de o parte și alta, a aleii, câte 15 clepsidre, realizând cifra totală, a alaiului eroic, de ...30.

Ion Mocioi: (*Simbolul sărutului*) Lucrarea fiind publicată, Ion Mocioi și-a întărit unele idei, în fața brâncușologilor și autorităților gorjene: - să se înființeze Ziua Mondială a Sculpturii (fie și națională, cum este Ziua Culturii Române!) care să se țină pe 19 februarie-ziua nașterii lui Constantin Brâncuși! - Hobița are nevoie de investiție serioasă! Să marșăm pe această investiție, Muzeul Brâncuși! care, aici, la Tg jiu trebuie să aibă cea mai valoroasă colecție Brâncuși...lucrări aparținând marelui sculptor, cărți închinare lui Brâncuși, (fotografii! executate de Brâncuși n.n), alte obiecte audio video!

Florea Firan: (*Tinerețea lui Brâncuși*) Mi-amintesc de acel neastâmpărat copil care tot fugind de acasă, și adus înapoi de mama lui să-și continue studiile, până la urmă s-a hotărât să plece, după cum știți, aruncând moneda la noroc, cap sau pajură, și i-a ieșit ce dorea el, între Pitești și Craiova, da, a ales Craiova! spuneam și ieri, la Tg Jiu, că tema de anul acesta, a simpozionului este una specială! ...formarea lui Brâncuși, una dintre cele mai interesante experiențe, de elev-ucenic-student care avea să dea lumii cel mai mare sculptor al secolului XX! Orice comunicare, în legătură cu acest subiect este foarte importantă, nu numai brâncușologii trebuie să se exprime, ci oricine, care deține o formație cât de cât, și care mai poate pune o pietricică la temelie (în fond asta e mirajul secolului XXI oamenii își depășesc granițele, important în analiza unui sistem fiind ambele subsisteme formate din producător și consumator n.n) construcției Constantin Brâncuși! ...Așa și-a început spiciul, Florea Firan, șeful publicației „Scrisul Românesc”, revistă, care a învins barierele dintre obositul profesionalism și surprinzătorul amatorism înzestrat cu profesionalism! ...Se vede experiența americană la distinsul nostru om de cultură, craiovean, care știe, a experimentat, că, începând din secolul XX omul faber nu poate fi stăpân doar într-o direcție, mai mult de zece ani! și că talentul și profesionalismul nu se câștigă prin « atestat » ci prin talentul și învățătura din ucenicie!...Admirabil discursul lui Florea Firan și de la Tg Jiu, dar și de la Craiova-Colegiul « Constantin Brâncuși »... Și să nu uităm, și asta s-a simțit tot timpul, de faptul că ani de-a rândul Florea Firan, nu numai că l-a publicat în Scrisul Românesc pe Brâncuși în toate ipostazele sale de creație și comportament, cărțile despre el și aforismele sale, dar, cunoștințele despre marele sculptor și le-a însușit din lungile discuții pe care le-a purtat ani de zile cu nimeni altul decât excepționalul cunoscător de Brâncuși, V.G. Paleolog !...perioada, acestuia, craioveană.

Grigore Smeu: (*O posibilă comparație: Brâncuși - Van Gogh*) Din start, cum am auzit titlul, am simțim și noi (cei care scriem acest material) o relație-asemănare între tușa și linia abrupte-

esențiale-ale pictorului francez și forma, la fel, a sculptorului! La Grigore Smeu această esențializare ia forma, în cazul lui Van Gogh, unei anume « intensități a luminii » și unei « cromatice flamboisante » caracteristică doar pictorului, trimis de aceste caracteristici în spațiul metafizic, ...așa și cu Brâncuși, în același spațiu, metafizic, intrând prin « intensitatea spirituală a creației »!...

Vlad Ciobanu: (*Aflarea sinelui prin înstrăinare sau lecția lui Telemah*) ...Să identificăm probleme care există legate de creația

lui Constantin Brâncuși...Și, identificându-le împreună, fiecare cu energia lui, putând clarifica multe lucruri; asta ar fi una. A doua, plecând de la experiența de astăzi și de la experiența altor simpozioane, cred că ar trebui să ne gândim ca fiecare să i se acorde un timp de grație, un timp privilegiat, așa cum s-a întâmplat astăzi, pentru ca să expună mai multe informații și într-o nuanțare mai detaliată, pentru ca în felul acesta să devenim mai aplicați!...Așa, pe cinci minute, cinci minute... ești obligat să expediezi o temă pe care altfel ai fi obligat să o aprofundezi. Și să trecem la ale noastre: vă prezint lucrarea « Despre onestitate și despre rolul decisiv al onestității în viața lui Brâncuși » (Mi-ai luat tema! a intervenit Șt. Stăiculescu. - Ce să facem, îi răspunde Vlad Ciobanu, asta este situația!... sunt convins că temele importante circulă, și nu este nici o problemă-este chiar bine, să le dezbătați mai mulți!) O să fac o paranteză, cu voia dumneavoastră, între Ioan Slavici și Milița Petrașcu (...). Dezvoltându-și calitatea de narator, excepțional, după cum se vede din textul publicat și care își trage seva-conținutul din cartea « Tineretea lui Brâncuși » de V.G. Paleolog,, Vlad Ciobanu își țese expunerea în baza ideii de șansă, de destin, care l-a urmărit pe Brâncuși în viață, natura-naturalitatea de a fi, fiind șansa sa de a se ridica ca uleiul la suprafață în fața oricărei încercări. Sinele lui Brâncuși se reliefează cu atât mai bine, cu cât hazardul viața îi rezervă întotdeauna partea plină a paharului în problemele vitale, și îl obstrucționează în problemele mărunte, cum ar fi o căsnicie ori o meserie liniară stipendiată de un obscur patron sau o obscură instituție!...Ce formidabilă împlinire în viață, să te iubească femeile, celebre toate, să îți cumpere americanii operele create de tine, să ai prieteni ca Modigliani, Delaunay sau Tristan Tzara, să fii prieten cu Henry Coandă sau Henry Moore să-ți vezi visul cu ochii, realizat în orașul uceniciei tale!... să construiești un triptic care nu peste mulți ani să aibă valoarea unui PIB de țară! autorul articolului mărturisește cititorilor CULTURIIvâlcene că la lucrările Simpozionului de la Tg. Jiu ecol din sală a îngreunat audierea vorbitorilor chiar și cei înregistrați pe bandă! motiv pentru care condițiile noastre de redare sunt-au fost limitate!

Mihai Sporiș: (*Simbolurile curgerii lui Constantin Brâncuși. Curgerea, între izvor și vărsare*) - Lucrările anunțate sunt prezentate în reviste și reprezintă aici un grup de atitudine, un grup informal, am să mă exprim în consecință! Trebuie să mulțumim organizatorilor pentru că țin în viață o mare idee. Grupul nostru informal, înființat cu vreo 14 ani în urmă, și-a propus mai multe proiecte, încerc în câteva

secunde să vi le prezint. Ne-am propus ca Posada istorică a românilor să-și găsească un loc de cinstire cu acțiuni militare. Am reușit să reușim acest fapt. Ne-am propus ca, în urmă cu 15 ani, Sfântul Constantin Brâncoveanu să își găsească, anul acesta, la trei veacuri, locul de veci la Horezu. Se pare că suntem pe ultimul drum din împlinirea acestei idei. Ne-am mai propus ca după 600 de ani, și peste patru ani se împlinesc aceste veacuri de când Mircea cel Mare va fi intrat în Cetatea Dreptilor-unde va Cozia, să-și reușim canonizarea. De vreo patru ani de zile, Cercul, având între obiective imaginea frumoasă a României prin marii ei bărbați, și Constantin Brâncuși este unul dintre aceștia-prin opera

lui, să-i readucem în conștiința largă a publicului. Spunea aici Titel Zărnescu că reușim, aici, în Râmnicu Vâlcea, acolo unde am constituit Cercul, la diversele noastre evenimente să ademenim sute de oameni. Cercul informal are membri în întreaga țară. Mesajele noastre pleacă către toate aceste locuri, unde sunt acești oameni, anonimi în marea lor majoritate. În ceea ce îl privește pe Brâncuși, în acești ultimi patru ani am reușit să culegem atâta și atâta informație... Încercăm să facem tot felul de sinteze, să adunăm material fotografic. Ideea este una elementară: să reușim printr-o fericită sinteză-în care și dumneavoastră participați-să realizăm o poveste cât se poate de simplă, accesibilă la cât mai mulți. O poveste eliberată de metafizic, eliberată de prea mult estetic, eliberată de un anume misticism, o poveste din care Brâncuși să poată fi înțeles așa cum s-a născut el, așa cum a crescut și să îi recunoaștem opera pe care ne-a lasat-o. Acestea fiind zise, am constatat că acea „scriptură” pe care a lăsat-o, chiar viața și opera sa își are aici, în acest loc unic, la Târgu Jiu, cartea de căpătâi. Ansamblul descifrat într-un anume fel vorbește despre Constantin Brâncuși, despre întreaga lui operă. Și atunci ne-am gândit cumva, și noi, orientându-ne la modul cum s-au prezentat lucrurile, să spunem o poveste... Se zice că toate marile lucruri lăsate în patrimoniul omenirii s-au născut undeva, acolo în Cer! Acolo în Cer, zeii au hotărât cum să se lupte oamenii pe pământ și s-a născut Mahabharata. Tot pe acolo, pe sus, a grăit și Zarathustra, cândva. Tot pe acolo, pe sus, ca să nu îi amintim pe toți, zeii s-au certat, au pus grecii la luptă, știm Războiul Troian, și l-a pus pe Homer să scrie tot ce s-a întâmplat. Chiar marele Goethe ne povestește, în Faust I, și Faust II, cum Dumnezeu împreună cu arhanghelii săi are în față o discuție cu Mephisto și-l pune pe înțeleptul Faust la încercare. Cred că Brâncuși, trimis fiind, cu briceagul în mână, spunea aici prietenul Vlad, va fi cioplit în lemn cu viață, va fi făcut scaune, va fi făcut mese, va fi făcut porți, ba, undeva prin Oltenia de sub munte, frumoasa Oltenie de sub munte, există chiar un lăcaș al Domnului „dintr-un lemn”. După care a făcut și stâlpi. (...) Și atunci Dumnezeu privind spre tânărul Brâncuși, se vorbea aici despre treptele naivității copilăriei și împroprietii a tot ce e în preajmă, i-ar fi spus: „lemnul, știi, durează doar atât cât durează viața unui om pe lângă copaci, chiar și numele de pe cruci dispar odată cu putrezirea crucilor. Este timpul să te gândești și la durată.” Și atunci l-a pus să zidească, să zidească piatră de râu, să zidească cu fuioare de piatră și de nisip, să zidească scaune, să zidească mese, să zidească porți, să zidească biserici, să zidească și monumente pe care înscrisul să rămână dincolo de trecerea generațiilor. Și privind Dumnezeu la lucrarea deja aparținând trecutului i-ar fi spus: „da, ai câștigat durabilitate, dar este timpul să dai și duh lucrărilor tale.” Și a fost trimis la școlile cele înalte să deprindă tainele simbolului care să vorbească altfel. Și atunci s-a gândit că strălucirea pe care o merită Dumnezeu, nu se poate naște decât printr-o șlefuire specială a marmurei și metalului. Și așa, cu toate cele trei, în momentul când Brâncuși n-a mai putut rămâne printre ai săi, a lăsat altora sarcina să-i scrie povestea... Eu cred că această poveste ne revine nouă în sarcină și s-a invocat aici prin colegul meu Cichirdan că avem, inclusiv, sarcina să-i ducem la împlinire gândul lui special. Am înțeles și din expunerea domnului Mihai Șora că, într-adevăr, șlefuirea, strălucirea, este apoteoză acestui cerc închis (Monse-niorul Pietro Amato spunea despre suprafețele șlefuite de Constantin Lucaci că produc, lumină!...sigur era cu gândul la Constantin Brâncuși, despre care tot el spunea că a fost precursorul lui Lucaci...câtă onoare pe sculptorul contemporan cu noi și, care împreună cu marea maestru din Gorj sunt considerați cei

mai mari sculptori ai secolului XX n.n). Cred, că într-o țară care are munți de aur, dacă fiecare român în 25 de ani să spunem, la 100 de ani de la inaugurarea Ansamblului, dăruiește în fiecare an 1 mg de aur, vom reuși să dăm strălucire coloanei și Târgu Jiu să devină un loc unic pe planetă! Și, sperăm că după demersurile la UNESCO pentru înscrierea Monumentului în listă, Tg Jiu va avea aceea atracție specială a locului, a unei minuni! Numai printr-o minune putem atrage atenția cu un lucru minunat. Să mai spunem că ansamblului brâncușian de de la Tg Jiu, edilii de astăzi i-au adăugat această frumoasă „oglină de cer”, lacul format de apele Jiului zăgăzuite! Descoperim o insulă armonizată cu parcul prin trei arcade de pod, care este chiar podul originar din 1916, remontat la insulă! Dacă s-au făcut aceste lucruri frumoase, insula care arată superb, și îmi pare rău că oficialitățile nu sunt aici să le mulțumim, lor, direct. Dacă locul înseninat, locul cu verdețură arată deosebit, cu toate chinurile prin care a trecut în 50 de ani, inclusiv Coloana, dacă parcul arată îngrijit, e timpul să ne gândim la viitor, și luăm martor-istoria: Nero când se săturase de o anumită arhitectură a Romei îi va fi dat foc; să ne amintim că Napoleon al III-lea sătul și el de tot felul de revoluții pe axa principală, va fi lărgit Champs Elysee-ul ca să fie o cale a eroilor în toată puterea cuvântului-ba mai mult-modernii au adăugat aceea poartă a vizualului, La Defense! ... cine ne oprește pe noi ca într-o perspectivă a timpului, PUG-ul orașului acesta unic, Târgu Jiu, prin darul pe care îl are să scape odată de stâlpii aceia care vin cu tot felul de fire și strică cumva o imaginea frumoasă!...ca tot ceea ce se construiește, la un moment dat, acolo, să se supună unei anumite rigori... Într-un timp determinat se poate rezolva linializarea acestei Căi a Eroilor. Păi cu o coloană de aur, cu o Cale clar marcată, cu o poveste construită special, cred că Târgu Jiu va fi aceea Cetate de Aur a lui Brâncuși, și Brâncuși meirță acest lucru, pentru că Brâncuși este, odată, al gorjenilor, este al oltenilor, este al românilor, este al universalității. Să-l respectăm ca pe un om universal și să universalizăm valorile noastre.

Zenovie Cărlugea: (*Dosarul Brâncuși de la Școala de Meserii din Craiova*) Lucrarea se referă la documente din arhiva județului Dolj privind „admiterea ca bursier intern, anul școlar 1895-1896” a elevului Constantin Brâncuși! Vom reda un fragment pe care îl considerăm esențial pentru formarea marelui artist care avea să cucerească

lumea: „În 1884, când din scânduri de lădițe meștereste o vioară cu o admirabilă rezonanță (Barbu Brezianu, Brâncuși în România, 1999, p.16), tânărul Brâncuși este înscris la Școala de Arte și Meserii din Bănie, având sprijinul câtorva comercianți: Enache Manea, C. Grecescu Perieru, Ghiță Ionescu, Ioan Georgescu-Gorjan, Ghiță Ionescu, Ion Georgescu-Gorjan, Ioan Miteșcu ș.a. Spre mândria patronului Zamfirescu adolescentul de 18 ani va deveni unul din elevii de nădejde ai școlii care pregăteamecanici, fierari, turnători, rotari, tâmplari și sculptori. Optând pentru secția de sculptură și nu pentru tâmplărie (cea mai înrudită cu sculptura în lemn), Brâncuși își alege, de fapt, o rută profesională îndelung gândită precum o chemare, căci, după alți patru ani de rodnică acumulari și exersări, la Școala de Belle Arte din București, și o scurtă ucenicie în renumite ateliere de sculptură pariziene (Mercier, Rodin), această pregătire avea să-i asigure, grație unei perseverențe în idealul său, o carieră de excepție desfășurată pe mai bine de o jumătate de secol.”

POLITICIENI ÎN DERIVĂ ȘI POLITICA DIN ROMÂNIA SPOITĂ CU MĂMĂLIGĂ

Ion I. PĂRĂIANU

Ca la noi la nimeni! Să fii bine înțeles, trebuie să spun de la bun început că nu sunt membru al vreunui dintre partidele politice din România și nici nu doresc. Aș fi sub craca de care e agățat ștreangul.

Am asistat cu toții la divorțul anului – divorțul politic dintre PNL și PSD, care, împreună au câștigat la galop alegerile din decembrie 2012 cu un program de guvernare acceptat de 60% dintre români cu drept de vot.

Copreședinții Crin Antonescu și Victor Ponta s-au înțeles de minune și s-au susținut reciproc, până când primul “a mirosit” fals că ar fi trădat de partenerii de guvernare.

Traian Băsescu, care, după dictonul “Dezbină și domină” l-a momit pe Antonescu, determinându-l să rupă alianța USL. Liderul PNL, să aibă motiv de divorț, se folosește de Klaus Iohannis prim-vicepreședinte PNL, pentru care îi cere primulului ministru Victor Ponta funcții în guvern neacceptate de lege. Începe un război între Antonescu și Ponta, primul fiind susținut cu muniție de toți liderii din opoziție. Pe 25 februarie Antonescu retrace miniștri și secretarii de stat din guvern și declanșează o campanie de defăimare la adresa partenerilor de coaliție de până acum.

Câtă prostie în capul lui Crin! Păi, nu au condus împreună? Cine le-

a dat peste picioare să nu meargă mai departe. Încăpățânarea lui i-a determinat pe mulți colegi de partid să-l părăsească în frunte cu domnul Călin Tăriceanu fost președinte al Partidului Național Liberal și prim-ministru al Guvernului României. Politician de caracter și drept!

Acum recunoaște că Dracul, Traian Băsescu, i-a dat și-i mai dă târcoale. Doarme în pod. Cercul Dracului cu Antonescu asta!

Politicienii au luat căi diferite, au luat-o razna pe câmpuri. Sunt în derivă. Nu mai e nimeni în stare nici din Turnul de control să corecteze unghiul de deviere al acestor călăi, care prin lingușire, ploconeli, au ajuns să conducă un popor, care și-a pierdut demnitatea, identitatea, că după ce a fost trântit, l-au tăvălit aleșii cum au dorit.

Politicienii? Cu ce se ocupă? Jigodii care se ceartă, se bat pentru superioritate absolută, să-și facă averi, să trăiască în lux cu tot neamul, cu amantele, pe care le înșoțolează cu ce nu-ți poți închipui; rochii, genți, pantofi de zeci de mii de euro și kilograme de bijuterii din aur. Fiind la adăpostul unor legi făcute numai pentru ei fură, înșeală, tâlhăresc în haită, fără să țină cont, acum, de doctrina partidului și de culoarea hainei pe care o îmbracă. N-au ei treabă de mi-lioanele de amărăți, care au fost mințiți că vor avea un trai mai bun, salarii și pensii mai mari, locuri de muncă stabile, pentru care i-au votat cu două mâini.

Se apropie alegerile europarlamentare din luna mai, în noiembrie se desfășoară alegerile pentru președintele țării... Cu ce minciuni, cu ce promisiuni vor mai veni în fața alegătorilor? Îi mai crede cineva?

Cine mai crede în aceeași politicieni vechi, rutinași și ruginiți merită

să fie chinuți și în viitor,dacă din trecut și prezent nu au învățat nimic.

Niciunul, dar absolut niciunul, când ajunge pe scaunul de parlamentar, nu se mai gândește timp de patru ani la cei care l-au așezat pe el, acolo, să le susțină și să le promoveze interesele.

Cei din opoziție, care n-au ajuns ca vulpea la struguri, îi împiedică pe cei de la putere, care și ei mimează că ar vrea să facă ceva, apar la diferite posturi de televiziune sau adunări publice, mitinguri, și-i critică de incompetență, de lipsă de specialiști, că nu au realizat nimic din programul cu care au ajuns la guvernare și atât.

Când se rotește la putere după o legislatură sau două, se schimbă și rolurile. Și tot așa s-au ros unii pe alții din Decembrie '89 până azi, iar noi, poporul român trăim la limita subzistenței, România, țara noastră care “aur poartă”, din acest punct de vedere, fiind clasată pe ultimul loc din UE, după Bulgaria.

Pentru atâtea bâlbe politice cât și pentru multe altele, oricât ar încerca așa-ziii politicieni să le cosmetizeze, pentru a le prezenta cât de cât fardate străinilor, politica internă și externă a României este o spoială de mămligă, mânca-o-ar câinii!

Cărlanii, Crin și Ponta, cum i-a numit Băsescu, mârâie unul la altul, dar nu se mușcă; primul devenind din orgoliu și prostie un vagabond. El crede că politica se mănâncă cu mămligă. Mai are multe de învățat de la domnul Călin Tăriceanu, care a riscat enorm, numai să mențină pe linia de plutire corabia în care s-au îmbarcat peneliștii cu pesediștii având cârmaci pe neșcoliiți căpitani: Crin Antonescu și Victor Ponta.

România de azi, poporul roman, din cauza lor și a altora, se află în aceeași situație, dacă nu mai rău, ca acum 150 de ani. Pentru această afirmație mă susține poetul Alexandru Vlahuță cu un fragment din poemul “Cărmaci”, scris în 1881,pe care îl redau mai jos.

CE SOARTĂ! ...

Angela CALANGIU ENE

-Și asta e tot fată, zise moașa satului. Ori câte mai ai, Marie?

-Cinci, gemu istovită lăuza.

-E frumușică și grăsuță. Nu te necăji, poate că devine puternică la fel ca taică-său.

-Dar e tot fată! ... Gicu o să înjure și soacră-mea o să mă blesteme iar.

-Taci, Mario, cu prostiile tale! Câteaua de soacră-ta a făcut 5 baiieți, doar ea știe cu cine, că socru-tău era un bleg și în tinerețe. Dar tu n-ai greșit, nu?

-Gicu e bărbat, nu zdreanță, murmură femeia.

-Nu e chiar așa, dacă îți toarnă numai fete.

-Vai,vai, iar răd bărbații de el! Doamne, vai de capul meu... că blestemată mai sunt. Mai bine ar muri!

-Cine? întrebă moașa.

-Asta de o făcu acu!

-Nu vorbi, Mărie, cu păcat. Tu n-ai auzit ce zic jidanii? Fiecare

copil e cu norocul lui.

-Da, coană moașă, dar simt eu că asta n-are noroc.

-Taci! Acu poți să te culci că a ieșit și placenta. O spăl eu p-asta mică, o înfăș și o pun lângă tine. Trec mai pe seară să văd ce faceți.

Moașa Niculina și-a văzut de treburile ei, apoi, în drum spre casă, se gândea la nenorocul Mariei, la viața ei grea cu șase fete și un bărbat ca Gicu, pentru care femeia nu valora mai nimic. Nu știa să fie bun, se îmbăta, dădea cu pumnul și își ura fetele. Știa însă că bărbații răd în spatele lui, că nu-i în stare să facă un băiat.

Moașa veni spre seară, dar copila nu era lângă Maria, care avea frisoane și delira. Gicu trecuse pe acasă, luase fata și o pusese în curte într-o ladă, apoi plecase să bea la bufet, de necaz. Celelalte fete erau la soacră-sa și nu avea pe cine să-și verse focul.

Copila urla îngrozitor, dar mai tare a urlat moașa, când, alungând porcii de lângă ladă, descoperi că fetei îi lipsea o ureche și palma de la mâna stângă. Le mâncaseră purceii.

Un vecin, alarmat de țipetele moașei, a dus lăuza și pe fetița mutilată la spital. Numai Dumnezeu și medicii știu cum de au scăpat amândouă cu viață. Poate că mai bine s-ar fi dus la Cel de Sus și nu l-ar mai fi văzut pe Gicu, care trebuia să putrezească în

pușcărie.

Dar timpul trece fără să întrebe pe nimeni. Zilele se fac săptămâni, apoi luni și ani, însă niciuna n-a fost bună pentru sârmana mutilată. Părul îi crescuse frumos și ochii verzi reflectau un zâmbet trist. Înaltă ca o trestie, cu pletele blonde răsfirate până la brâu, era încântătoare, dacă n-ar fi fost ciungă. În anii de școală copiii n-o iertaseră, deși învăța tare bine, sau poate tocmai de aceea îi găseau porecle care îi răneau sufletul. Floare fără noroc, de pe la 16 ani, bărbații îi dădeau târcoale, folosindu-se de ea. A căutat febril un strop de fericire pe care nu l-a găsit. Au găsit-o, în schimb, blestemele părinților și s-a îmbolnăvit de cancer. A suferit în tăcere până s-a stins. Au plâns-o, din suflet, surorile și nepoții. Cineva, nu se știe cine, a pus pe mormântul ei un buchet mare de crini albi. Oare cine o iubise cu atâta tandrețe?

Odată, moașa Niculina i-a mărturisit preotului la spovedanie că îi pare rău și în fața lui Dumnezeu se simte vinovată că nu l-a dat pe Gicu pe mâna autorităților.

Eram prietenă cu preotul, care, fără a încălca taina spovedaniei, mi-a spus că-și simte sufletul greu când se gândește cât de răi pot fi unii oameni cu propriii lor copii, mai răi decât animalele. Nu mi-a fost greu să-mi dau seama la cine se gândea și mi-am amintit cu emoție de fetița frumoasă și chinuită care mi-a fost cândva elevă și căreia i-am închinat acum aceste rânduri scrise cu o lacrimă izvorâtă din sufletul meu.

LIDIA LAZU: poeme uitate

sunt mârniți peste poate
și rușinați tare
tocmai când să fie sărbătoare
Fie-Ți milă Doamne și de ei

mai 2011

SLĂBICIUNE

Când celălalt te simte
că ești bun și săritor
va folosi toate armele prefăcătoriei
spre folosul și binele lui

și iubirea aproapelui
va deveni pentru tine
o îndatorire înrobitoare
din care tot Dumnezeu
te va scăpa
luminându-te

22 mai 2011

COLOANE

Zidurile împodobite
rămân reci
și strivitoare

dacă înlăuntrul lor
oamenii se gândesc
tot la grijile și răfuielele lor mărunte
pe când coloanele arborilor din crâng

fie ele cât de mici
îți liniștesc cugetul
și îți dau speranță vie

22 mai 2011

ORICÂND

Lipită stau
cu obrazul de coaja
unui copac viu
și cu ochii închiși
văd cerul de vară
așa de amănunțit
de parcă aș fi
în grădina din
spatele casei
unde m-am născut

23 mai 2011

RECUNOȘTINȚA

Aprinsele flori de cactus
îngheșuite în logia mea
nu se supără
nu se revoltă
nu așteaptă vremuri mai bune
nu tânjesc după mai mult soare
nu se usucă
li se pare că se află
în cel mai grozav
loc
și sunt profund
recunoscătoare
așa să ne-ajute Dumnezeu!
Amin!

VECERNIE LA VĂRATEC

Glasul potrivit
locul ales
lumina prefirată prin vitralii
măicuțele îngerite
și timpul
atât de uluit
încât s-a preschimbat
într-o unitate învăluitoare
din care nu mai vreau să ies

23 mai 2011

LECȚIA 1

Bobocii de rață
se mișcă pe lac
cu deplină siguranță
și dau impresia
că sunt stăpâni
pe situație
deși uneori
par că sunt învățări
cu cheița
și își schimbă brusc
direcția-
luând-o anapoda
după care se regroupează
și o urmează pe mama
ca și cum ar fi escorta unei regine
în plin exercițiu
al puterii
era să zic absolute

dar mă opresc
pentru că deși nu se
zărește niciun erete
nu se știe
câți dușmani
nevăzuți
necunoscuți
pândesc din tufișuri

24 mai 2011

AȘTEPTARE

În adâncul adâncurilor mele
stă neclintită încrederea
în dragostea fără de margini
care va schimba fața lumii
într-o singură clipă

17 mai 2011

RUGĂ

Sfinții se adună
din când în când
și se roagă aprins
pentru sufletele rătăcite
așe celor care
vor să le atingă
moaștele
călându-se-n picioare

ION MICUȚ: Cu umorul prin spital!

Chirurgul renumit

Am fost la el cu soacra mea
Și când mi-a spus că o salvează,
I-am dat șampanie să bea,
Să fie beat când operează!

Medicală

La spital e jale mare,
Nu-s medicamente, apă,
Iar de moarte cin'nu scapă,
Are gratis ... lumânare.

Huzurul din spitale

Bună-i forma de coplată,
Că-l ajută pe bolnav,
În momentul cel mai grav,
Ca în nări să-i bage vată.

Satisfacție

De mergi la doctor fără plic,
Îți spune că nu ai nimic;
Găsește boli de îl plătești,
Ș-apoi te-ntrebi cât mai trăiești!

Vin de viață lungă

Când apă-n vin turna de zor,
Un cârciumar fu prins în poză;
Ș-a spus că ține la popor
Și îl ferește de ciroză.

La medic cu soacra

Veniși târziu cu ea, bădie,
Nu pare moartă, dar nici vie;
Și nu ai bani ... decât o mie,

Mai bine-i fac autopsie!

Carantină

Pe o plajă cât e zarea,
Fata mi-a trezit fiorul...
Ieftin m-a costat amorul,
Foarte mult ... spitalizarea.

Disperare

Marea molimă porcină,
M-a băgat în carantină;
Soața speriată bine,
Nu mai vrea amor cu mine!

Alternative

De ce salvarea are cruce,
Chiar pe geamuri desenată?

Că nu se știe
niciodată
În ce direcție ne
duce.

La chirurgie

Din când în când un pacient,
Mai face, sub cuțit, sincopă ;
E doctorul cam neatent,
Sau are el un frate popă ?

La stomatolog

Când de durere nu rezist,
Mă și reped la un dentist...
Ș-apoi durerea la molar,
A coborât la buzunar.

Epitaful unui chirurg

Zace sub această boltă,
Doctorul Marin Vasile,
Temător că se revoltă,
Cei uciși de el cu zile.

Guvernul și reforma sanitară

Medicina e în criză!
Însă șefii ei, miopi,
La stomatologi dau viză,
Să plombele niște gropi!

Medicul navetist

Când l-au chemat la o bolnavă,
Fiind în stare foarte gravă,
A spus că vine într-un ceas,
Dar a ajuns la parastas.

ȘTEFAN DUMITRESCU: două poezii de 8 martie

O, IUBITO

O, iubito,
Ești răspândită în aerul din jur
până departe
Amestecată ziua cu lumina
Cosmos de întineric înstelat
Mirosind a mere
Când e noapte
Străbătută de mângâierile vântului
Dinspre adâncul din mine
înspre moarte
Plină ca un munte de cântecul
ciocârlilor vara
Care pe noi sfâșietor ne desparte

Sufletul tău este atât de dens
în văzduhul care mă înconjoară
încât mă strivește

îmi vine să țip
ca o trestie pe un deal singură
disperată amară

Cosmosul cel atât de plin de tine
parcă este fructul unei caise imense
înmiresmat adânc și frust
umplut cu miere de albine,
luminoasă și dulce
iar eu sunt sămburele lui
care-l gust,
când îmi mișc mâna prin aer
te mângâi
pe dinlăuntru tău
ești atât de gingașă
că te-aș mângâia până
la sfârșitul lumii
cu o imensă părere de rău

și ești atât de înmiresmată
că întind brațele către tine

și te respir însetat
până în adâncul ființei mele
cu toate stelele
de rubine,
beat

acum ești tot universul
din afara mea

și universul meu
interior

de începutul lumii
melancolic urlu de dor

și văd atât de limpede
că aceasta este adevărata
imagine
a ființei mele,
plângând amaric, hohotitor

ATÂT DE MULTE TE IUBEAM

Oh, iubito,
Atât de mult te iubeam
Măinile mele doreau însetate să te mângâie
Încât au început să crească
Foșnind dulce
Înspre tine
Ca o câmpie

Iar pe trup mi-au crescut
Mii de mâini,
Ca niște lujeri de crini înfloriți,
Care se alungeau către tine
Cântând fericite
Să te îmbrățișeze
Fierbinți

Ochii mei erau atât de însetați
De tine
Încât au început să-mi crească
Mari în cap ca niște cercuri

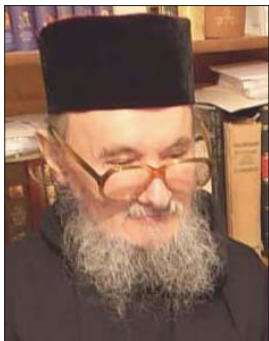
Iar pe trup au început
Să-mi crească mii de
Ochi care se măreau
Ca niște aștri,
Înspre tine,
Avizi să te privească pe tine
Să te pipăie cu privirea
Albaștri
Profund, dureros, nesfârșit, bine

Și toată ființa mea
Pe nesimțite a devenit un fluviu
Atât de limpede
Că vedeai pietricelele albe și roșii
Pe fundul lui
Care clipoceau atât de dulce
Curgând înspre tine
Ca să te îmbrățișeze

Că se auzea în univers !

PISANIILE MĂNĂȘTIRII BISTRIȚA, ADEVĂRATE CRONICI ÎN MINIATURĂ

Arhim. Veniamin MICLE

morminte voievodale și ctitoricești, dar și numeroase cruci, ridicate de egumenii bistrițeni, pentru comemorarea unor evenimente.

Prezentate în ordine cronologică, pisaniile bistrițene constituie o adevărată cronică

1497. Cea mai veche pisanie este consemnată pe Clopotul donat de frații Craiovești, în anul 1497; este din aliaj și cântărește 400 kg, având următoarea inscripție în limba slavonă: „În numele Adormirii Precuratei Sfinte Născătoarei de Dumnezeu, și în zilele bine-credinciosului Radu voievod, s-a făcut clopotul Mănăstirii Bistrița de jupan Barbu ban, Pârveu, Danciu și Radu, patru frați, anul 7005”. Se știe că Mănăstirea Bistrița a fost înzestrată cu patru clopote, donate de ctitori și binefăcători. Primele două, dintre cele existente, datează din secolul al XV-lea, iar al treilea, din al XVII-lea; unul, probabil cel mai important prin vechime, deci și mai valoros, a dispărut. Din nefericire, unul dintre clopotele donate de Craiovești, în 1497, a fost spart în ultimul timp (2012) și înlocuit cu unul nou, care nu se armonizează cu cele originale.

1518. O pisanie păstrată din vechea biserică a Mănăstirii are următorul conținut: „Cu voia Tatălui și a Fiului și al Sfântului duhu începutu-s-au sfântul hram al Adormirii Prea Sfinte Stăpânii noastre Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, în zilele Măriei sale prealuminatului domn Io Neagoe voievod, de ctitorul banul Barbul fratele Pârvelui vornicul, i Danciu, i Radul, i Preda, i Marcea, leat 7026 (1518)”. Pisania a fost salvată în anul 1746 de mitropolitul Neofit I al Țării Românești, care a vizitat mănăstirile din nordul Olteniei, lăsând valoroase *Însemnări*, făcute cu această ocazie.

1519. Restaurată, după avariile produse de Mihnea cel Rău, biserică a fost pictată de cei mai renumiți pictori ai epocii: Dobromir, Dumitru și Chirtop, în 1519, când s-a așezat următoarea Pisanie: „Cu voia Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfântului Duh, începutu-s-a acest sfânt hram întru numele Adormirii Născătoarei de Dumnezeu în zilele lui Io Neagoe voievod și domn a toată Țara Românească, și ctitorii jupan Barbu marele ban și Pârveu vornicul și Danciu și Radu și jupan Preda și s-a săvârșit pe vremea egumenului Marcu, cu mâna mult greșiților

Dobromir, Dumitru și Chirtop. Ispravnic jupan Stoian. S-a început și s-a săvârșit la anul 7028, luna octombrie”.

1520. După retragerea din funcția de mare ban al Olteniei, Barbu Craiovescu s-a călugărit la Mănăstirea Bistrița, unde pe trece ultimele luni din viața sa. Decedat, a fost înmormântat aici, probabil în pronaosul bisericii, loc rezervat înhumării ctitorilor. Piatra de pe mormânt avea următoarea inscripție: „A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Barbu, marele ban al Craiovei, care și-a schimbat numele în Pahomie; veșnica lui pomenire, la anul 7013, luna martie 9”. (Anul a fost citit greșit). Odată cu demolarea ctitoriei sale, a dispărut și mormântul. În partea dreaptă a pronaosului actualei biserici, se află încastrată în paviment o piatră albă dreptunghiulară; tradiția spune că era pregătită pentru a o înlocui pe cea veche, dar din motive necunoscute a rămas nescrisă. Probabil acolo se află osemintele marelui ban, devenit monahul Pahomie.

1529. Personalitatea cea mai influentă a familiei Craioveștilor, marele ban Pârveu II, s-a stins din viață la 14 aprilie 1529, fiind înhumat la Bistrița. Pe mormântul său a fost așezată o placă de marmură, care păstrează o inscripție slavonă, cu litere mari în relief, având următorul text: „În luna lui aprilie 14 zile a răposat robul lui Dumnezeu jupan Pârveu, marele ban al Craiovei, în zilele blagocestivului Io Moise voievod, în anul 7037”. Piatra tombală, singura păstrată de la mormintele bistrițene, se află încastrată în zidul gangului de sub clopotniță.

1530. Singurul voievod îngropat la Mănăstirea Bistrița este Moise Vodă, înrudit cu boierii Craiovești. Căzut în lupta de la Viișoara, lângă Slatina, la 29 august 1530, a fost adus și înhumat aici. Piatra de pe mormânt, dispărută astăzi, avea inscripția: „Cu blagocestiv sfârșit a răposat Io Moise voievod, fiul lui Vladislav voievod, care a făcut război la Viișoara, în anul 7032, luna august 29”. Anul transcris greșit.

1613. De la început, moaștele sfinților erau păstrate în racle sau sicrie confecționate din lemn sau metale prețioase; lucrate artistic, aveau reprezentate scene sculptate cu episoade din viața sfântului respectiv. Asemenea racle au fost realizate și pentru moaștele Sfântului Grigorie Decapolitul, care se află în Mănăstirea Bistrița. Astfel, o *Raclă din lemn de cedru* a fost donată de voievodul Radu Mihnea, în anul 1613, când a venit să se închine sfintelor moaște păstrate în Peșteră. Constatând că raclele donată de banul Barbu era degradată, a hotărât ca, din propria cheltuială, să fie executată una nouă din lemn de cedru. Lucrată artistic, pe capac este gravată slavonește și, parțial, românește, următoarea inscripție: „Acest coșciug l-a făcut domnul nostru, Io Radu voievod, fiul răposatului Ioan Mihnea voievod, când a venit la sfânta Mănăstire Bistrița, la Sfântul Cuvios Grigorie Decapolitul, în Peșteră. Și a fost și cinstitul și mai mare patriarhul chir Chiril de la Alexandria. S-a trudit ieromonahul Teofil egumenul”. Raclele a fost dusă la București, fiind păstrată în Muzeul de Artă, ca obiect de mare valoare artistică.

1654. Pe *Ușa bisericii Bolniței*, opera egumenului sculptor

Vasile ieromonahul, realizată în anul 1654, se păstrează inscripția: „Ușa aceasta s-a făcut de ieromonahul Vasile, în zilele lui Io Matei Basarab voievod, la anul 7162”, ea prevestește o primă treaptă a sculpturii în lemn a secolului al XVI-lea. Alexandru Odobescu o descrie astfel: „Ușa bisericii e de însemnat, fiind de lemn săpată ajur, cu flori poleite, iar sus, pe fiecare din două ale ei canaturi, e câte un medalion oval, cu o figură colorată, înfățișând Buna Vestire. Ridicată în luna iulie 1910, de Spiru Haret și Petre Gârboviceanu, a fost dusă la Muzeul Casei Bisericii din București, de unde i s-a pierdut urma.

1656. *Racla de argint aurit*, donată de voievodul Constantin Șerban și doamna Bălașa, raclele a fost executată în anul 1656 de meșterul argintar Martinus Weiss cel Bătrân din Brașov. Inscripția, gravată în metalul raclei, adeverește că: „Acest sicriu, făcutu-l-am noi, robii lui Dumnezeu, Io Constantin voievod și doamna mea Bălașa, punându-se într-însul cinstitele moaște ale Preacuviosului Părintelui nostru Grigorie Decapolitul, la Mănăstirea Bistrița. Spre veșnică pomenire. Anul Domnului 1656”. Impresionat de această capodoperă a artei religioase românești, arhidiaconul Paul de Alep nota în anul 1657, că Sfântul Grigorie „este așezat într-o raclă de argint, poleită și sculptată în relief ... Se spune că a dat giuvaerului numai ca leafă o mie cinci sute de reali. Dacă te uiți ia ea, îți ia ochii”.

1683. Marele logofăt Constantin Brâncoveanu a donat *Clopotul mare*, în anul 1683; confecționat din aliaj, cântărește 800 kg. O frumoasă inscripție cu litere chirilice are următorul text: „Cântați Domnului toată făptura, că mare este Domnul; cu al cărui ajutor, pe lângă celelalte, și acest clopot făcutu-s-a din cheltuiala robului Său Constantin Brâncoveanu vel logofăt, la sfânta Mănăstire Bistrița, fiind egumen Paisie, și meșter Teofil ieromonahul, luna martie 15, ve leat 7195”.

1683. Același Constantin Brâncoveanu acordă importanță deosebită ctitoriei strămoșilor săi, efectuând lucrări de restaurare. Ele au fost terminate la 12 septembrie 1683, când s-a așezat *Pisania sculptată în piatră*, cu litere chirilice, având următorul conținut: „Sfânta aceasta și dumnezeiasca Mănăstire, pomenește-se a fi zidită întâi și din temelie de banul Barbu Craiovescul, carele aici și îngerescul cin al călugăriei mai pe urmă a luat; iar după aceea, reaua vrăjmășie a crudului Mihnea vodă Dracea, ce a avut pe dânsul, din fața pământului a o șterge silind, cu tunuri și cu alte cinii zidurile i-au surpat; însă Dumnezeu, Cel ce stricatele di-rege, slabele întărește și desnădăjduirile omenești în bună nădejde și ființă le aduce, Acela n-a lăsat tiranica pohtă a Mihnei a se săvârși de tot, ci iar Barbului banului întră mare și putere dând iar o a prefăcut, mai bună încă și mai frumoasă. Și după aceea, iar bunăitatea și adâncă înțelepciune dumnezeiască ațintind și fiind din norodul Barbului oameni mari și vrednici, o au ținut și o au păzit, precum și Preda vel vornic Brâncoveanu în toată viața lui a făcut, și pe unde a fost câte ceva stricat, a dres. Iar în a(n)ii (a)ceștii mai de pe urmă, cu mai mare osârdie și mai cu mare cheltuială, nepotu-său Costandin vei

spăt(ar), carele, d(in)spre tată, trăgându-se din vechea dungă a Craioveștilor, care și Băsărăbești se cheamă, și d(in)spre mumă și mai din bătrâna și împărăteasca casă a Cantacuzinilor, vrând a răspunde blagorodniei și evlaviei sale, care către dumnezeieștile lucruri avea, multe a întărit, multe a înfrumusețat și din nou a făcut la această dumnezeiască și sfântă casă, dând și lăsând, precum i s-a căzut, în veci bună pomenire bunului și luminatului ne-amului său și lui, săvârșind acestea în zilele unchiului său, Io Șerban voievod cel Tânăr, și fiind egumen Partenie (i)erom(onah). În anul de la facerea lumii 7192, iar de la Nașterea lui Hristos 1683, luna septembrie, în 12 zile”. (Finalul, în limba slavonă). Pisania brâncovenească este sculptată cu minunate litere chirilice în relief, iar în partea de jos are câteva motive decorative. Se păstrează în același loc, deasupra pietrei tombale a banului Pârnu.

1688. Constantin Brâncoveanu a donat, în anul 1688, și *Ușile bisericii mari*, care au fost executate de meșterul străin Basili Iarock Shigir, potrivit autografului în limba latină. O inscripție în limba slavonă, săpată în partea inferioară a celor două canaturi, menționează că: „S-au făcut aceste uși de Constantin Brâncoveanu vel logofăt, fiind egumen Paisie arhimandrit în anul 7196, luna iulie, zile 12”. După demolarea vechilor construcții, ușile au fost înstrăinate; canatul din stânga a fost dus la Mănăstirea Arnota, adaptat prin tăiere la spațiul ușii de la intrarea în biserică și montat acolo, iar cel din dreapta, la biserica Schitului Peri din satul Bistrița.

1710. După înlocuirea pridvorului original de la biserica „Schimbarea la Față”, cel actual a fost zugrăvit, în anul 1710, de ieromonahul Iosif și Hranite, din Școala de pictură brâncovenească de la Hurezi. *Pisania* în penel, amplasată deasupra ușii, are conținutul următor: „Acest pridvor zugrăvit-u-s-a din bun gândul dumneai jupaneși Andrianei vornicesei a dumnealui Șerban Cantacuzino vei vornic, în zilele luminatului domn Ioan Constantin B(râncoveanu) Basarab voievod, fiind egumen chir Ștefan ieromonah, mai 18, 7218. Și zugrav a fost Iosif ieromonahul, Hranite”.

1737. *Pisania* bisericii Sfinții Arhangheli din Peștera Sfântului Grigorie, așezată în anul 1737, la terminarea lucrărilor, cuprinde următorul text: „Această sfântă biserică este zidită de mitropolitul Teofil la leat 7143 și, rămânând la pustiire și de tot la risipire, iarăși la leat 7245, robul lui Dumnezeu Macarie ieromonahul o a dres, mai de iznoavă prefăcută, spre a lui și a părinților Rafael ieromonahul și Ivana, veșnică pomenire. Am scris eu, Macarie ieromonahul, 7245, iunie 3”.

1747. *Crucea de piatră din Arnoțel*, sau de pe *Vârful Stog* – există discuții între cercetători, cu privire la locul amplasării ei – se găsește azi în incinta Mănăstirii Bistrița. Textul, devenit acum ilizibil, a fost descifrat în anul 1972 de eruditul preot Dumitru Bălașa, și are următorul conținut: „Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu îndurarea Sfântului Duh. Ridicatu-s-a această sfântă cruce de robul lui Dumnezeu, sfinția sa părintele proegumenului (chir) Ilarion igumenul, întru vecinica lui pomenire. Leatu 7255 (1747)”. Pe latura din dreapta: „Mihul erodion, Evpraxiici monahia, Ioanu, Ștefana, Sava... erodion. Magdalena monahia...”. Pe latura din stânga: „...Antonie arhimandrit...”. Proegumenul Ilarion a fost egumen al Mănăstirii Bistrița între ani 1738-1740 și 1755-1760.

1756. Fostul egumen al Mănăstirii Bistrița, arhimandritul Antonie a ridicat *Crucea de piatră din Dealul Viei* (Târsa), între anii 1756-1757. Inscripția acestei cruci a fost adusă la cunoștință de către preotul Dumitru Bălașa, în anul 1972: „În numele tatălui și al fiului și al Sfântului Duh, ridicatu-s-a această cinstită și de viață făcătoare cruce întru lauda Sf. Nicolae, de robul lui D-zeu Antonie Arhimandritul, proin eg(umenul) Bistriții. Pomeni g(os)pod(d)i: Antonie arhimandrit(it), Ilarion arhimandrit, Ion erodion, Magdalena monahia. Dumitru, Oprea, Ion, Nicolae... Leatu 7265 (1756-1757). Și s-au făcut această vie din Pajiște, la leatu 7255 (1746-1747)”.

1756. De asemenea, același egumen bistrițean, Antonie arhimandritul, a ridicat în anul 1756, o cruce, cunoscută sub numele de *Crucea arhimandritului Antonie*; este o lucrare monumentală,

lucrată artistic, având inscripție și pomelnic. Iată textul: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Ridicatu-s-a această această cinstită și de viață făcătoare cruce întru lauda Sfântului Nicolae, de robul lui Dumnezeu Antonie Arhimandritul proig(umen) Bistriții, în zilele prea luminatului Domnu Io Cost(andin) Nicolae Voievod, vâ leat 7263 (1756). Pomeni gospodi: Antonie Arhimandrit, Ilarion Arhimandrit, Ioanichie erodion, Magdalena monahia, Dumitru, Oprea, Ionu, Nicolae, Stana, Nicolae eromonah, Sava eromonah), Matei ere(u), Neaga er(e)ța, Costandin, Ghgone er(eu) Ion, Gheorghie erei, Tooma, Stanca, Ioanichie monah, Pârnu, Mantu, Mihul erodion, Praxia monahia, Crăciun erei, Nicola ere(u), Dima, Pelaghia. Ilarion rmonah(h)”. Inițial, a fost amplasată la locul numit „Crucea de piatră” sau „Crucea de Sudos”. În anul 1915, crucea a fost strămutată în cimitirul din Ferigile, iar ulterior, în fața bisericii parohiale din Costești.

1760. Ctitorul Crucii din Arnoțel, egumen Ilarion al Bistriței, va mai ridica, în ultimul an al egumeniei sale, *Crucea de piatră din Văratice*; ea nu a rezistat până în zilele noastre, fiind însă menționată în anul 1832, într-un text descoperit de preotul Dumitru Bălașa, în anul 1972. Conform acestor informații, crucea avea gravată în piatră următoarea Pisanie: „Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu (să)vârșirea Sfânt(u)lui Duh, amin. Ridicatu-s-a această cinst(ită) și de viață făcătoare cruce, de robul lui Dumnezeu chir Ilarion ar(himandritul) eg(umenul) Bistriții, întru slava și lauda Sfântului Arhieru Nicolae, făcătorul de minuni, ca să fie vecinică pomenire sfinții sale și a tot neamul lui, în zilele prealuminatului Domn, Io Cos(tan)di(n) Nicolaie v(oie)v(od): Ilarion ar(himandrit), Antonie ar(himandrit), Leontie er(o)mon(a)h, Antonie er(omonah), Onisifor er(o)mon(a)h, Antonie er(omonah), Serafim ieromon(a)h, Ioasaf ierodion(on), Ștefan monah, Dionisiie monah, Mihul ierodion, Efraxia monahia, Ion ierodion, Mandalina monahia, Ioana iereța, Nicolaie iereu, Ioasaf monah, Ilina, Bădiță, Elisafra monahia, Ștefan eromonah, Sava er(omonah), m(ese)ța... aici din leatu 7268 (1760)”.

1781. Pe *Crucea egumenului Ștefan*, ridicată într-o vie a Mănăstirii, în anul 1781, de Ștefan arhimandritul, se păstrează următoarea inscripție: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sf(ânt)ului D(u)h, amin. Ridicatu-s-a această cinstită și (de) viață făcătoare c(r)uce de robul lui D(u)mnezeu Ștefan arhimandritul, egumenul Bistriței, întru cinstea și lauda Sf(i)ntei Adormiri a Preasf(i)ntei de Dumnezeu Năs(că)toare și pururea Fecioarei Maria și a Sfântului Grigorie Decapolitul, ca să fie veșnică pomenire Sf(i)nt(i) Sale și(i) a tot neamul Sf(i)nt(i) Sale, în zilele prealuminatului d(o)mn Io Alexandru Ipsila(n)t vodă și în vremea păstoriei Preasf(in)țit(ului) mitropolit al U(n)grovlahie(i) Chiri(u) chir (Grigorie), fi(i)nd arhieru scaunului Râmnicului Preasf(i)nt(itu)l p(ă)ri(n)tele chir Filaret. Și s-a ridi(ca)t această cruce în via Mănăstirei Bistriței, la luna lu(i) mai și leat 1781”.

1820. Prin purtarea de grijă a marelui ban Grigore Brâncoveanu, biserica mare este pictată „de iznoavă”, în anul 1820, de o echipă condusă de monahul Partenie Zoba. Cu această ocazia, s-a scris următoarea Pisanie: „Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfântului Duh, ziditu-s-a această sfântă biserică din temelie, întru cinstea Adormirii Preacuratei Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioarei Maria, de dumnealor ctitori: pan Barbu biv vel ban, Pârnu brat ego, vel vornic, i Danciu brat ego, i Radu i Preda i Mircea brat ego. Iar acum, în zilele preainălțatului nostru domn, Alexandru Șuțu voievod, s-a zugrăvit de iznoavă această sfântă biserică, fiind zugrăveala foarte veche, prin osârdia și cheltuiala domnului pan Grigore Brâncoveanu, vel ban, și cu îndemânarea și silința Sfinției sale p(ă)r(in)tele chir Teodosie arhimandrit și egumen al acestei sfinte Mănăstiri Bistrița, ca în veci să se pomenească, i proci. V leat de la întemeierea lumii 7192 (sic), iar în anul de la Hristos 1820, iulie 20. Pis az Partenie monah zugrav, Ioan, Cos(tan)d(in) zugrav”.

1829. Datorită războiului ruso-turc (1828-1829), tezaurul Mănăstirii a fost adăpostit în Tainața din Peșteră. Potrivit rânduielii stabilite, biserica unde se află tainața a fost re-pictată. Lucrările,

începute de ieromonahul Daniil, egumenul Mănăstirii între ani 1827-1828, au fost terminate de urmașul său, arhimandritul Gavriil Petrovici, care așează următoarea Pisanie: „Această sfântă biserică, ce prăznuiește Ovidenia, acum la al treilea rând s-a preînnoit și s-a împodobit cu zugrăveala de Sfinția Sa robul lui Dumnezeu chir Gavriil arhimandrit și egumen al sfinte și dumnezeieștii Bistrița”.

1846. În anul începerii lucrărilor de re-ctitorire a Mănăstirii Bistrița, s-a fixat la data de 13 septembrie 1846 o inscripție pe cinci plăci de piatră, fixate pe peretele de la est al turnului clopotniței; pe placa din centru, de 69/34 cm, este reprezentată stema Țării Românești; celelalte plăci au dimensiunile de 45/34 cm și literă de 4,5 cm, în relief: „Hr(isant) arh(imandrit) H(u)r(ezului) <au> dres c(ope)r(ișul) cl(opo)d(niței) m(ănăstirii) B(i)str(ița)”; „Emanoil Fl(o)r(e)sc(u) m(a)r(e)l(e) l(o)g(o)f(ă)t”; „Gheorghie D(i)m(etrie) B(i)b(escu) v(oie)v(od), Maria d(o)am(na); leat 1846 sept(emvrie) 13”; „Alecs(ă)nd(ru) V(i)l(a)ra m(a)r(e)l(e) l(o)g(o)f(ă)t”; „Cost(ă)nd(in) Corn(e)s(cu) m(a)r(e)l(e) l(o)g(o)f(ă)t”.

1856. Evenimentele privind re-ctitorirea Mănăstirii Bistrița, inițiată de domnitorul Gheorghe Bibescu, în anul 1845, și terminată de Barbu Știrbei, în 1856, sunt consemnate în Pisania redactată în alfabetul de tranziție, care se află amplasată pe zidul exterior al clopotniței, având textul următor: „Fiindcă această Mănăstire Bistrița se afla în starea cea mai ruinoasă, așa, din cauza aceasta, a hotărât Măria Sa Domnul Gheorghe Bibescu, în anul 1845, dărâmare a acestei ruine, împreună cu biserica, și a se re-clădi, precum există în ființă. La 26 septembrie 1846 s-a pus temeliele de M. M. Lor Domnul și Doamna, în prezența tuturor miniștrilor și boierimii. În anul 1850 și 1851, din pricina evenimentelor, a fost întreruptă această lucrare, iar în anul 1852 începându-se iarăși lucrarea, în anul 1855 desăvârșindu-se sfânta biserică, la 15 august, în ziua Sfintei Mării, s-a sfințit prin Eminența Sa Părintele Mitropolit D. D. Nifon, în prezența M. M. Lor Domnului și Doamnei Știrbei, și în luna lui septembrie 1856 s-au predat toate clădirile gata. Proiectele acestor clădiri s-au alcătuit și executat prin arhitecții clădirilor mănăstirești Ioan Schlatler, Scarlat Beniș și ajutorul lor Iulius Fraywald, sub egumenia Părintelui Gavriil arhimandrit”. Această Pisanie n-a fost semnalată de nici un istoric; am publicat-o pentru prima dată, în anul 1996 (Vezi: *Mănăstirea Bistrița Olteană*, p. 53-54), dar nu apare nici în *Inscripții medievale și din epoca modernă a României*, tipărite de Constantin Bălan, în anul 2005.

1905. Numeroase procesiuni făcute de-a lungul secolelor cu sfințele moaște prin localitățile din sudul țării, au cauzat deteriorarea raclei; în consecință, s-au impus unele reparații, și chiar îmbunătățiri, față de realizarea originală. Astfel, după efectuarea acestor lucrări, s-a așezat o inscripție care arată că: „Această sfântă raclă s-a reparat în zilele Măriei Sale regelui României Carol I, cu binecuvântarea P. S. S. părintelui episcop al Râmnicului Nouli Severin, D. D. Atanasie Mironescu. Și cu osteneala Cuvioșiei Sale părintelui protosinghel Damaschin Pandelescu, superiorul sfinte Mănăstiri, 1 ianuarie 1905”.

1947. Pe muchia dealului, ce desparte satele Pietreni și Bistrița, în punctul numit La Glod, a existat până în prima jumătate a secolului XX o veche cruce, numită *Crucea de piatră de la Glod*; ea marca probabil hotarul dintre moșiile istorice: Vatra mănăstirii și Târsa (Pietreni) ale Mănăstirii Bistrița. O alunecare de teren a cauzat distrugerea ei. Fostul stareț al Mănăstirii, protosinghelul Ilarion Cristea (1919-1941), în anul 1947 reface vechiul monument, pe un alt amplasament, mai sigur, fiind dedicat eroilor din comuna Costești, căzuți pe câmpurile de luptă. Pisania are următorul text: „Cu ajutorul lui Dumnezeu s-a ridicat această sfântă cruce de protosinghelul Ilarion Cristea, în amintirea eroilor ne-amului românesc. Veșnică să le fie pomenirea. Amin. 1947”.

Am considerat necesară adunarea acestor valoroase pisanii, mai ales că unele n-au fost menționate de cercetători, altele au dispărut sau au fost degradate, ca să rămână mărturie peste veacuri, despre ceea ce reprezintă vechea Mănăstire Bistrița în istoria culturii românești.

GHEORGE JIANU

CONSTATARE

Constatat, cu ziua care trece,
Că viața ne-o facem și mai grea
Și inventăm în grabă mare,
Sărăcia, de care nu vom mai scăpa.

Ascult ... promisiuni deșarte,
Din care nu-nțeleg nimic
Și totul lent, se mișcă-agale,
Ne prăvălim din ce în ce mai mult.

Nu vrem să fim considerați un rug...
Cum și speranța noastră-i arsă
Nici roata, timpului trecut
Când Horea tocat a fost pe dînsa.

Noi ne dorim o viață în respect,
Iar cei ce ne conduc în grabă...
Să țină cont că noi gândim corect
Și-avem răbdarea limitată.

Viața noastră este multă...?
Este gând sau este luptă?
Este vînt sau este vîfor?
Nouă ni se pare-un nufăr!

Ea începe ca un mugur
Teamă mi-e să nu o scutur,
E plîndă ca o floare
Și se trece ca o boare.

VIAȚA

Toată viața este vis,
Rodul ei este-n abis
Oare-i grea? Oare-i ușoară?
Cîteodată-i o povară...

Gîndul că plecăm din viață,
Ni se pare o piaiță.
Cred, că este ireal
Să ne trecem ca un val.

DEBUT LITERAR

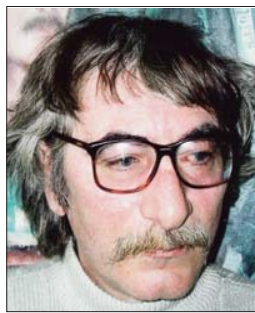
Umbră noastră trecătoare,
Este fulger și ne doare
Că lăsăm în urmă toate
Și plecăm, fără dreptate...!

Februarie 2014

PRIN LUMEA VĂZUTELOR ȘI A NEVĂZUTELOR

Felix SIMA

I - TRAVERSÂND MĂGURA- MIHĂEȘTI

Cu mulțumiri lui Dumnezeu pentru că:
- ne-a dăruit asemenea părinți, de la care am început călătoria
- ne-a dăruit asemenea frați și surori cu care am putut spera
- ne-a născut într-un asemenea sat care era, cândva, centrul universului

Spre satul Măgura se intră din spre șoseaua Râmnicu-Vâlcea – Drăgășani, șosea paralelă cu Oltul. Întâi trebuie să treci peste calea ferată dublă. Avem cale ferată dublă! Prima – pentru fostele personale, accelerate și marfare, construită la sfârșitul secolului al XIX-lea, suportă și mersul “săgeților” de astăzi. S-a încercat, prin anii 80, prin semnături ale navetiștilor săteni, amplasarea unei stații pentru oprirea cel puțin a trenurilor de navetă pentru muncitorii Combinatului Chimic și pentru elevii de liceu care mergeau la Rîmnic sau la Băbeni, dar nu s-a reușit.

A doua cale ferată, paralelă cu prima, construită prin anii 80, prin Băbeni, Popești, Alunu, duce la Berbești, de unde garniturile se întorc cu cărbune la C.E.T Vâlcea. Un tren cu 12 vagoane pe tură, tras de două locomotive, atâta cărbune arde C.E.T-ul.

Trecerea peste aceste căi ferate nu a fost asigurată niciodată de un canton cu bariere, fapt ce a dus la dese accidente de circulație, mașinile prinse de tampoane fiind spulberate întotdeauna... Aici avem un loc pentru cultivat porumb sau grâu și pentru iarbă pe care o pășteam cu vacile prin anii 60, și admiram trenurile trase de locomotive cu aburi, locomotive care pufneau și scrâșneau și șuierau la curbă, marfare grele încărcate cine știe cu ce și trenuri de persoane care s-au pierdut, de atunci, în zările albastre, în ceața și în negura istoriei... nu prea îndepărtate.

După ce treci de aceste căi ferate duble și depășești și primele case, îți apare, în stânga, pe o măgură de deal, cuibărită, biserica satului cu cimitirul. Aici se află și străbunii străbunilor noștri, nevăzuți, necunoscuți. De la poalele acestei măguri, de unde izvorau Fântânelele cu apă rece ca gheața și în șuvoaie groase, pe țevi de metal, începea Balta Măgurii, secată de C.A.P. prin canale indiguite cu beton. Nici acuma, locurile oamenilor de pe acolo nu produc cine știe ce... mai mult decât pipirig, rogoz și papură din care tăiam, în copilărie, cu se-cera, printre șerpi și lipitori, să ducem acasă să împletim funii cu ceapa scoasă din grădină, de Sfântul Ilie...

Apoi, casele se îndesec, nu a mai rămas niciuna acoperită cu șindrilă, așa cum le știam odinioară, au fost stricate casele bătrânești cu prispă din lemn și stâlpi din lemn și înlocuite cu case din cărămidă și bolțari, fânare înalte cu grajduri spațioase pentru vite, în anii socialismului, în Epoca de Aur, fiindcă localnici lucrau, în majoritate, la Combinat sau la Sodă.

La o rampă scurtă, printre gutui și meri și răzoare de arbagie și tufe de roșii și de flori, apare și calea ferată îngustă, cu mocănița de pe vremuri, cu locomotivă Diesel acuma, cu canton și bariere la drum, până în anii 90. Cantonul a fost desființat și chiar demolat, Uzina de Sodă ne mai suportând cheltuiala salariilor cantonierilor ce ridicau și coborau barierele simultan, salutând cu steagul galben, oprind căruțele cu fân, turmele de vite plecate cu cireada la păscut, bicicliștii și mașinile. Această cale ferată a fost construită în anii 60 de vechea Fabrică de Sodă Govora – dezafectată și ea, între timp – pentru transportul pietrei de var din Muntele Arnota – Bistrița. De la Arnota - Costești la Băbeni s-a folosit terasamentul căii ferate forestiere pe care erau aduși, în vagoane, buștenii pentru secția “I.P.I.L. –Placaj” Băbeni, prin Tomșani, Frâncești și a fost continuată până la Fabrica de Sodă. Între timp, șinele strânse cu șuruburi au fost înlocuite cu altele, mai rezistente la noile tonaaje ale vagoanelor, iar traversele vechi, din lemn, impregnate cu catran, au fost înlocuite cu actualele traverse din beton armat.

S-a aprins și câte un fânar pe traseul acestei căi ferate înguste care străbate satul pe la o margine a lui, de la scânteile fostei mocănițe pe al cărei coș izbucneau jerbe de foc, atunci când mecanicul încălca focarul cu cărbuni iar locomotiva dușia și se încingea și trăgea năvalnic la deal vagoanele încărcate cu bulgări de var cu spinările albe, cochilii presate de melci și de scoici din străvechile epoci ale Mării Sarmatice, din preistoria Pământului... În zilele de sărbătoare ale hramului Sfintei Marii la Mănăstirea

Bistrița, la cele câteva vagoane se atașează și o platformă și un vagon sau două pentru călători, cu oprire chiar la fostele bariere, pentru a-i transporta pe sătenii amatori de astfel de pelerinaje.

În continuarea acestui drum, primul la dreapta, ajungi la casa părinților mei, “Casa Învățătoarei”. Aceasta a fost Rusalina Bobolea, decedată în 1940, la numai patruzeci de ani, sora bunicii dinspre mamă... A fost învățătoare a părinților noștri, toți bătrânii din sat au prins-o în viață, au prins-o la catedră, când erau de vârsta abecedarului. Este o casă solidă, bine așezată pe țalpi din lemn, deasupra unei temelii înalte, din beton, cu pridvorul din față cu arcade și stâlpi brâncovenesți, având acoperiș tuguat, terminat cu o ciupercă din țigla arsă, în vârful, pe care se așează vrăbiile și guștuiciu și alte păsări ale cerului, chiar și câte un pui de barză, înainte de a-și lua zborul spre... țările calde, după cum știm dintotdeauna...

Dar, întorcându-ne la drumul principal traversat de căile ferate amintite, continuându-i traseul asfaltat, pe lângă casa-conac a familiei Roibu, dincolo de casa învățătorului Bucuroiu, mai sus, printre casa lui Brândușel și a lui Barbu Bălan, dincolo de islazul

comunal al Măgurii, urcând Dealul Rogozului, ajungi la Sfânta Mănăstire Dintr-un Lemn, printr-o pădure deasă, pe poteci adumbrite de fagi și de arțari și de salcâmi, de păducel, de corni și sângeri, de rugi de mure și măceși, poteci străbătute adesea cu piciorul, cu un toiag dintr-o creangă uscată în mână, pe la Fântâna cu scaun, pe la Stejarul cu icoană, în orice anotimp al anului dar, în mod special, în vinerea Izvorului Tămăduirii, când tinerii, mai ales, plecau cu un pui prăjit în traistă, sau cu șuncă afumată învelită într-un ștergar, cu ceapă, sau cu carne de la garniță și cu un ulcior cu vin, cu o bucată de caș și o bucată de brânză veche, cu turtă sau cu mămăligă învelite în prosoape curate, să petreacă la bălciul – târgul ce se deschidea, atunci ca și acuma, în fața porților mărețe ale Mănăstirii.

Acesta a fost drumul transversal al satului Măgura, parcurs de la Răsărit la Apus. El se intersectează, în dreptul caselor Brândușel și Barbu Bălan, cu drumul care vine dinspre Nord spre Sud, de-a lungul comunei Mihăești, de la Mănăstirea Govora sau dinspre Pluta lui Caragiale, prin dreptul Primăriei Mihăești, aflată în satul Buleta, prin dreptul Sanatoriului T.B.C.(Conacul lui Vintilă Brătianu), unde mai este, încă, Lacul cu nuferi (printre care ne plimbam, pe vremuri, cu o barcă din lemn hodrogită, probabil originală), prin satul Negreni, pe lângă islazul negrenilor, pe sub biserica din Mihăeștiul propriu-zis, prin fața Școlii de la Măgura, cu Monumentul Eroilor alături (Troita a neamului care trebuie trecută în categoria Obiectivelor de Patrimoniu), prin satul Rugetu, până la Biserica din lemn “Sfânta Paraschiva” de la Capul Dealului, aflată deasupra apei Bistrița, la marginea orașului Băbeni. Râul Bistrița, care era hotar, în vârtea mai multe mori de măcinat grâu și porumb, piue pentru bătut dimiile ciobanilor din Măgura și din Băbeni, însă au dispărut acestea de când au dispărut ciobanii și de când debitul râului a fost captat, în munte, la Hidrocentrala Lotru.

Am făcut această vizionare a locurilor care ne-au fost dragi odată și ne vor fi în continuare, însă vedem, cu toții, că nimic din tot ce a fost odinioară nu va mai fi niciodată, locurile schimbându-se, lumea perindându-se dar, ÎNTOTDEAUNA DUMNEZEU VA AVEA GRIJĂ DE FIECARE PAS PE CARE ÎL VOM FACE PE ACEASTĂ LUME, PRECUM ȘI PE CEEALALTĂ...

II - LA BARAJUL BRĂDIȘOR, ÎN 1981

Când ți se umplu ochii de frumusețe și nu ai voie, nu-ți permiți să-i închizi, pentru a nu pierde următoarea priveliște, ajungi la barajul Brădișor, a cărui hidrocentrală trebuie să intre în funcțiune la sfârșitul anului 1981. Chiuveta barajului – așa fiind numită, în termeni tehnici, marea deschidere dintre munți, care va fi plină - ochi de apele limpezi ale Lotrului zvăpăiat - a fost, deja, curțată de ultimii bușteni aduși de viitorii și de ultimele răgălii pletoase. Mai pâlpaie câte un foc, arar, semn că ultimele așchii de lemn și buruienile verii, crescute în voie, ard până la dispariție, în așa fel încât locul este curat ca în palmă.

Trecem pe drumul provizoriu dintre Brezoi și Voineasa, dar pe partea cealaltă a viitorului lac se lucrează la drumul definitiv, pentru sute de ani, la drumul de contur al lacului Brădișor care, evident, va trebui să fie gata în același timp cu hidrocentrala. Inginerul Radu Manciușea este șeful de lot al acestui drum ce se întinde de-a lungul a 6,5 km în total, de-o parte și de alta a barajului.

„În copilărie, îmi povestește, făceam podețe din lemne peste șanțuri, din scobitori, din bețe, din cutii de chibrituri, podețe pe masa din bucătărie, dar apoi, de când am absolvit Facultatea de drumuri și poduri, în 1971, lucrez drumuri și poduri adevărate; de fapt, lucrăm cu toți cei de aici, ajutați de compresoare, perforatoare și buldozere, pentru a reechilibra natura pe care, pentru o scurtă perioadă, o scoatem din echilibrul ei de milenii. Încercăm 500 kg de dinamită pe zi, în cele 300-400 de găuri făcute în stâncă, pentru o singură pușcăre.

Împreună cu subinginerul Marius Titu coordonăm mișcările a 120 de oameni. Avem dulgheri din județul Covasna, echipe de fierari – betoniști din Întorsura Buzăului, echipe de zidari din Rădăcinești – Dolj, salahori de la Pesceana – Vâlcea. Trebuie să montăm grinzi de 60 tone la 30 metri înălțime. Tot drumul va cuprinde 13 viaducte. E greu, dar ne descurcăm, oamenii știu ce au de făcut, lucrează bine, avem și șefi de echipe destoinici”. Observând că este ud de transpirație pe sub casca pe care și-o scoate de pe cap, îmi spune: „Cât transpir eu... dar cât transpiră mecanicul de pe buldozer când stă cu o șenilă pe stâncă... și cu una în aer... Mulți au fost atrași spre șantier pentru câștig, dar câștigul pe șantier, au constat singuri, e o fată morgana; tu câștigi aici – familia cheltuieste dincolo. Nevasta și copiii mei stau la Brașov. De acolo suntem. Ei cheltuiesc acolo, eu cheltuiesc aici. La iarnă îmi iau concediu. Mă duc la Poiana Țapului, la schi. Acolo am mers de când eram elev, apoi student... și acum tot asta fac iarna. Îi iau și pe copiii la schi. Ai numai o impresie că vii pe șantier ca să câștigi mai mult... Ei, totuși, surplusul ăsta îl pui de-o parte... Oamenii, cu câte obiceiuri ar veni ei de prin părțile locurilor de unde sunt, trebuie să și le lase la poarta șantierului. Aici altceva ne unește: umărul și firea. Suntem în haine de lucru toată ziua. Cădem frânți, după ce ieșim din șantier. Dar, după o noapte de refacere, o luăm de la capăt. Ne stă în fire. Ne stă în caracter să punem umărul la ce ne pricepem mai bine și, fiindcă inginerul Manciușea are două vorbe: „mergem mai departe” și „stăm pe loc”, pe care le folosește după cum e cazul,

dând exemplu și plecând singur spre știe el unde este trebuință de intervenția lui, urcăm în IMS-ul pe care îl are la dispoziție și plecăm și noi mai departe, cu el, la celălalt capăt al viaductului. Parbrizul ușor verde al mașinii aduce peisajul la starea lui de vară, înverzind locurile de unde s-au dislocat stânci, adăugând, deci, iarbă verde pe spinarea de rocă.

„Natura se va reface. Nu se va mai gândi nimeni la cum arătau, oare, picioarele astea de munți fără viaducte de legătură. Vor constata că sunt perfecți acești munți cu viaducte între ei. Numai localnicii umblă pe poteci. Pentru călătorii țării – facem drumuri și poduri naționale”.

Am regăsit acest articol, scris la vremea respectivă, într-un caiet uitat într-un sertar; îmi amintesc vizita pe șantier: am plecat dimineața din oraș, cu ing. Radu Manciușea și cu Marius, cu mașina lor, a șantierului și ne-am întors seara, obosiți și de lucru și de drum. Nu știu de ce nu am publicat articolul la vremea respectivă, cred că am plecat încotrova și am uitat de el. În orice caz, îmi face plăcere să îl public aici, acum, cu atât mai mult cu cât am aflat, între timp, ca inginerul Radu M. nu mai este printre noi și... câți dintre cei care au lucrat acolo, atunci, vor mai fi în viață, la ei acasă...Crucile munților, răspândite pe sub răcoarea brazilor, îi pomenesc și pe ei... Răscrucile drumurilor construite de ei, de asemenea, îi pomenesc pe toți, clipă de clipă...

III - AGATHA BĂRSESCU ȘI „MEMORIILE” SALE

Născută la 9 septembrie 1857 - d. 22 noiembrie 1939) a fost o actriță română. A urmat conservatorul de la București și apoi la Viena. A jucat ca primă tragediană la Burgtheater din Viena, apoi pe scenele multor teatre din Europa și din America. Și-a valorificat însușirile de tragediană interpretându-și rolurile cu patos romantic. Printre creațiile sale se numără rolurile titulare din „Medeea” și „Sapho”, ambele de Franz Grillparzer, „Antigona” de Sofocle, „Maria Stuart” de Friedrich von Schiller, regina din *Ruy Blas* de Victor Hugo, etc. Spre sfârșitul vieții a fost profesoară la Conservatorul din Iași. Este înmormântată în Cimitirul Eternitatea din Iași. Pe placa sa funerară a fost gravată următoarea inscripție: *Aici odihnește geniala tragediană Agatha Bărescu, Gloria neamului românesc, care a ilustrat teatrul până la desăvârșire în țară și străinătate.* (Wikipedia, enciclopedie liberă)

Suntem datori să aflăm cât mai multe despre ea. Astfel, citim în cartea ei de „Memorii”, apărută în 1936, la Editura *Adevărul S.A.*:

Capitolul I. Copilăria

(...) La opt ani am pus capăt voioșiei mele de copilă. „Privind departe în urma mea, dacă pentru altul n-ar putea fi nimic interesant, amintirile trecutului meu mă mișcă și mă înduioșează.

E și firesc! De aceea le voi consemna în aceste pagini, așa cum le retrăiesc și acum, în adevăr, în plin adevăr și în toată sinceritate, fără nicio înfrumusețare stilistică.

Nu voi vorbi mult de anii copilăriei mele... Totul a dispărut, dar a rămas bine întipărit în memoria mea ceea ce am prins a înțelege și simți de la vârsta de șapte ani.

Locuiam atunci la Râmnicu – Vâlcea, tata fiind comandantul garnizoanei. Aș fi fost, se zice, o copilă vioaie, foarte veselă și zburdalnică. Mă jucam de-a paparuda cu niște copii de țigani, pe movilița din dosul casei noastre. Toată ziua zburdam, țopăiam și cântam, până ce, într-o zi, am fost dusă la un pension din Sibiu. La opt ani am pus capăt voioșiei mele de copilă.

La pensionul din Sibiu am fost internată împreună cu o verișoară ceva mai mare ca mine. Îmi aduc și astăzi foarte bine aminte cum am străbătut calea la Sibiu. Mama, eu și verișoara mea ne-am așezat comod într-o trăsură mare și largă, trasă de patru cai înaintași, iar servitorul credincios al casei, un soldat, ne-a însoțit. Am plâns mult și amar părăsind pentru întâia oară căminul părintesc și multă lume, prieteni și cunoscuți, au venit să-și ia bun rămas de la „mica și răutăcioasă Agathica”, cum mi se spunea ca tachinare. Trăsura era supra-încărcată cu pachete și provozii.

Așa micuță cum eram, aveam de pe atunci un simț dezvoltat și o dragoste nemărginită pentru natură. Eram ca vrăjită de splendeidele priveliști și multă plăcere mi-a făcut trecerea Oltului pe un pod primitiv. Căii, trăsurile, oamenii, totul laolaltă se mișca încet – încetșor învâluit într-o atmosferă poetică, deasupra frumosului râu de care mă îndrăgostisem. Această dragoste o resimt parcă și acum în mine, căci de câte ori am avut prilejul să revăd Oltul, de atâtea ori m-au înfiorat plăcerile copilăriei mele. Am străbătut calea cu bine. La Sibiu, am fost internată într-un pensionat, împreună cu vara mea. Acolo am auzit pentru întâia oară limba germană. Când, la sfârșitul anului am venit acasă, de vacanță, cunoșteam și eu, relativ, această limbă care mai târziu mi-a devenit atât de prețioasă.

M-am preparat, apoi, pentru un examen de admitere la „Școala Centrală” din București, cei de acasă fiind hotărâți să mă facă profesoară. Dar destinul a vrut altfel. N-am stat mult în această școală, căci am plecat apoi la Viena.

Capitolul II. „Soldatenkind”

Așa dară...

Sunt născută în București, Strada Radu Vodă No. 11, anul... Da, anul nu-l știu precis și nici nu vroesc să-l știu, fiindcă nici nu importă; important e că m-am născut și aceasta e de-ajuns.

Sunt, cum spune germanul, „ein Soldatenkind”, fiică de soldat. Mai toți membrii familiei noastre au fost militari: tata a murit colonel, fratele, unicul și scumpul meu frate, a murit acum câțiva

ani, general de artilerie.

Eu am fost copilul cel mai mare al părinților mei. Alte două surioare au murit în fragedă copilărie, așa că nici nu ne-am cunoscut. Una dintre ele, Eugenia, de o frumusețe răpitoare, a închis ochii la șaisprezece ani. A fost o grea lovitură pentru sărmanii mei părinți și mai cu seamă pentru tatăl meu, pe care această durere l-a zdrobit, fiindcă o iubea mult, viața lui fiind strâns legată de cea a frumoasei Eugenia. Soarta nemiloasă l-a cruțat pe bietul tata de o nouă lovitură, căci mama a rămas singură, ca să le suporte numai ea moartea surioarei mele Zoe, în vârstă de 21, ca soție a colonelului D. Paleologu. Pe urma ei au rămas doi copilași, în vârstă de doi și trei ani, pe care i-am crescut și educat eu, după moartea prea timpurie a scumpei mele mame... despre care voi mai avea de notat un episod aparte.

Moartea Zoei, pe care am iubit-o nespus de mult, a avut o mare înrăurire asupra mea, în sensul că mi-a determinat o schimbare radicală în viață. Nu mai rămăsesem, din toată casa părintească, decât doi: eu și fratele meu, legați reciproc printr-o mare dragoste frățească și mai ales prin suferințele și durerile încercate.

Cu aceste scurte reminiscențe despre familia mea trec, de-a dreptul, la istorisirea vieții mele, așa cum mi-o pot aminti din distanța vremurilor.”

Atâta am putut copia din carte, la Biblioteca Academiei Române, unde există un singur exemplar. Am copiat numai aceste pagini care fac referire la Râmnicu – Vâlcea și la familia Agathe. Tatăl ei provenea din familia boierilor Bârsești, din satul Bârsești, ctitori ai bisericii locale din comuna Mihăești, jud. Vâlcea. Era imposibil ca Agatha să nu treacă, cu părinții, și prin satul Bârsești, unde aceștia aveau moșia și livezile, însă nu am găsit mărturii scrise. Urmează a fi cercetat, de asemenea, în Arhivele Vâlcea, colonelul Bârsecu - comandantul garnizoanei Vâlcea la vremea aceea sau, dacă a efectuat cineva asemenea cercetări, rog persoana respectivă să ni se alăture. Toată stima.

IV - CU RĂZVAN CONSTANTIN IONIȚESCU, CU CLEPSIDRE ȘI CU TABLA DE ȘAH

Tratat despre psiho – stomie sau Disecții cu un bisturiu aprins

Mărturisesc că am început foarte greu să scriu aceste însemnări referitoare la volumele: „Prima toamnă” și „Decepția curiozității” ale poetului Ionițescu – Gorj, fiindcă îmi era teamă de necunoscutul din cuprinsul lor și, astfel, am fost obligat să le parcurg o dată, lăsându-le o vreme deoparte, reluându-le a doua oară și, pe alocuri, a treia oară, cu greu descifrându-mi-se enigmaticele, începând chiar de la titlu și până la ultimul vers... altele rămânând... la fel de enigmatice, până în ziua de azi. Cum să nu pătrunzi cu teamă în tainele unor asemenea clepsidre pe care trebuie să le întorci din când în când, de fiecare dată când se termină nisipul în partea de sus – și trebuie să o iei iarăși de la cap, să citești încă o dată în nisipul ce se scurge fin?

Numai după ce l-am cunoscut pe autorul ei, Răzvan Constantin Ionițescu, reputat medic primar interne, specialist reumatolog și doctor în medicină, căruia i-am acordat toată atenția și, de asemenea, mi-a acordat-o pe a sa, am reușit să mă apropiu de cartea sa, mai fără sfială, pe îndelete, cuprinzând-o.

Desigur că scrie altfel decât alți poeți – fiindcă și universul pe care l-a îmbrățișat și pe care și l-a făcut cunoscut este altul, este altfel decât al unui absolvent de filologie, de exemplu, sau al unui om simplu, lipsit de complexe existenței și care îi devine, la un moment dat, pacient în cabinetul de consultații... În fiecare a așezat Dumnezeu POEZIE, aparent, nici mai multă ca la alții, nici mai puțină ca la alții. Depinde de cât putem să de-

scoperim din aceasta, cât timp îi acordăm pentru descoperit, pentru forat și, mai ales, ce instrumente avem în folosință, până unde am ajuns cu modernizarea în domeniul nostru de cunoaștere... Nu putem ști cum va evolua poezia lui Răzvan Ionițescu – nu știm cum va evolua poezia nimănui, este o... geopolitică foarte complicată această predicție, conține mii de mutări, ca ale pieselor pe tabla de șah. Nu putem ști ce va predomina în viața sa. Sau, poate, va reuși să le țină pe toate pe aceeași cumpănă. Cu luciditatea de care dispune, este în stare să ducă, în echilibru, „recea cumpănă-a gândirii”. Poeziile publicate până azi, intitulate *Tratat despre psiho – stomie sau Disecții cu un bisturiu aprins* (vol. I cuprinzând etapele 1995 – 1996; vol. II: 1997 – 1998), cu dedicația: „Tatălui meu și lui Dumnezeu”, ne introduc în universul adolescentului – matur care aprinde lampadare în brajă și are curajul să se plimbe, cu ușurință, cu mâinile în buzunare, printre sentimentele ce-l năpădesc, acestea agățându-se, lipindu-se de pieptul său sănătos, vânjos. Astfel, scriitura devine ușoară, cuvintele îi sunt la îndemână, morișca se învârtă, bătută de vânturile pasiunii.

La fel procedează și graficianul Bogdan Constantin, ale cărui expresii în alb – negru, în tuș, tipărite din loc în loc, în cărțile de față, converg spre același ecran – unde se reflectă și multitudinea de idei, focalizate, parcă, printr-o prismă de sticlă, ce se întrepătrund cu cele izbucnite din razele versurilor, până ce totul

va deveni curcubeu înălțat deasupra noastră. Tocmai de aceea au fost alese, să ilustreze cât mai concret versurile care converg într-o abstracțiune fidelă ambilor autori îngemănați. Nu este melancolie descriptivă între copertile acestor cărți, viața lor interioară este trepidantă, inima să te țină – numai astfel poți parcurge toate etapele creației, foarte bine rânduite pe ani, ca tablourile într-o expoziție retrospectivă, realizându-se, astfel, o poezie vizuală, un album cu versuri și imagini care îți oferă prilejul de a fi citit și privit, în același timp.

Maria Diana Popescu, în revista on-line „Agero”, Stuttgart, constată și ea, pe drept cuvânt: *Eelganța stilului său îl împiedică să cadă în banalitatea și urâtenia poeziei postmoderne. În integralitate, cărțile poetului Răzvan C. Ionițescu pledează pentru un spirit luminos și iluminat chemat în poeme de instanța talentului și a sensibilei inspirații.*

Apropiindu-ne de finalul acestor considerațiuni generale asupra celor două volume pe care le avem în față și tot „țesând la pânza vremii” și iscodind la ea, prinși în multitudinea de culori ce se înșiră, se deșiră, făcându-ni-se explicită, înseși versurile pe care le cităm mai jos vorbesc de la sine, candoarea lor ne înconjoară, ne crește speranța de viață, speranță care se diminuează, din păcate, până la întâlnirea cu autorul lor.

Tomnatica iubire

În fiecare toamnă
Încep să vestejesc
Odată cu natura
Albastrului ceresc.

... Mă-ntreb...
Lumină, noapte...
Frig sau Dumnezeu,
Al cărui glas ești tu?
Al cărui glas sunt eu?

Colaps

... Fătuca mea din pieptul
de povești,
Dar unde-ai dispărut? Hai,
spune-mi... Unde ești?
Spre care basm ți-aruncă pașii
marea?
Pe care țarm îți șade sărutarea?
Oare-ai să vii? Oare-ai să mă
găsești?
Nu te trezi! Hai... dormi.
„Nu mă trezești?”

Oh, nu, iubito! Nu! E încă prea
devreme

Și prea mult... să iubești!
„Dar cât să mai aștept sărutul tău?”
... Atât cât îl aștepti pe Dumnezeu:
Un secol, o secundă, o unghie,
o iubire...

Cât poți și cât dorești!
Atâtea stele câte-n gândul de
copil îți amintești!

Viața... fără verb

Un deal, o vale,

Un copac bătrân,
O zi de sărbătoare.

Paharul plin, paharul gol,
Amarul chin,
Amarul dor.
...Atâta domn – un rid de clown!

O zi de sărbătoare,
Un copac bătrân,
Un deal, o vale.

Din nou ...Timpul

Trece timpul! Prinde-! Nu e...
Nimeni n-are ce să-i facă.
Trebuie să-l lăsăm să treacă...
Vine, trece... El petrece
Ale tinereții valuri.
Ale morții abecedaruri.
Ale vântului căințe
Și-ale noastre suferințe.
Trece timpul... N-am ce-i face!
El le face și desface...
Vine, trece... Dă-l în... pace!

EPISCOPUL CALINIC ȘI ALEXANDRU IOAN CUZA

Gheorghe MĂMULARU

La 15 septembrie 1850, în scaunul Episcopial al Râmnicului Nou Severin a fost ales arhimandritul Calinic, stareț al Mănăstirii Cernica (n.1787-m.1868). Noul ales se trăgea dintr-o familie de buni creștini din București. În cei 32 de ani de conducere a Mănăstirii Cernica s-a străduit la ridicarea vieții călugărești de acolo, la înfrumusețarea mănăstirii și la zidirea de lăcașuri sfinte. După moartea mitropolitului Grigorie Dascălu (10 ianuarie 1823-1 ianuarie 1829) domnitorul Alexandru Ghica (aprilie 1834-7 oct. 1842) a stăruit pe lângă Calinic să primească cinstea de mitropolit, dar acesta a refuzat.

În anul 1850 domnitorul Barbu Știrbei (1849-1856), care avea o mare admirație pentru starețul mănăstirii ctitorită de strămoșul său, vornicul Cernica Știrbei, a izbutit să-l convingă să accepte cărmuirea eparhiei Râmnicului și, la 17 septembrie 1850, a fost instalat episcop al Râmnicului.

Îndată după instalare a făcut o vizită în eparhie cercetând mai multe parohii și mănăstiri spre a cunoaște situația la fața locului. În iulie 1854 a mutat Episcopia la Râmnic, iar în 1855 a început ridicarea catedralei episcopale, terminată în 1856. Planul bisericii a fost conceput de Calinic iar pictura a fost realizată de Gh. Tăttărescu. Între anii 1859-1864 a ridicat, din banii săi, Schitul Frăsinei din județul Vâlcea. Și aici planul bisericii a fost conceput tot de Calinic iar pictura a fost realizată de pictorul Mișu Popp din Brașov.

Episcopul Calinic s-a dovedit și un bun patriot. În calitatea sa de episcop a luat parte la lucrările Divanului Obștesc, iar în 1857

a fost deputat în Divanul Ad-hoc la Țării Românești. A luat cuvântul în mai multe ședințe în diferite probleme. În primăvara anului 1857 a trimis o circulară către protopopi și egumeni, prin care le poruncește să se înalte rugăciuni în toate bisericile "pentru unirea românilor într-o singură voință și cuget, ca să ceară pe cale legiuită viața patriei lor". A făcut apoi parte din Adunarea electivă a țării, care l-a ales domn pe Alexandru Ioan Cuza. Atașamentul față de domnul Unirii reiese din pastorală adresată protopopilor și preoților din eparhia sa, la 28 ianuarie 1863, prin care-i îndemna să-și cinstească patria și pe cărmuitorii ei și să nu cruțe nici o jertfă pentru binele obștesc pentru că: "cine este un bun creștin, este și un bun patriot".

Revenind la mănăstirea Frăsinei, după terminarea construcției ei, având hramul „Adormirea Maicii Domnului”(15 august), Calinic dorea ca în noua mănăstire să fie introdusă pravila aspră care se practica în mănăstirile de la muntele Athos, și pe care el o cunoscuse cu ocazia unei călătorii la Athos înainte de a fi stareț la Cernica. Tot ca urmare a tradiției athonite Calinic oprește intrarea femeilor în mănăstire, așezând în acest scop, în anul 1867, o piatră de legământ la circa 2 km de biserică.

Alexandru Ioan Cuza a fost ales domn al Principatelor Unite la 24 ianuarie 1859 și a condus țara până la 11 februarie 1966. În timpul domniei sale s-au instituit mai multe reforme. La 13 decembrie 1863 a fost votată Legea pentru secularizarea averilor mănăstirești, propusă de M. Kogălniceanu, care prevedea: „Toate averile mănăstirești închinat și neînchinat (...) se proclamau domenii ale Statului Român, iar veniturile acestora vor fi cuprinse în bugetul general al statului”. În urma acestei legi, pusă în aplicare în anul 1864, Ministerul Finanțelor a ordonat ca atelajele și vitele mănăstirii Frăsinei să fie vândute la licitație. Pentru ca licitația să nu aibă loc, Calinic intervine la ministrul Cultelor N. Crețulescu, printr-o scrisoare, arătând printre altele: „Acest schit,

după datinile cele mai vechi, se administrează de sine, fără vreun amestec de afară, pentru că nu are niscai venituri, având numai o mică părticică de pământ pe care se află situat. N-am lipsit a contribui totdeauna pentru întreținerea părinților viețuitori acolo înlesnindu-le cele necesare”.

A doua dispoziție, conform cu Legea secularizării, se referea la arendarea vetrei mănăstirii. Pentru acest lucru Calinic este determinat a doua oară să intervină printr-o scrisoare către N. Crețulescu, în care se spune: „Nu vă puteți închipui cât de grozav mă izbi acel anunț (...), că am contribuit într-un înfrumusețarea și susținerea acestui schit, luându-l sub patronajul meu, ca ridicându-se din posesie acel mic pământ ce se cultiva pe seama schitului și care nu este decât până la 10 pogoane arătură și fânețe (...). Vă rog să binevoiți a face prin mijloacele de care dispuneți de a lăsa pomenitului Schit iarăși de a-l administra de sine ca și până acum”. Odată cu această scrisoare Calinic trimite, prin mijlocirea lui N. Crețulescu, o scrisoare cu un conținut asemănător domnitorului A. I. Cuza. Domnitorul se arată binevoitor față de cererea episcopului și dispune, după dorința acestuia, exceptarea de la Secularizare a mănăstirii Frăsinei.

Cuza îi trimite și răspunsul: „Prea Sfințite Părinte, Am văzut cele ce-mi scrieți despre Schitul Frăsinei pe care mi-arătați, că dintr-un simțământ de religiozitate din propriile Prea Sfinției Voastre mijloace, l-ați ridicat din ruină. Eu luând o asemenea faptă de pietate și spre a vă exprima mulțumirea mea, am ordonat ministrului meu de culte a lua cuvenitele măsuri pentru a satisface dorința ce-mi exprimați în privința schitului Frăsinei. Asupra acestora rog pe Dumnezeu, Prea Sfințite Părinte să vă aibă în sfânta și buna sa pază. A. I. Cuza 19 nov. 1864”. Prin acest act emis de Alexandru Ioan Cuza, mănăstirea Frăsinei, datorită prestigiului de care se bucura Calinic, rămâne singura mănăstire neseccularizată din țară.

DATE NOI DESPRE SCHIMBĂRILE CLIMATICE ȘI IMPACTUL LOR DEVASTATOR

Gheorghe PANTELIMON

Schimbările climatice sunt o realitate de necontestat pe care o trăim, o problemă globală cu urmări deosebit de grave asupra planetei noastre, a locuitorilor săi. Un raport al Organizației Națiunilor Unite publicat la sfârșitul lunii martie 2014 avertizează că încălzirea globală va avea efecte serioase și va provoca dezastre naturale care vor afecta omenirea. Raportul final al Comisiei pentru Schimbare Climatică (IPCC) scoate în evidență probleme dificile, cu care ne vom confrunta în următorii ani, dacă nu se întreprind măsuri eficiente. Dacă nu vom reuși să eliminăm poluarea cu gazele care mențin căldura și ridică temperaturile pe Terra, lumea ar putea să intre într-o spirală periculoasă. Avertismentele sunt fără echivoc, iar din anul 1950, schimbările climatice au fost observate în mod repetat, mai mult decât într-un mileniu. Potrivit IPCC, ultimele trei decade au fost mai calde la suprafața Pământului decât alte decenii de după 1850. Pentru secolul XXI, temperatura globală la sol ar putea crește cu 1,5 grade Celsius și ar putea ajunge la o diferență de chiar 2 grade Celsius.

Efectele majore ale schimbărilor climatice sunt prezentate pe sisteme: fizice (ghețari, gheață, zăpadă, râuri, lacuri, inundații, secetă, eroziune de coastă și creșterea nivelului mării), biologice

(ecosisteme terestre, marine, incendii de pădure) și umane (producție de hrană, nivelul de trai, sănătate, economie și impact la nivel regional). Se preconizează că se vor produce fenomene meteo extreme, vor fi mai dese inundațiile, valurile de caniculă, secetele, incendiile de pădure, vor fi afectate sistemele hidrologice. Topirea zăpezii și a gheții va duce la modificarea așezărilor umane. Cantitatea și calitatea apelor se vor schimba, nenumărate zone vor dispărea sau se vor transforma. Evoluțiile climatice vor avea un impact negativ mai mare asupra recoltelor decât cel pozitiv și pe ansamblu vor duce la un dezechilibru. Resursele de hrană se vor reduce, criza alimentelor se va accentua, nu va mai exista securitatea alimentară, iar lupta pentru hrană ar putea degenera. În zonele în care se trăiește din pescuit vor exista cantități cu 40-60 la sută mai mici. Prețurile alimentelor vor exploda și în mod paradoxal se va amplifica criza hranei în era supermarketurilor. Orice modificare a zonelor de migrare și a prezenței hranei va crește tensiunea dintre popoare și va genera conflicte. În aceste condiții, războaiele viitorului ar putea fi purtate pentru asigurarea zonelor în care sunt recolte bogate, iar din cauza impredictibilității climatei se vor schimba și interesele geopolitice. Pe lângă foamete ar putea să apară valuri ucigașe de căldură în Europa, incendii de păduri în Australia și inundații în Pakistan. De fapt, în ultimii ani, în Europa asistăm la primăveri cu perioade contrastante, iar trecerea la vară se face relativ brusc, cu influențe directe asupra sănătății populației și agriculturii, fiindcă oamenii nu sunt pregătiți să se adapteze la ritmul și amploare schimbărilor clima-

tice, ale vremii. Și România este expusă fenomenelor meteorologice extreme, unor variații drastice, de la o zi la alta. Spre exemplu, la începutul lunii aprilie 2014, în sudul și sud estul țării s-au înregistrat temperaturi de 25 de grade Celsius, mai apropiate celor de vară, apoi din cauza pătrunderii unor mase de aer rece, polar, pe 5 și 6 aprilie acestea au scăzut în unele zone și cu 19 grade, s-a format bruma, la munte au apărut ninsorile, lapovița și înghețul, iar vântul s-a intensificat, atingând în zonele montane viteze de 90 km la oră. Această vreme, la extreme, carea continuat pune în pericol agricultura, mai ales pomicultura.

Conform unuia dintre autorii Raportului final al ONU „suntem într-un moment în care încălzirea climatică nu va mai fi doar o ipoteză dintr-un viitor ipotetic. E aici”. Această situație reclamă măsuri concrete coerente, la nivel global, pentru a preîntâmpina o apocalipsă climatică, pentru a diminua efectele negative ale încălzirii climatei, foametea, conflictele și fenomenele extreme. De aceea, ocrotirea naturii, protecția și conservarea mediului înconjurător, reducerea poluării trebuie să stea permanent pe agenda de lucru a șefilor de state, guvernelor, ONG-urilor ecologiste, să devină un mod de viață al fiecărui locuitor al Terrei. Numai declarațiile de bune intenții și unele manifestări de paradă organizate cu prilejul unor evenimente ecologice (Luna Pădurii, Ziua Mondială a Apei, Ziua Mondială a Meteorologiei, Ziua Pământului, Ziua Mediului, etc.) nu pot substitui programele durabile, de perspectivă.

Cârmacii (fragment)

Vai, nenorocită țară, rele zile-ai mai ajuns!
A lor gheare-nfîpte-n pieptu-ți fără milă l-au străpuns
Și-n bucăți împart, infamii, carnea ta, avutul tău!
Tot ce s-a găsit pe lume mai stricat, mai crud, mai rău,
Ăști nemernici fără suflet, fără nici un căpătâi,
Țin a tale zile-n mână, ș-a ta cinste sub călcâi.
Și călări pe tine, țară, se cred zei aceste bestii,
Cum se cred ades copiii împărați călări pe trestii.
Ei sunt mari și tari, și nu au nici rușine, nici sfială
Că-ntr-o zi, poate, urmașii le vor cere socoteală

De-a lor fapte. Ce le pasă? Lopătari, la cârma țării
Sunt stăpâni pe vas, pe vânturi, și pe valurile mării!

Și când cugeti c-acești trântori, astă haită de samsari
Prin tertipuri și prin intrigi au ajuns puternici, mari,
Și când vezi pe-a vieții scară unde-au fost și unde sunt,
Când îi vezi cu ce mândrie, cu ce ochi semeți și crunt
Privesc azi din înălțime spre norodul tăvălit
În mizeriile-n care ei, călăii, l-au trântit,
Când te uiți cum se răsfață, cum își fac de cap mișeii,
Vai, începi să crezi că-n ceruri adormit-au de mult zeii!

Ș-apoi, după ce-au dat palme, și-au scuipat în fața țării,
După ce-a-mbrâncit poporul în prăpastia pierzării,
După ce n-a rămas lucru nebatjocorit de ei,
Au curajul acești oameni de nimic, acești mișei

DIN MARI POETI AI TAMPULUI

Au curaju-n fața lumii ca să strige-n gura mare:
Ne vrea țara! îi vrea țara? Auziți nerușinare!
Vai, de-ar fi pe voia țării, știți voi unde v-ați trezi!
Într-o ocnă da! acolo oasele v-ar putezi!

Cum să mai vedem în țară cinste, muncă, propășire,
Când spoiala azi e totul, când vezi că prin lingușire
Și fățarnicii, netoții, au ajuns așa departe!
Cum să-ți mai trudești viața ca să-nvâți puțină carte
Când te uiți că-n astă țară, dată pradă celor răi,
Înțelepții sunt victime, ticăloșii sunt călăi!

Țirgoviște, 1881, iunie
Alexandru VLAHUȚĂ

SPIRITUL 21 ȘI AFORISMELE LUI BRÂNCUȘI

(Fragment)

Eul, Viața și Absolutul!

Brâncuși:

- Cine nu iese din Eu, n-atinge Absolutul și nu descifrează nici viața.

Spiritul 21:

- Maestre, omul nu este egal, în totalitate, cu animalul tocmai datorită Eu-lui. Eul, nu se acceptă, ca manifestare, decât la bătrânețe, căci el derivă din experiență. Și, chiar este pentru cineva o prioritate să atingă absolutul? Unde ființează acest absolut?

În ce privește descifrarea vieții, astăzi, pentru oricine, ea, nu mai reprezintă un ...cifru! Un lucru este clar: omul se naște ca să moară și șansa lui este că există uitarea, trezindu-se în fiecare dimineață, gândind mereu că totul nu a fost decât un vis, bun sau rău. Răul a trecut, bine că s-a dus, și binele, dacă-i posibil, va fi reluat mereu.

Brâncuși:

- Am avut revelația golului absolut, o beznă în care nu se află nimic - și a plinului absolut: o lumină nemaipomenită. A fost un dar de preț, o experiență care m-a învățat să înțeleg.

Spiritul 21:

- Ce să înțelegi? Ceea ce a făcut Dumnezeu în prima zi a Facerii? Nu spui nimic prin acest aforism. Eu măcar am spus: așa s-a născut linia, ca separație între întuneric și lumină!...Că lumina este esențială? este totul? este însăși viața? E drept, lumina este cea care se degajă din operele tale...prin construcția piramidală sau, și, prin chiar luciul suprafeței...Îl știi pe Giulio Carlo Argan! El numea sculptura lui Constantin Lucaci: „Metafore di luce”! cred că și majoritatea operelor tale pot fi numite la fel.

...Mai cred că lumina este forma de energie maximă, este infinită și cea mai ieftină! Abia după ce au fost toate celea a apărut cuvântul, ca să deosebească omul, ființă superioară, de animal!

Brâncuși:

- De câte ori mă apucam de vreo operă aveam sentimentul că un absolut se exprima prin mine - și atunci, nu mai contam ca individ și nu mai aveam nici un fel de importanță. Aceasta ar trebui să rămână relația fiecărui artist cu Lumea.

Spiritul 21:

- Poți să mă convingi, că tot ce faci, ca artist, este o „operă”? Ageamii artiști vorbesc așa: - lucrez la o operă. Manopera a intrat în derizoriu, adică tocmai cea care crează opera (de artă!). Crezi că orice face un artist de breaslă este o operă? ...Iarși ambiguu. Orice operator, muncitor care lucrează pasionat uită de propria persoană care, însă, nu este suficientă (situația) pentru a defini starea artistică.

Pentru ca această stare, de pierdere de sine, de uitare, cum spui tu: absolută, să fie profitabilă atunci când lucrezi (ca să fii în relație cu Lumea), trebuie, ca ambii, să meritați! ...și tu ca artist, și obiectul muncii: produsul, și lumea!

Toți marii oameni, ai lumii, s-au supus ace-

tei reguli. Marii făptași. Nimeni nu a lucrat în același timp în două sau mai multe planuri, când, concentrarea nu mai este posibilă; dar, ca munca să conducă la o operă, asta stă numai în puterea oamenilor de mare talent, care pe deasupra au nevoie și de...inspirație! Oricum, subconștientul se află în relație cu opera harică, și nu conștientul. De aici, marii făptași nu sunt conștienți de valoarea propriei munci. Și nu ei sunt primii lăudători. De aceea cred că ești cam grăbit când îți atribui singur calitatea de creator de opere... ori, că s-au grăbit cei care te-au crezut supraom prin crearea de vorbe! Dar, formele tale, operele, aparțin unei forțe extraordinare!

Spiritul 21 (în sine):

- Da, manifestarea Eului nu se permite decât la bătrânețe, dar amprenta lui contează la tinerețe. Ce s-ar fi întâmplat cu Constantin Brâncuși, dacă în atelier la Rodin nu avea Eul atât de puternic încât să spună „la umbra stejărilor bătrân nimic nu crește”, să plece, și să devină liber! Liber fără breaslă. Sau în breaslă cu pictorii, cu poeții. A greșit Brâncuși? Sigur a greșit, spunând că nimic nu crește...Fără stejării bătrâni, nu ar exista stejarii tineri. Solul nu ar sta adunat. Soarele ar usca totul...Dar nu a greșit, apucându-se de altceva, căci pentru meseria de sculptor (în accepțiunea sec. XIX), el nu era chemat.

Indiferent ce spunem și ce vorbim, Tg. Jiu este unic în lume prin tripticul lui Constantin Brâncuși. El poate fi oricând comandament într-un război al trecutului cu viitorul, cele trei lucrări fiind însemnări, codări, către alte lumi! Este o minune a Gorjului și României că acest lucru s-a înfăptuit aici! Să construiesc gorjenii, aici, un monument colectiv în memoria eroilor din Primul Război Mondial și din totdeauna, și sculptorul să se numească Constantin Brâncuși! și să fie el născut la Hobița, și să devină cetățean francez, chiar în centrul Orașului Luminilor! Această carte este o operă fictivă, întrucât nu este sigur că vorbele pe care le spune Brâncuși au această formă....Alții au spus, că le-ar fi spus! (sic!).

Abstractul, refuzat de marele Mim...

Brâncuși:

- Nebuni sunt toți aceia care consideră sculpturile mele drept abstracte. Ceea ce cred ei că este abstract este tot ce poate fi mai realist, căci realul nu înseamnă forma exterioară a lucrurilor, ci ideea și esența fenomenelor.

Spiritul 21:

- Nu maestre, nimeni nu crede așa ceva. Noi toți credem că ești cel mai realist și simbolist sculptor, numai că limbajul tău prin formă și semnificație capătă dimensiune pură, filosofică. Formele tale, clasice, nonfigurative, sunt simboluri ale tăcerii - asociată gândirii de cea mai înaltă clasă! Ce să caute abstractul în acest peisaj, brâncușian-deja, al atâtor simboluri semnificative de viață...Este atâta viață în piramida ta. Și-n cruce, și în spirală, și în clepsidra timpului, astrală! Dar aforismul tău greșește, iar cei care ți l-au atribuit sunt coate goale precum marea îngrămădeală avangardistă de la început de secol XX (literară, plastică, creștină și budistă)...Realul este formă exterioară, oglindire a adâncului interior. Clar, viața nu este formată din radiografii, iar atomul și molecula

sunt mai mult matematică decât oglindiri ale realității. Toți știu că punctul reprezintă esența, dar el nu are decât valoare de referință. Material nu există decât pe o circumferință. Abstractul continuu primejduiește viața...și el, de cele mai multe ori, ascunde nimicul; ca la pictorii de acum, gestuali!

Acțiunea, mobilul vieții

Brâncuși:

- Eu vă vorbesc numai despre acea sculptură care posedă viața ei proprie; iar nu despre una care ar avea vreo formă asemănătoare vieții. De altfel, întotdeauna teoriile simple și pure sunt eșantioane fără de valoare, numai acțiunea contează.

Spiritul 21:

- Iarși, vrei prea mult! Sculptură cu viață proprie și sculptură asemănătoare vieții!...Dar opera ta alcătuită toată din elemente-teorii simple și pure? Poți să le numești fără valoare? Există „operă” fără valoare? Este Coloana Infinită o operă fără valoare dacă ea numai prin manoperă și inovație are o energie potențială inestimabilă? Orice sculptură are viață proprie, din moment ce și tu, și Michelangelo spuneți că în fiecare bloc de marmură există o operă de artă. Natura și viața are caracter infinit! deci nu există vreo formă în natură în afara spectrului acestei vieți...Da, acest aforism este expresia unei pseudofilosofării specifice liberilor cugetători fără serioasă instrucție. Acțiunea contează? Normal! viața fără mișcare nu există. Numai budiștii elimină mișcarea în favoarea concentrării și extazului. Dar acest lucru este un rău, când este aplicat des (căci vei rămâne într-o continuă stare de perplexitate), și este un bine, când este aplicat rar (căci vei rămâne un harnic muncitor, folositor celorlalți). Așa pășim noi, românii, acum, după anul 2000, când numărul făuritorilor de bunuri spirituale (cugetători de politică și administrație, de artă) l-au depășit cu mult pe cel al făuritorilor de bunuri materiale.

Aș mai adăuga de această dată, în sensul așa zisei libere cugetări, că omul există prin magnetismul din el, iar opera de artă nu are viață. Ea trezește viața-experiența din om, dacă are dovada unui potențial propriu; unei experiențe în acest sens. Ai văzut vreodată o cruce putredă aruncată la gunoi?...ce mai induce ea în om? Se spune că Iuliu Zanne ți-a fost mentor cu acele zece volume de cugetări-proverbe (1). Puteau să fie și o sută de volume, dacă cineva s-ar fi găsit să le scrie în timp. Este, însă, o literatură ieftină, la rândul ei, stimulare de cugetări. Limba permite orice fel de construcție, că de aia e limbă-ea se mișcă mereu, deci evoluează-se transformă permanent-spune adevărul-minte...ca și gândul propriu; ca și materia; ca și timpul!

(...)

Publicat integral în octombrie 2013, pdf,
www.culturaarsmundi.ro

REVISTĂ DE CULTURĂ
TRIMESTRIALĂ
produsă de
ECOSTAR 21 și Editura
INTOL PRESS

Editor șef: Petre CICHIRDAN
Redactor șef: Bogdan CICHIRDAN
Secretar de redacție: Felix SIMA
Tehnoredactare: SC INTOL SRL
Colaboratori:

Constantin POENARU
Mihai SPORIȘ
Marian PĂTRAȘCU
Simona Maria KISS
Gheorghe PANTELIMON
Gheorghe MĂMULARU
Elena MUȘAT
Paulian BUICESCU
Vasian MIRCESCU

Corector: Leontina RUS

Redacția:
Rm. Vâlcea, Calea lui Traian nr. 169, bl.
5, sc. E, ap. 3

Telefoane: 0250.736615
0350.401254
0746.029824

E-mail: cichirdan@yahoo.com

Website: www.globalartfusion.com
www.culturaarsmundi.ro

ISSN: 2285 - 6919

ISSN-L: 2285 - 6919

Preț: 3 lei

NOTĂ: Întreaga responsabilitate a conținutului articolelor revine autorilor.

Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului.